

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA BIBLIOTEKARSTVO, INFORMACIJSKO ZNANOST
IN KNJIGARSTVO

Tanja MERČUN

AMAZON IN KNJIŽNIČNI KATALOGI
Podobnosti in razlike

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, 2007

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA BIBLIOTEKARSTVO, INFORMACIJSKO ZNANOST
IN KNJIGARSTVO

AMAZON IN KNJIŽNIČNI KATALOGI

Podobnosti in razlike

DIPLOMSKO DELO

Mentorica:izr. prof. dr. Maja Žumer

Kandidatka: Tanja Merčun

Ljubljana, 2007

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

Ime in PRIIMEK: Tanja MERČUN

Naslov diplomskega dela: Amazon in knjižnični katalog: podobnosti in razlike

Kraj: Ljubljana

Leto: 2007

Število listov: 111 Št. slik: 70 Št. tabel: 7

Število bibliografskih navedb: 50

Mentorica:izr. prof. dr. Maja Žumer

UDK: 025.34:004.5(043.2)

Ključne besede: Amazon, OPAC, online katalogi, knjižnice, splet 2.0, trendi

Izvleček:

Razvoj spleta, novih trendov in tehnologij spreminja pričakovanja uporabnikov v interakciji z online katalogi. Knjižnični katalogi niso ostali v koraku s spreminjajočim se spletnim okoljem, zaradi česar je vse več nezadovoljnih uporabnikov začelo iskati informacije drugje. Amazon je s svojim uspehom in priljubljenostjo pokazal, kakšnih katalogov si želijo uporabniki in tudi knjižničarji. Namen diplomskega dela je bil ugotoviti, katere so tiste poteze in funkcije Amazona, ki ga delajo posebnega in mu dajejo prednost pred knjižničnimi katalogi. Na podlagi pregledane literature je bilo definiranih šest osnovnih področij in 43 funkcij oziroma značilnosti za nadaljnji pregled. V juliju 2007 je bila izvedena ekspertna študija, ki je preverjala prisotnost in izvedbo teh funkcij v Amazonu in šestih izbranih knjižničnih katalogih ter Amazon primerjala s katalogi. Rezultati so pokazali, da je od Amazona najbolj oddaljen klasični katalog, medtem ko novejši katalogi že počasi vnašajo možnosti, kakršne je moč najti tudi na Amazonu (pogosto tudi v enaki obliki kot na Amazonu). Novejši katalogi ponujajo pestrejšo ponudbo obogatenih vsebin in možnosti ter omogočajo lažje in bolj intuitivno iskanje. Zaenkrat noben od katalogov še ne prinaša tako celostne ponudbe kot Amazon, najbolj pa zaostajajo na področju uporabniških profilov in omogočanja aktivne udeležbe uporabnikov pri kreaciji vsebin. Knjižnice čaka še precej dela, saj si bodo le z razvojem in modernizacijo katalogov izborile svoje mesto na spletu. Nekaj knjižnic je že na dobri poti, velika večina pa se mora šele podati na pot sprememb.

KEYWORDS DOCUMENTATION

First and LAST NAME: Tanja MERČUN

Title: Amazon and library catalogs: similarities and differences

Place: Ljubljana

Year: 2007

Pages: 111 Figures: 70 Tables: 7

No of references: 50

Advisor: Associate Professor Maja Žumer, Ph.D

UDC: 025.34:004.5(043.2)

Keywords: Amazon, OPAC, online catalogs, libraries, Web 2.0, trends

Abstract:

The development of the web, new trends and technologies has changed user expectations and the way they interact with online catalogs. As library catalogs have not kept in touch with the changing online environment, more and more unsatisfied users have started to look for information elsewhere. With its success and popularity, Amazon demonstrated what users and also librarians wished the library catalog looked like. The purpose of the diploma thesis was to identify the main Amazon features that make it so special and give it the advantage over the library catalogs. Based on the examined literature, six main areas and 43 features for further exploration were defined. In July 2007 an expert study was carried out to investigate the presence and the execution of those features and to compare Amazon to library catalogs. The study showed that the traditional library catalog differed from Amazon the most, while newer catalogs had already begun to incorporate features that can be found in Amazon (often even in the same form as in Amazon). Newer catalogs offer a wider range of enriched content and features and at the same time enable easier and more intuitive search. But so far none of the catalogs brings the user the complete package of features Amazon does, especially falling behind on user profiles and active participation of users in creation of content. Libraries still have a long way to go, as it is only with the development and modernization of catalogs they will be able to fight their position on the web. Some of the libraries are already on a good path, but most of them have not yet begun with the transformation.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD.....	9
2 AMAZON IN KNJIŽNIČNI KATALOGI.....	10
3 SPREMEMBE NA SPLETU IN NJIHOV VPLIV NA KNJIŽNICE.....	12
3.1 SPLET 2.0	14
3.1.1 Orodja spleta 2.0.....	16
3.2 KNJIŽNICA 2.0	19
3.3 KNJIŽNIČNI KATALOG 2.0.....	21
4 ONLINE KATALOGI.....	22
4.1 TRI GENERACIJE ONLINE KATALOGOV	22
4.2 PROBLEMI PRI UPORABI ONLINE KATALOGOV	25
4.3 MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠANJE KATALOGOV	27
5 RAZISKOVALNA METODA.....	31
5.1 POTEK IN VZOREC	31
5.2 FORMALNI OKVIR PRIMERJAVE	32
5.3 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA.....	35
6 REZULTATI.....	36
6.1 OPIS AMAZONA IN ONLINE KNJIŽNIČNIH KATALOGOV	36
6.1.1 Amazon.....	36
6.1.2 Ann Arbor District Library.....	48
6.1.3 Queens Library	57
6.1.4 Hennepin County Library	63
6.1.5 Phoenix Public Library.....	76
6.1.6 WorldCat	84
6.1.7 COBISS/OPAC	88
6.2 PRIMERJAVA	92
6.2.1 Iskanje.....	92
6.2.2 Izpis zadetkov in navigacija	93
6.2.3 Obogateni zapisi in priporočilni sezname	94
6.2.4 Aktivna participacija uporabnikov	95
6.2.5 Uporabniški profil	96
6.2.6 Drugi trendi	98
7 RAZPRAVA	100
8 ZAKLJUČEK	105
9 VIRI	107

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Razlike med spletom 1.0 in spletom 2.0.....	15
Preglednica 2: Iskanje.....	93
Preglednica 3: Izpis zadetkov in navigacija	94
Preglednica 4: Obogateni zapisi in priporočilni sezname	95
Preglednica 5: Participacija uporabnikov	96
Preglednica 6: Uporabniški profil.....	97
Preglednica 7: Drugi trendi.	99

KAZALO SLIK

Slika 1: Splet 1.0 proti spletu 2.0 (Hinchcliffe, 2006).....	15
Slika 2: Vstop na spletno stran Amazon.com.....	36
Slika 3: Oblak najbolj popularnih oznak na Amazonu.....	37
Slika 4: Seznam zadetkov v spletni knjigarni Amazon	38
Slika 5: Predlog za drugačno črkovanje	38
Slika 6: Ocene in kritike na Amazonu.....	39
Slika 7: Diskusije in povezava na Amapedijo v izpisu zadetka	39
Slika 8: Nekatere izmed možnosti iskanja podobnih zadetkov	40
Slika 9: Sezname in vodiči uporabnikov, ki vsebujejo iskano knjigo.....	40
Slika 10: Vzorčne strani knjige	41
Slika 11: Različne možnosti v povezavi z vsebino izbrane knjige.....	42
Slika 12: Najpogostejše besede in statistika besedila.....	42
Slika 13: Orodje za poslušanje vzorcev skladb	43
Slika 14: Filmski napovedniki za izbrane filme	43
Slika 15: Uporabniški profil na Amazonu.....	44
Slika 16: Priporočila uporabnikov za boljši priklic gradiva	45
Slika 17: Profil splošne knjižnice, ki je ustvarila svojo digitalno medijsko zbirko.....	46
Slika 18: Zapis posameznega dela v uporabnikovi zbirki	46
Slika 19: Amazonovo orodje Askville.....	47
Slika 20: Osnovna stran kataloga knjižnice Ann Arbor	48
Slika 21: Predlogi v primeru poizvedbe z nič zadetki	49
Slika 22: Seznam, ki pomaga uporabniku natančneje določiti kaj išče.....	50

Slika 23: Izpis zadetkov v katalogu knjižnice Ann Arbor.....	50
Slika 24: Izpis zadetka v katalogu knjižnic Ann Arbor.....	51
Slika 25: Sezname najpogostejših, najnovejših in ključnih oznak.....	52
Slika 26: Del oblaka oznak.....	52
Slika 27: Ocene in kritike uporabnikov.....	53
Slika 28: Pogled na seznam oznak znotraj osebnega profila.....	54
Slika 29: Pregled uporabnikovih kritik in komentarjev v osebnem profilu.....	54
Slika 30: Uporabnikov osebni »listkovni katalog«.....	55
Slika 31: Dodajanje grafitov na kataložni listek.....	55
Slika 32: Hitro iskalno okno v katalogu knjižnice Queens.....	57
Slika 33: Rezultati brskanja po predmetnih oznakah.....	58
Slika 34: Predlogi pri poizvedbi z nič zadetki.....	58
Slika 35: Izpis rezultatov kot ga omogoča AquaBrowser.....	60
Slika 36: Priporočila za uporabnike.....	61
Slika 37: Hitro iskanje po katalogu knjižnice Hennepin.....	63
Slika 38: Izpis predmetnih oznak, ki se začenjajo z iskano besedo.....	64
Slika 39: Preverjanje črkovanja pri poizvedbi z nič zadetki.....	64
Slika 40: Izpis rezultatov kataloga Hennepin okrožne knjižnice.....	65
Slika 41: Podrobnejši prikaz zadetkov.....	66
Slika 42: Komentarji znotraj »bookspace« podstrani.....	67
Slika 43: Bookspace Hennepin knjižnice.....	68
Slika 44: Dodajanje gradiva v seznam knjig.....	69
Slika 45: Oddajanje ocen znotraj vmesnika za otroke.....	70
Slika 46: Seznam knjig na strani za najstnike.....	71
Slika 47: Avdio-obnove knjig.....	71
Slika 48: Servis »Najdi dobro knjigo«.....	72
Slika 49: Kaj berejo zaposleni v knjižnici.....	73
Slika 50: Blog knjižnice Hennepin.....	73
Slika 51: Iskalno orodje znotraj Amazona.....	74
Slika 52: Digitalni katalog knjižnice Hennepin.....	75
Slika 53: Domača stran Splošne knjižnice Phoenix.....	77
Slika 54: Klasično iskanje v katalogu knjižnice Phoenix.....	78
Slika 55: Preverjanje črkovanja in avtomatično popraviljanje poizvedbe.....	78

Slika 56: Lokator ali breadcrumbs navigacija	79
Slika 57: Izpis rezultatov v katalogu knjižnice Phoenix	80
Slika 58: Izpis posameznega zadetka	81
Slika 59: Shranjene poizvedbe v profilu uporabnika.....	82
Slika 60: Knjižna polica shranjenih enot v profilu uporabnika.....	82
Slika 61: Iskanje po knjižničnem gradivu, seznamih in profilih uporabnikov.....	84
Slika 62: Izpis zadetkov v WorldCat katalogu	85
Slika 63: Podrobnejši prikaz zadetka.....	86
Slika 64: Profil uporabnika kataloga WorldCat	87
Slika 65: Primer uporabnikovega seznama in možnosti znotraj njega.....	87
Slika 66: Iskanje v katalogu COBISS	88
Slika 67: Seznam zadetkov v katalogu COBISS.....	89
Slika 68: Izpis zapisa v lokalnem katalogu	90
Slika 69: Izbrani zadetki v košarici	90
Slika 70: Nastavitve za obveščanje v rubriki »Moja knjižnica«	91

Poti zadnjih štirih let so se združile v eno v tem diplomskem delu. Diplomaska naloga pravzaprav ni le delo, ki je nastajalo v zadnjih mesecih, ampak se je v resnici gradilo skozi vsa štiri leta študija in še pred tem. Hvaležna sem za bogato izkušnjo, ki mi je v petem nadstropju Filozofske fakultete prinesla nova znanja, poznanstva in prijateljstva. Hvala Barbari, Maji, Damjani in Alešu za vse bibliotekarske in nebibliotekarske pogovore ter nešteto drugih stvari, ki jih ni moč opisati z besedami. Hvala Primožu, Gregi, Mirči, Maji, Neji, Bibi in Tinetu za nepozabna bibliotekarska doživetja in širjenje skupnega zanimanja za bibliotekarstvo. In seveda hvala vsem, ki ste svoj čas namenili Sekciji študentov bibliotekarstva pri ZBDS in z veseljem pomagali pri njenem delovanju ali se udeleževali njenih akcij. Hvala tudi ICB-

*ju in knjižnici BINK, ki sta vedno nudila prijetno zatočišče in prostor za razpravo in
timsko delo. Študentska leta z vami in zaradi vas so bila lepša in tudi bolj ustvarjalna.*

Posebna zahvala mentorici izr. prof. dr. Maji Žumer, ki je predlagala enkratno tematiko za diplomsko delo, me ves čas spodbujala in si vedno vzela čas za moja vprašanja.

Hvala tudi staršem in Andreju za vso podporo, zanimanje in vzpodbudo v času študija.

1 UVOD

Online knjižni katalogi so zaradi težke uporabe že od svojih začetkov tarča kritik tako knjižničarjev kot uporabnikov. Kljub vrsti raziskav, ki so pokazale, kako bi lahko izboljšali uporabnost katalogov, so se spremembe dogajale počasi in le površinsko. S pojavom in razvojem spleta so katalogi začeli zaostajati tudi za trendi na spletu in izgubljati vse bolj zahtevne uporabnike. Amazon.com (odslej Amazon) je s svojim uspehom in priljubljenostjo med uporabniki pokazal, česa si uporabniki želijo in kako bi morali knjižnični katalogi izkoristiti priložnosti, ki jih ponuja razvoj tehnologij in orodij na spletu.

Z diplomskim delom smo zato želeli ugotoviti, katere so tiste poteze in funkcije Amazona, ki ga delajo posebnega in mu dajejo prednost pred knjižničnimi katalogi. V ekspertni študiji smo za primerjavo Amazonu izbrali šest katalogov, pri čimer smo večji poudarek dali novejšim kot klasičnim katalogom. Medtem ko so si klasični katalogi zelo podobni, se modernejši katalogi med seboj precej razlikujejo in zdi se, kot da je vsak izmed njih poskušal na drugačen način rešiti probleme z uporabo ali uvesti nove trende. Zato nas je zanimalo tudi, ali lahko v novejših katalogih že najdemo katere izmed Amazonovih rešitev in ali so ti katalogi v katerem pogledu morda že presegli Amazon.

Diplomsko delo se, glede na svoj namen in zaradi obsežnosti področja, tako v teoretičnem kot v empiričnem delu dotika le nekaterih možnih vidikov in predstavlja značilnosti z uporabniškega in ne izvedbenega ali tehničnega vidika. Teoretični del diplomske naloge je razdeljen na tri vsebinske sklope. Prvi je namenjen predstavitvi Amazona in njegovega vpliva na knjižnične kataloge. Drugi sklop nato obravnava sodobne trende na spletu, katerih pomemben snovalec je bil tudi Amazon in opiše, kaj ti trendi pomenijo za knjižnice in knjižnične kataloge. Tretji skop pa je posvečen izključno online knjižničnim katalogom, in sicer njihovem razvoju, problemom pri uporabi in možnim izboljšavam.

Empirični del diplomskega dela prikazuje ekspertno študijo, v kateri smo primerjali Amazon s šestimi knjižničnimi katalogi. Amazon in vsakega izmed katalogov smo natančneje opisali ter njihove funkcije in značilnosti prikazali tudi s slikami. Primerjavo Amazona z izbranimi katalogi smo predstavili v šestih primerjalnih preglednicah. Rezultate ekspertne študije smo povezali s tematikami v teoretičnem delu naloge, podali odgovore na naša raziskovalna vprašanja in predlagali področja za nadaljnje raziskovanje. Namen seznama in opisa funkcij ter značilnosti je bil tudi zasnovati okvir, ki bi lahko služil kot temelj za diskusijo in pomoč pri nadaljnjem razvoju katalogov.

2 AMAZON IN KNJIŽNIČNI KATALOGI

Amazon je bilo eno izmed prvih velikih podjetij, ki se je začelo ukvarjati s prodajo dobrin preko interneta in velja za podjetje, ki je imelo pomembno vlogo v popularizaciji nakupovanja preko spleta (Sadeh, 2007). Ustanovil ga je Jeff Bezos leta 1994, leta 1995 pa je začelo delovati kot spletna knjigarna. Kmalu je poleg knjig Amazon začel ponujati tudi druge vrste izdelkov: DVD-je, glasbene CD-je, programsko opremo, računalniške igrice, pohištvo, igrače in še več. Čeprav je prvi dobiček Amazon zabeležil šele leta 2003, pa je z vztrajnim izboljševanjem funkcij in vmesnika že pred tem veljal za enega izmed vodilnih in najbolj vplivnih snovalcev trendov na spletu.

Kakšne storitve je Amazon ponujal že konec prejšnjega tisočletja z navdušenjem opisuje Coffman (1999): *»Amazonu je uspelo prenesti nekatere značilnosti tradicionalnih knjigarn v svojo spletno knjigarno. Knjige so organizirane znotraj tematskih kategorij, po katerih lahko obiskovalec brska preko spleta na podoben način, kot bi to počel v klasični knjigarni. Pri tem pa ima spletna knjigarna še eno prednost: v klasični knjigarni so lahko knjige urejene le na en način, na Amazonu pa se gradivo pojavlja v več kategorijah hkrati. Obiskovalec lahko brska po različnih področjih, pregleduje sezname nagrajenih knjig, knjig, ki so primerne za darilo ali za določeno razpoloženje. Če išče točno določeno knjigo, Amazonov katalog omogoča iskanje po avtorju, naslovu, vsebini in drugih standardnih kot tudi nestandardnih možnostih (npr. otroška literature glede na starost ipd.). Obenem pa pri napačnem zapisu oziroma poizvedbi z nič zadetki, Amazon poskuša ugotoviti, kaj je obiskovalec želel napisati in mu sporoči najbolj verjetne možnosti. Amazon je poskušal obiskovalcem na spletni strani prinesiti tudi druge značilnosti iskanja knjig v klasičnih knjigarnah. Tako lahko obiskovalec pri velikemu številu knjig vidi tudi naslovnico, prebere nekatere reklamne ocene in kritike iz različnih medijev, ocene uporabnikov, intervjuje z avtorji, kazala in izbrane dele iz besedila. Amazon svojim obiskovalcem nudi zelo individualizirano interakcijo. Ko se obiskovalec vpiše na stran, ga sistem prepozna in se spomni, katere artikle je že kupil ter mu priporočil knjige, ki jih kupujejo drugi s podobnimi preferencami.«*

Amazon je z opisanimi storitvami pritegnil tudi pozornost knjižničarjev in drugih, ki so se ukvarjali z online knjižničnimi katalogi. Lugg in Fischer (2002) sta vpliv Amazona na vse, ki se ukvarjajo s knjigami in informacijami, poimenovala kar »Amazon efekt«. S svojo veliko izbiro in enostavno uporabo je Amazon namreč vplival na pričakovanja uporabnikov knjižnic in vzpodbudil vprašanja o tem, zakaj ni knjižnični katalog bolj

podoben Amazonu. Knjižničarji in informacijski strokovnjaki so sicer že leta pred pojavom Amazona s pomočjo raziskav iskali načine, kako online kataloge narediti bolj uporabne in funkcionalne. Kljub celi vrsti predlogov in idej, pa jih je bilo le malo tudi dejansko implementiranih v kataloge. Bates (2003) je tako zapisala, da v Amazonu lahko vidimo uresničeno vsako zamisel, ki se je skozi desetletja pojavila pri raziskovanju in oblikovanju informacijskih sistemov in katalogov. Ali so razvijalci Amazona prebrali literaturo s tega področja ali so bili le zelo pozorni do potreb uporabnikov, ni znano, je pa po mnenju Bates (2003) končni rezultat vsekakor dober.

Mnenja o Amazonu kot vzoru za knjižnične kataloge pa so se med strokovnjaki tudi delila. Veliko jih je verjelo (Coffman, 1999; Block, 2001; Tennant, 2004), da bi morale knjižnice kataloge oblikovati po zgledu Amazona in vanje vnesti več vsebin, vključiti razna priporočilna orodja in uvesti enostavno navigacijo ter dostopnost. Ideji pa sta nasprotovali Van Ullen in Germain¹ (2000), ki sta menili, da Amazonov vmesnik ne bi smel biti vzor za knjižnične kataloge, saj je prenapolnjen z vsebinami in se preveč in prepogosto spreminja. Prav tako po njunem mnenju ocene uporabnikov niso primerne za knjižnični katalog, saj so lahko preveč pristranske in premalo zanesljive. Zavračali sta tudi priporočanje knjig s strani knjižničarjev z mnenjem, da so lahko knjige priporočene samo znotraj določenega konteksta, personalizacijo pa sta označili kot vdor v zasebnost uporabnikov, ki si je knjižnica ne bi smela privoščiti.

Kljub nasprotovanjem nekaterih pa so knjižničarji kot tudi uporabniki še naprej opozarjali, da Amazon obiskovalcem nudi več vsebine in je hkrati veliko preprostejši za uporabo. Ugotavljali so, da uporabniki zato večkrat iščejo gradivo, ki bi jih zanimalo, preko Amazona in nato preko knjižničnega kataloga pogledajo le, ali je na razpolago v njihovi knjižnici (Coffman, 2005). Coffman je tako še leta 2005 opozarjal na vključevanje komentarjev, ocen, slik naslovnice, vsebinskih kazalnih in polnih besedilnih poglavij v knjižnične kataloge. Če pa je še leta 2005 o tem pisal kot o nečem, česar knjižnični katalogi večinoma še ne premorejo, pa danes že vidimo nekoliko drugačno sliko. Knjižnice so namreč v svoje online kataloge začele vključevati vsaj nekatere izmed naštetih vsebin, hkrati pa sledijo tudi drugim novostim na spletu in jih poskušajo učinkovito izkoristiti.

¹ Članek (Van Ullen in Germain, 2000) je z današnjega vidika pomemben, saj kaže, da se s spremembami niso strinjali vsi in niso vsi videli Amazona kot vzornika, po katerem bi se morale zgledovati knjižnice. S skoraj zgodovinskega vidika je pozornosti vredno tudi dejstvo, da pravzaprav nasprotujeta vsaki izmed idej, h katerim knjižnice danes težijo in si jih želijo.

3 SPREMEMBE NA SPLETU IN NJIHOV VPLIV NA KNJIŽNICE

V zadnjih petnajstih letih se je na spletu pojavilo več sprememb in trendov, ki so pomembno vplivali na položaj knjižnice kot posrednice znanja (Sadeh, 2007). Splet je omogočil uporabniku neposreden dostop do informacij kjerkoli in kadarkoli ter tako zmanjšal potrebo po obisku knjižnice pri iskanju gradiva. Na spletu se nahaja množica podatkov, iz katerih lahko uporabnik črpa, hkrati pa lahko preko spleta naroči tudi fizično gradivo. Kot drugo pomembno značilnost lahko izpostavimo spremenjen proces iskanja. Uporabniku se ni več potrebno prilagajati načinom, na katere knjižnice opisujejo svoje gradivo, saj so spletni iskalniki in spletne knjigarne ustvarili nove modele in načine iskanja, ki so iskalni proces naredili lažji in bolj intuitiven. Na ta način je tudi manj izkušenemu uporabniku omogočeno, da še vedno najde potrebne podatke, čeprav so morda nekoliko manj natančni ali kvalitetni kot tisti, ki bi jih dobil v knjižnici. Tretja pomembna sprememba, povezana s spletom, so novi načini interakcije med ljudmi. Namesto, da bi uporabnik za nasvet povprašal referenčnega knjižničarja, se raje odloči na podlagi mnenj in izbir drugih uporabnikov, ki jih ti objavijo na spletu. Tu gre za novejši trend, ki uporablja splet kot platformo za sodelovanje, v katerem uporabniki s pomočjo novih orodij sprejemajo in hkrati prispevajo nasvete, mnenja ali znanja.

V zadnjih letih je torej vse več podatkov, ki so bili nekoč na razpolago le v knjižnici, dostopnih vsakomur preko spleta in prvič se dogaja, da se morajo knjižnice soočiti s konkurenco na več frontah hkrati. Čedalje boljše storitve na spletu in vse širša uporaba spleta so vplivali na pričakovanja uporabnikov knjižnic pri njihovi interakciji z online katalogi. Zdi se, da sledenje trendom na spletu ni samo priložnost, da knjižnice obogatijo svoje kataloge, ampak gre pravzaprav za nujo, če želijo knjižnice enakovredno tekmovati z drugimi ponudniki informacij na spletu. Raziskave namreč kažejo (Perceptions of libraries and information resources, 2005), da kar 89% študentov svoje poizvedovanje na določeno tematiko začne preko spletnih iskalnikov (v 62% je to prav Google), le 2% pa preko spletne strani knjižnice (kataloga) in nadaljnja 2% preko online podatkovnih baz. Čeprav se študenti v veliki meri zavedajo problemov, povezanih z iskanjem po spletu in dejstva, da je knjižnični katalog veliko bolj organiziran, pa kljub vsemu rajši izberejo iskanje po spletu.

Knjižnice so danes pred izzivom: ne kako privabiti uporabnike v knjižnico, ampak kako lahko knjižnica pride do uporabnikov. Odgovor na vprašanje pa vsekakor vsebuje tudi transformacijo online knjižničnih katalogov. Pri tem govorimo pravzaprav o treh

stvarih: prihodnosti kataloga, katalogizaciji in knjižnici sami. Kot piše Coyle (2007), so te tri teme med seboj prepletene in ne moremo o njih razglablјati ločeno; s tem, ko se spreminjajo knjižnice, se morajo spremeniti tudi katalogi; in s tem, ko se spreminjajo katalogi, se mora spreminjati tudi katalogizacija.

Breeding (2006) meni, da je največji izziv današnjih knjižnic, kako s svojimi storitvami na spletu pritegniti uporabnike nove generacije. Tu misli predvsem na t.i. »generacijo tisočletja« (1980-2000), ki je praktično odrasla z računalniki in spletom ter ima višja pričakovanja in zahteve pri uporabi knjižničnih storitev. Zanj je značilno, da:

- je navajena dobivati informacije hitro in iz različnih virov,
- ima malo tolerance do počasnega nalaganja spletnih strani,
- pričakuje grafične in visoko intuitivne vmesnike,
- je naklonjena družbenemu povezovanju² (angl. social networking),
- ima rajši komunikacijo v realnem času in
- se bolje odziva na grafiko kot na tekst.

Vendar pa ni samo »generacija tisočletja« tista, zaradi katere bi morale v knjižničnih katalogih priti do sprememb, saj imajo danes tudi drugi uporabniki spleta visoka pričakovanja in so zelo iznajdljivi (v angleščini se je uveljavil izraz web-savvy) (Breeding, 2007). Tudi Benson in Favini (2006) ugotavljata, da imajo zaradi spletnih strani kot so Google, Amazon in eBay uporabniki (predvsem mlajši) drugačna pričakovanja pri interakciji s svetom online informacij.

Knjižnice in knjižničarji bi morali slediti napredku ter izkoristiti nove možnosti za razvoj knjižničnih katalogov. Tu je potrebno poudariti nove tehnologije in orodja, ki omogočajo uporabnikom ustvarjati, personalizirati in deliti informacije z drugimi. Za nove značilnosti spleta se je uveljavil izraz web 2.0³ (odslej splet 2.0), ki pa se je razširil tudi na knjižnico 2.0 (library 2.0), knjižničarja 2.0 (librarian 2.0) in knjižnični katalog 2.0 (library catalog 2.0, OPAC 2.0).

² Za prevod izraza »social networking« v slovenščini zaenkrat še ni konsenza, saj lahko zasledimo več izrazov (mreženje, socialno mreženje, družabno mreženje, skupnostno mreženje, socialno povezovanje in družabno povezovanje), v veliko primerih pa je izraz uporabljen kar v izvorni obliki, nepreveden.

³ Kamel Boulos in Wheelert (2007) kot sinonim spletu 2.0 uporabljata tudi izraz »social web«, kar bi zopet lahko prevajali kot družbeni, družabni ali sodelovalni splet.

3.1 SPLET 2.0

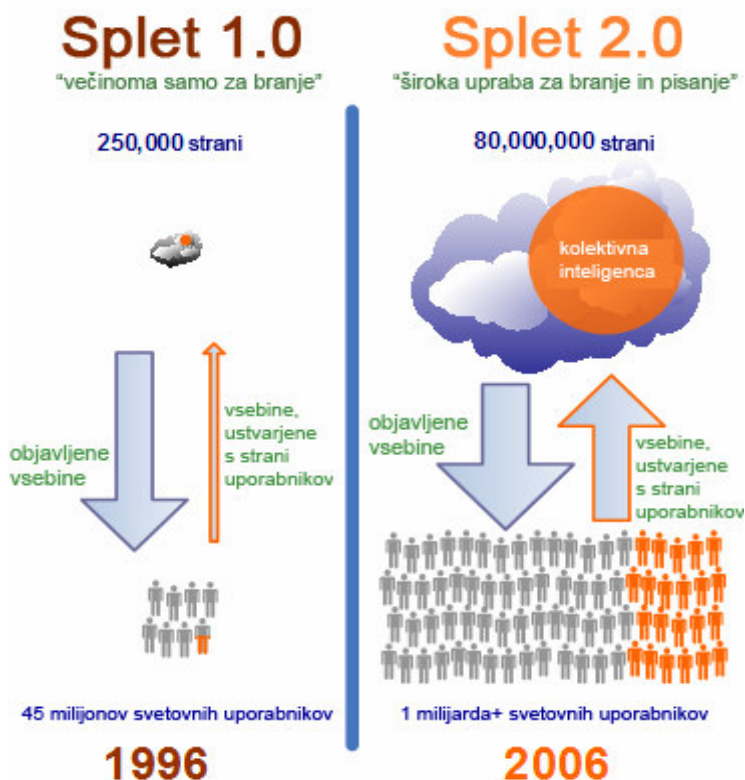
Neologizem splet 2.0 je bil skovan leta 2004 v podjetju O'Reilly Media⁴ in je bil kasneje istega leta populariziran s prvo konferenco na temo spleta 2.0. Leto in pol kasneje je Google vrnil kar 9,5 milijonov zadetkov na to temo, mnenja o novem poimenovanju pa so bila in so še vedno zelo deljena. Nasprotniki ideje so besedo označili za popularno frazo, ki je brez pomena in je le marketinška poteza, drugi, da je izraz preslabo definiran (O'Reilly, 2005). Nad izrazom ni bil navdušen niti »oče spleta« Tim Berners-Lee, ki ga je označil za žargonskega. Pri tem je zagovarjal, da je bil splet že na samem začetku zasnovan kot prostor, namenjen povezovanju in medsebojnemu sporazumevanju ljudi. Poimenovanje splet 2.0 tako označuje to, kar naj bi splet bil že od samega začetka in uporablja standarde, ki jih je uporabljal splet 1.0 (Berners-Lee, 2006).

Če so na eni strani strokovnjaki, ki nasprotujejo poimenovanju splet 2.0, so na drugi strani njegovi zagovorniki. Hinchcliffe (2006) razlaga, da splet 2.0 pravzaprav ne označuje toliko sprememb v tehnologiji (čeprav te niso zanemarljive) kot spremembo v ljudeh in družbi sami – torej način na katerega ljudje uporabljamo internet in se aktivno vključujemo v kreacijo vsebin na internetu (slika 1). Abram (2005) prav tako zagovarja človeški aspekt in pravi, da je bistvo spleta 2.0 interaktivnost (pogovori, medčloveško povezovanje, personalizacija in individualnost hkrati) in da gre za nekakšen socialni fenomen, ki ga označujejo odprta komunikacija, decentralizacija avtorstva, svoboda izmenjave in ponovne uporabe informacij.

Tudi v Wikipediji⁵ (Web 2.0, 2007) lahko preberemo, da se izraz splet 2.0 nanaša na drugo generacijo spletnih skupnosti in storitev, ki olajšujejo sodelovanje in izmenjavo informacij med uporabniki. Oznaka 2.0 tako ne pomeni nove verzije spleta ali napredek v tehničnih specifikacijah, ampak se nanaša na spremembe v razvoju programske opreme, ki omogoča večjo dinamičnost spletnih strani, in v načinu, kako končni uporabniki uporabljajo splet. Kakšne naj bi bile osnovne razlike med spletom 1.0 in spletom 2.0 prikazuje tudi preglednica 1.

⁴ Podjetje Reilly Media je znano po organizaciji konferenc s področja tehnologije in po izdajanju visoko kvalitetnih knjig.

⁵ Wikipedija je prosta spletna enciklopedija, ki nastaja s sodelovanjem uporabnikov pri ustvarjanju vsebin: bralci so lahko hkrati tudi pisci in uredniki. Gre za tipičen primer konceptov in orodij spleta 2.0.

Slika 1: Splet 1.0 proti spletu 2.0 (Hinchcliffe, 2006)

Preglednica 1: Razlike med spletom 1.0 in spletom 2.0 (Curran, Murray in Christian, 2007)

	splet 1.0	splet 2.0
način uporabe	branje	branje in pisanje
enota vsebine	stran	zapis
stanje	statično	dinamično
pregledovanje vsebine	spletni brskalniki	brskalniki, RSS agregator, mobiteli, itd.
kreacija vsebin	avtorji spletnih strani	vsi

S problematiko poimenovanja spleta 2.0 se ukvarja tudi poročilo, ki ga je za JISC⁶ napisal Anderson (2007), pregledano pa je bilo s strani strokovnjakov iz različnih področij (tudi s področja informacijske znanosti). Njegova naloga je bila, med drugim, ugotoviti upravičenost novega poimenovanja – torej ali gre res samo za pretirano, napihnjeno marketinško potezo ali pa za poimenovanjem stoji tudi dejanska vsebina. Tudi to poročilo primerja argumente nasprotnikov (Berners-Leeja kot avtorja spleta) na eni strani z argumenti privržencev (O'Reillya kot tistega, ki je o spletu 2.0 prvi pisal in ga tudi natančneje definiral) na drugi strani. Anderson v poročilu zaključi, da splet 2.0 vendarle ni

⁶ JISC (The Joint Information Systems Committee) je britanska nacionalna agencija, ki podpira izobraževanje in raziskovanje z vzpodbujanjem inovacij v novih tehnologijah in z nudenjem ustreznih storitev.

le skupek trendovskih tehnologij in storitev ampak gre predvsem za šest močnih idej, ki spreminjajo način, na katerega se ljudje med seboj povezujejo:

1. Individualna produkcija in s strani uporabnikov ustvarjene vsebine. Orodja sodelovalne programske opreme⁷ (angl. social software - blogi, wiki, ipd.) so omogočila lažje dodajanje besedil, slik in video posnetkov na splet. Vsak lahko dodaja, zbira, označuje in deli vsebine, ki so v njegovem interesu.
2. Izkoriščanje moči množic. Množice, ki sodelujejo pri kreaciji vsebin, ustvarjajo novo znanje in rešitve, pri čimer je znanje ljubiteljskih poznavalcev enako dragoceno kot znanje profesionalcev (npr. Wikipedia).
3. Ogromen obseg podatkov. Z analizo velikega števila že obstoječih podatkov nastajajo tudi vedno novi podatki (npr. Amazon si zapiše nakupe posameznika, jih združi z milijoni drugih nakupov, obdela in ponudi pomoč v obliki personaliziranih priporočil).
4. Arhitektura participacije. Način, na katerega je storitev oblikovana, lahko izboljša in poenostavi uporabnikovo interakcijo in participacijo (npr. sistemi, oblikovani tako, da se z uporabo izboljšujejo).
5. Učinek omrežja (angl. network effect). Z večanjem števila uporabnikov novih storitev na spletu se povečuje tudi vrednost in uporabnost teh storitev.
6. Odprtost. Uporaba odprtokodnih (angl. open source) standardov, programske opreme in drugih prosto dostopnih podatkov ter delovanje v duhu odprte inovacije.

3.1.1 Orodja spleta 2.0

3.1.1.1 Blog

Izraz je skoval Jorn Barger leta 1997 in se nanaša na enostavne spletne strani, ki so sestavljene iz vnosov, urejenih v kronološkem zaporedju: od najnovejših do najstarejših. Vsebujejo mnenja in informacije na določeno temo ali pa delujejo kot osebni spletni dnevniki. Blogi so enostavni za uporabo, saj za njihovo urejanje ni potrebno veliko računalniškega znanja, omogočajo pa tudi komentiranje s strani obiskovalcev. Benkler (2006) govori o pogovoru med primarnim avtorjem in sekundarno skupino, ki prispeva komentarje, vsi skupaj pa sporočajo misli, ideje in informacije neskončni množici bralcev. Pisci preko hiperpovezav opozarjajo na zapise v sorodnih blogih ali na druge informacije

⁷ Kot prevod izraza »social software« zasledimo tudi druge izraze kot sta socialna ali družabna programska oprema.

na spletu. Močno orodje, povezano s komunikacijo med blogi, je tudi povratna sled (angl. *trackback*). Ta omogoča avtorju, ki se sklicuje na vnos v nekem drugem blogu, da o tem obvesti avtorja tega vnosa. S tem se avtomatično naredi povezava med obema vnosa, zaradi česar bralci lahko lažje sledijo komunikaciji med blogi (Kamel Boulos in Wheeler, 2007). Večina blogov omogoča tudi označevanje (angl. *tagging*) vsakega vnosa z eno ali več ključnimi besedami, kar omogoča kategorizacijo vnosov znotraj sistema. S klikom na oznako se bralcu tako odpre seznam vnosov (istega avtorja ali interesne skupine), ki uporabljajo isto oznako.

3.1.1.2 Wiki

Wiki je spletna stran ali skupek spletnih strani, ki omogočajo obiskovalcem, da preko brskalnika dodajajo, odstranjujejo, urejajo in spreminjajo vsebino na strani. Gre za t.i. sodelovalno orodje (angl. *colaborative software*), ki se je uveljavilo predvsem s projektom spletne enciklopedije Wikipedija (Andreson, 2007). Za wiki strani je značilno, da vsebujejo veliko hiperpovezav, ki strani medsebojno povezujejo.

3.1.1.3 Označevanje (angl. *tagging*)

Označevanje je način, na katerega uporabniki določijo ključne besede, s katerimi opišejo digitalne vire (tekst, slike, video posnetke ipd.). Gre za prosto določene oznake, ki niso del kakšnega formalnega klasifikacijskega sistema. Razvoj v označevanju so oblaki oznak (angl. *tag clouds*), ki prikažejo najpogosteje uporabljene oznake, pri čimer pogostost navadno prikažejo grafično (bolj ko je oznaka pogosta, večja velikost črk je zanjo uporabljena). V povezavi z označevanjem pa se pojavljata še dva termina: folksonomija in skupni zaznamki.

3.1.1.4 Folksonomija

Pojem folksonomija izhaja iz besede taksonomija, katero bibliotekarji uporabljajo za klasifikacijo knjig, biologi pa za razvrščanje organizmov. Pri folksonomiji (taksonomija + folk oz. ljudstvo) gre za naravno ustvarjeno klasifikacijo, ki nastane na podlagi množice oznak, ki jih vsebinam dodelijo uporabniki sami. Folksonomija odraža besedišče in potrebe uporabnikov ter enakovredno vključuje tako popularne oznako kot tiste, ki so manj uporabljene (posledica je pojav t.i. dolgega repa, angl. *the long tail*).

3.1.1.5 Skupni zaznamki (angl. social bookmarks)

Skupni zaznamki omogočajo uporabnikom, da oblikujejo sezname zaznamovanih ali najljubših strani in jih shranijo na spletu ter jih po želji delijo z drugimi. Zaznamkom lahko uporabnik dodeli tudi oznake in jih tako uvrsti v eno ali več kategorij, do njih pa lahko dostopa od kjerkoli.

3.1.1.6 RSS

RSS (Really Simple Syndication) je protokol, ki vzpostavlja okolje za objavo in distribucijo spletnih vsebin v XML formatu. RSS tako omogoča uporabniku, da izve najnovejše novice iz svojih najljubših strani ali blogov, ne da bi moral pri tem obiskati vsako izmed njih. Informacije s spletnih strani se namesto tega zbirajo v bralcu virov (angl. feed reader) ali agregatorju, ki samodejno prenaša najnovejše vsebine iz izbranih RSS virov in jih prikazuje znotraj enotnega vmesnika.

3.1.1.7 Neposredni prenos slike in zvoka ter podcasting

V obeh primerih govorimo prenosu video oziroma zvočnih posnetkov preko spleta. V prvem primeru gre za neposredni prenos multimedije (t.i. streaming), kjer se vsebine predvajajo v spletnem brskalniku in so naložene na oddaljenem računalniku oz. strežniku. Uporabniku za ogled zato ni potrebno čakati, da se vsebine prenesejo na računalnik. V drugem primeru (podcasting) pa se datoteke (največkrat v MP3 formatu) na željo uporabnika iz interneta prenesejo na računalnik takoj, ko so na spletu objavljene. Podcasting se vse bolj uporablja tudi na področju izobraževanja.

3.1.1.8 Komentiranje

Komentiranje omogoči uporabnikom, da spodbudijo ali se vključijo v pogovore na spletu, v katerih sodelujejo tako avtorji informacij kot tudi med sami bralci. S tem lahko sodelujejo pri kreaciji vsebin povsod, kjer je komentiranje omogočeno (blogi, novice, video posnetki in fotografije itd.).

3.1.1.9 Kritike in ocene

Uporabniki spleta lahko sami pišejo in objavljajo kritike ali poglobljene analize izdelkov in storitev. Skupnost se za priporočila ne obrača več na strokovnjake, ampak v duhu moči množic zaupa kritikam, ki jih zapišejo uporabniki sami. Uporabniki oziroma

skupnost lahko svoje mnenje o izdelkih in storitvah (npr. člankih, receptih, knjigah, filmih, ...) izrazi tudi z dodeljevanjem ocen, ki so navadno predstavljene v obliki zvezdic ali odstotkov.

3.1.1.10 Uporabniški profili

Uporabniški profili omogočajo personalizacijo vsebin na spletni strani, kjer uporabnik določa, katere vsebine ga zanimajo in želi o njih biti obveščen (RSS viri), shrani podatke o gradivu, zabeleži svoj seznam želja, in podobno. S svojim profilom uporabnik zgradi svojo identiteto na spletnem mestu, ki služi tudi povezovanju uporabnikov znotraj virtualne skupnosti.

3.2 KNJIŽNICA 2.0

Predstavljene značilnosti in orodja spleta 2.0 predstavljajo tudi pomemben potencial za knjižnice in online knjižnične kataloge. O spremembah na spletu in njihovem vplivu na knjižnične storitve knjižničarji in informacijski strokovnjaki največ pišejo na t.i. biblioblogosferi – blogih knjižničarjev, v zadnjem letu pa je bilo na to temo organiziranih že več posvetov in seminarjev, objavljenih nekaj knjig in obširnejših prispevkov v revijah s področja bibliotekarstva in informacijske znanosti.

Koncept knjižnice 2.0 se ukvarja z vprašanjem, kako izkoristiti in uporabiti možnosti, ki jih ponuja splet 2.0, v knjižničnem okolju. Tako kot pri spletu 2.0 tudi pri knjižnici 2.0 ni glavna tema pogovora tehnologija, ampak način razmišljanja in delovanja. Tu gre predvsem za spremembo načina, na katerega knjižnice uporabnikom dostavljajo in nudijo svoje storitve, za sodelovalno interakcijo med uporabniki in knjižničarji ter aktivno udeležbo uporabnikov pri razvoju knjižničnih storitev.

Knjižnica 2.0 je izraz, ki ga je prvič uporabil Michael Casey leta 2005 na svojem blogu LibraryCrunch⁸ (Chad in Miller, 2005). Tako kot za splet 2.0, tudi pri izrazu knjižnica 2.0 še prihaja do določenih nedorečenosti in vprašanj, predvsem glede definicije samega izraza. Nekateri knjižničarji so namreč razširili izraz tudi na področja delovanja fizične knjižnice, drugi pa zagovarjajo, da bi se moral izraz uporabljati izključno za

⁸ Blog je dostopen na naslovu: <http://www.librarycrunch.com>.

storitve knjižnic na spletu (Maness, 2006). Maness (2006) elemente knjižnice 2.0, ki jih je moč najti v vrsti definicij⁹, združi v štiri osnovne principe:

1. Usmerjenost k uporabniku. Uporabnik sodeluje pri kreaciji vsebin in storitev na spletnih straneh knjižnice in online kataloga.
2. Multimedijska izkušnja. Tako zbirke kot storitve knjižnice 2.0 vsebujejo video in avdio elemente.
3. Bogato družabno okolje. Uporabniki lahko med seboj in s knjižničarjem komunicirajo preko sinhronega (npr. takojšnje sporočanje, angl. instant messaging) ali asinhronega načina sporočanja (npr. e-pošta, wiki, forumi).
4. Spreminjanje s skupnostjo. Knjižnica kot javna služba se mora spreminjati skupaj s skupnostjo, pri čimer mora omogočiti in dopustiti uporabnikom, da jo sooblikujejo. Ves čas mora spreminjati svoje storitve z namenom, da omogoča skupnosti iskati, najti in uporabiti informacije.

Kot najpomembnejšo točko izpostavi ravno zadnjo, torej interakcijo knjižnice s skupnostjo. Pomembnost skupnosti poudarja tudi Kroski (2006), ki piše, da je knjižnica skozi zgodovino predstavljala center skupnosti. S pojavom spleta 2.0 pa je nastala tudi velika virtualna skupnost, kjer se uporabniki zbirajo z namenom iskanja in izmenjave informacij, kakor tudi druženja, ustvarjanja in sodelovanja. Knjižnice kot središče skupnosti morajo svojo vlogo prenesti tudi v online okolje in postati središče skupnosti, ki nastaja na spletu. To lahko naredijo z izborom in uporabo sodelovalne programske opreme, ki jo Kroski poimenuje tudi »orodja skupnosti« (angl. community tools) in o katerih smo nekaj povedali že v prejšnjem poglavju. Kroski (2006) med ta orodja prišteva: bloge, wikije, označevanje, komentarje, ocene, kritike, skupne zaznamke, sezname želja, sezname najboljših (angl. top lists) in uporabniške profile.

Zanimivo je, da Amazon nekateri že opisujejo kot knjižnico 2.0 (Hodgson, 2007). Amazon se sicer od knjižnice razlikuje v tem, da je namenjen prodajanju knjig, pa vendar se ne razlikuje toliko od knjižnic oziroma od tistega, kar knjižnice želijo postati – knjižnice 2.0. Amazon namreč predstavlja tudi skupino ljudi, ki gradi skupnost skozi participacijo, pri čimer je osnova zaupanje in spodbujanje uporabnikov da pišejo, ocenjujejo in komentirajo vse, kar je v zbirki.

⁹ Crawford (2006) je v obširnem eseju na enem mestu zbral mnenja in definicije glavnih akterjev, ki se ukvarjajo s konceptom knjižnice 2.0. Pregled definicij in temeljnih del na to temo ponuja tudi ALA bralni seznam (Library 2.0 reading list, 2007).

3.3 KNJIŽNIČNI KATALOG 2.0

Z novimi značilnostmi in možnostmi spleta 2.0 so se pokazale tudi privlačne možnosti, kako izboljšati online kataloge knjižnic. Uporaba principov spleta in knjižnice 2.0 lahko pomaga knjižnici izboljšati in obogatiti katalog, da postane bolj informativen, uporaben in privlačen (Casey in Savastinuk, 2006). Pri tem Breeding (2006) meni, da čeprav je vključevanje značilnosti spleta 2.0 nujno in predstavlja pravo smer ter pomemben napredek za knjižnice, pa se knjižnice ne bi smele omejevati z njim, saj ne predstavlja recepta za vse probleme, ki težijo spletne storitve knjižnic. Kljub temu pa se danes, v skladu s knjižnico 2.0, za online kataloge knjižnice nove generacije vse bolj uporablja izraz OPAC 2.0.

Maness (2006) kot pomembno šteje možnost, da uporabniki sami označujejo in ocenjujejo knjižnično zbirko in tako aktivno sodelujejo v katalogizacijskem procesu. Pri tem poudarja, da se označevanje s strani uporabnikov in dodajanje kontroliranih predmetnih oznak medsebojno ne izključujeta. Uporabniki kataloga knjižnice 2.0 bi se namreč sami odločili, katerim oznakam bi sledili. Tudi Kroski (2006) meni, da bi bila možnost označevanja s strani uporabnikov dobrodošel dodatek knjižničnim katalogom, saj bi priskrbela uporabnikom sistem, ki dopolnjuje tradicionalne knjižnične taksonomije in hkrati neposredno odraža jezik in informacijske potrebe uporabnikov. Oblak oznak, ki prikazuje najbolj pogosto uporabljene oznake, pa bi bil uporaben kot orodje za odkrivanje in tudi kot alternativna oblika navigacije, s pomočjo katere bi uporabniki lahko brskali in odkrivali nove vire. Uporaba takega orodja pa bi knjižnici ponudila možnost vpogleda in boljšega razumevanja, kako uporabniki kategorizirajo in organizirajo informacije. Tako knjižnice kot uporabniki bi pridobili tudi z uvedbo ocen in komentarjev v katalog: uporabniki bi dobili večjo moč in občutek, da lahko nekaj prispevajo, knjižnica pa dragoceno zbirko kritik in ocen.

Poleg **oznak, ocen, komentarjev, RSS virov, blogov in takojšnjega sporočanja** naj bi pomemben del katalogov 2.0 predstavljala tudi **personalizacija in uporabniški profili**, ki bi jih uporabniki lahko v celoti ali deloma naredili javne (Maness, 2006). Preko njih bi uporabniki lahko spremljali, katero gradivo so si zaznamovali, katero gradivo so že ocenili ali komentirali, ipd. Obetavna funkcija bi bili tudi **sezname** (sezname želja, sezname najboljših ipd.), ki bi jih uporabniki sestavili s shranjevanjem zapisov (Kroski, 2006).

4 ONLINE KATALOGI

Prvi online katalogi ali OPAC-i (Online Public Access Catalogues) so nastali v ZDA v drugi polovici sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Hildreth (1982) definira online katalog kot javno dostopen in računalniško podprt katalog knjižnice, ki je zgrajen tako, da lahko po njem išče tudi končni uporabnik brez pomoči knjižničarja.

4.1 TRI GENERACIJE ONLINE KATALOGOV

Hildreth (1988) glede na razvoj razdeli online kataloge v tri generacije, njegovo delitev pa danes uporablja večina raziskovalcev, ki raziskuje in opisuje razvoj online katalogov. Dober zgodovinski pregled treh generacij online knjižničnih katalogov ponudi tudi Ana Barbarić (2003) v članku »Povijesni pregled razvoja OPAC-a«.

1. generacija

Prvi online katalogi so nastali na temelju sistemov, ki so jih sprva razvijali za potrebe izposoje. Reynolds (1985) to označi kot posebno prednost online katalogov, saj je bilo prvič v bibliografskem zapisu možno dobiti tudi podatek o dostopnosti iskanega knjižnega gradiva. Ker pa so bili sistemi za izposajo namenjeni predvsem usposobljenemu knjižničnemu osebju, so bila navodila in pomoč v prvih online katalogih zelo skopa. Tudi prikaz bibliografskega zapisa in prepoznavanje elementov v njem je zahtevalo bibliotekarsko izobrazbo. Sam način iskanja je pravzaprav ostal precej podoben iskanju po listkovnih katalogih (možno je bilo precej omejeno iskanje po avtorju, naslovu in signaturi). Za izpis iskanih podatkov pa je bil nujno potreben vnos celega izraza (npr. naslova) v pravilnem vrstnem redu ali vsaj vnos začetne besede. Postavljena iskalna zahteva je morala biti torej usklajena z iskanimi bibliografskimi elementi.

Interakcija s prvimi katalogi je potekala preko ukaznega ali menijskega dialoga in je bila enaka za vse uporabnike. Uporabniki tudi niso mogli izbirati med različnimi prikazi zadetkov, ki so sicer vsebovali le kratke bibliografske zapise in so bili podobni kataložnim listkom, zadetkov pa prav tako ni bilo mogoče omejiti ali izboljšati z različnimi kriteriji (npr. leto, kraj ali jezik izdaje).

2. generacija

Z razvojem informacijske tehnologije je bilo možno izdelati bolj sofisticiran sistem za vnos, shranjevanje in izpis bibliografskih informacij. Online katalogi druge generacije so se začeli pojavljati sredi 80-ih (Hildreth, 1995) in so predstavljali velik preskok in napredek v kvaliteti v primerjavi s katalogi prve generacije. Pri razvoju katalogov druge generacije je bilo veliko pozornosti namenjene enostavnosti in razumljivosti uporabe, pri čimer so poskusili bolje izkoristiti iskalno moč, ki jo premore računalniški katalog. Novosti v primerjavi s katalogi prve generacije je bilo veliko in čeprav so katalogi druge generacije nudili veliko več od svojih predhodnikov, je bila večina še vedno omejena na vmesnike, ki so podpirali le prikaz teksta.

V drugi generaciji so bili razširjeni načini iskanja z možnostjo uporabe Boolovih operatorjev, operatorjev bližine, ključnih besed ter orodij za brskanje oziroma pregledovanje. Kljub vsemu pa je bilo iskanje po vsebini še vedno problematično (Larson, 1991).

Interakcija končnega uporabnika s katalogi je bila navadno omogočena na dveh nivojih: začetnikom je bilo namenjeno enostavno iskanje, izkušnim uporabnikom pa naprednejše iskanje, ki je najpogosteje omogočalo uporabo Boolovih operatorjev. Izpis zadetkov je bil možen na več načinov, zadetki pa so, v nasprotju s prvo generacijo, vsebovali polne bibliografske zapise in so omogočali urejanje in tiskanje. Vpeljana je bila kontekstna pomoč ter navodila »kako« iskat ali izpisati, ob napakah pa so se pojavila informativnejša sporočila o naravi napake (Hildreth, 1995). Pri katalogih druge generacije se je pojavila tudi možnost oddaljenega dostopa do kataloga, kar je pomenilo, da je uporabnik lahko iskal po katalogu tudi izven knjižnice.

3. generacija

Že v osemdesetih je Hildreth (1988) opisal t.i. tretjo generacijo online katalogov, ki je predstavljala vizijo katalogov v prihodnosti. Vendar pa so prvi katalogi, ki so se začeli odmikati od druge generacije katalogov, začeli nastajati šele sredi devetdesetih let in so bolj ali manj predstavljali le prototipe in sisteme za demonstrativne namene. V svojem poročilu leta 1995 Hildreth tako zapiše, da je večina obstoječih katalogov še vedno druge generacije, enako pa pišejo tudi raziskovalci v naslednjih letih (Borgman, 1996; Fattahi, 1997; Barbarić, 2003 ter Antelman, Lynema in Pace, 2006). Barbarić leta 2003 zaključuje, da večino katalogov tistega časa še vedno ne izpolnjuje zahtev Hildretha in da jih je

mogoče označiti kot kataloge 2. generacije, z nekaterimi naprednejšimi značilnostmi. Prav tako Antelman, Lynema in Pace pišejo, da celo leta 2006 stanje ni nič boljše, saj največji ponudniki integriranih knjižničnih sistemov še vedno tržijo kataloge, ki po funkcionalnosti spadajo v drugo generacijo.

Katalogi 3. generacije naj bi imeli po Hildrethu (1995) naslednje značilnosti:

- poizvedovanje v naravnem jeziku,
- pomagala za avtomatsko spremembo izraza in iskanje ujemanj (preverjanje in popravljanje črkovanja, inteligentno krnjenje, tabele sinonimov ipd.),
- zadetki najbližjega ujemanja (v nasprotju z Boolovim poizvedovanjem ni potrebno natančno ujemanje, da je zapis vrnjen kot potencialno relevanten)
- zadetki so rangirani (več možnih načinov: glede na relevantnost, novost, citiranost, izposojjo, ...),
- iskanje s povratno zanko (»želim podobne strani«, »kaj še imaš na to temo«, »ta knjiga ni to, kar želim«),
- hipertekstne povezave, iskanje in pregledovanje sorodnih zapisov,
- povezava različnih načinov iskanja (ključne besede, kontroliran slovar in iskanje po klasifikacijskih oznakah)
- tematsko bogatejše iskanje in povezave na več baz.

Hildreth (1995) zaključuje, da je, za preseg Boolovega načina mišljenja in usmerjenosti v poizvedbe, potrebno tradicionalno paradigmo »poizveduj najprej, brskaj/pregleduj potem« obrniti v nasprotno smer. Iskalcem informacij bi moral biti najprej prikazan vmesnik, ki omogoča iskanje z odkrivanjem, prepoznavanjem in raziskovanjem (browse/explore model) dobro strukturiranega bibliografskega prostora. Šele nato bi se vmesnik tudi razširil in omogočil druge metode iskanja. Taka paradigma pa bi, po besedah Hildretha, zahtevala tudi spremembo, ki bi skrb za vsebino in strukturo bibliografskih zapisov prenesla oziroma razširila na skrb za vsebino in strukturo bibliografskih podatkovnih baz.

4.2 PROBLEMI PRI UPORABI ONLINE KATALOGOV

Kljub napredku in razvoju online katalogov, pa že več kot dvajset let lahko spremljamo tudi kritike na račun njihove težke uporabe in neučinkovitosti. Navkljub vrsti člankov, ki so bili napisani o problemih pri uporabi katalogov, se spremembe dogajajo zelo počasi in veliko idej o tem, kako izboljšati uspešnost iskanja, še vedno ni bilo uresničenih. Večina izboljšav je bila narejena samo navidezno (npr. jasnejši in privlačnejši prikaz, enostavnejši vnos iskalne zahteve), medtem ko se temeljne funkcije niso bistveno spremenile od poznih 80-ih in vmesniki še vedno niso bili oblikovani v skladu z dejanskim načinom poizvedovanja uporabnikov (Borgman, 1996). Zanimivo in nekoliko ironično je, da lahko veliko neuresničenih idej o izboljšanju katalogov danes najdemo v spletnih iskalnikih. In ravno popularnost spleta in spletnih iskalnikov je vplivala na mentalne modele uporabnikov, torej na njihova pričakovanja in vedenje pri uporabi knjižničnih katalogov na spletu (Yu in Young, 2004). Uporabniki pričakujejo preprostost in takojšnje rezultate, pri tem pa knjižnične storitve primerjajo s tistimi, ki jih nudita Amazon in Google. Novotny (2004) v svoji študiji na primer ugotavlja, da študenti pričakujejo, da bo knjižnični katalog deloval na enak način kot spletni iskalniki in so presenečeni nad ugotovitvijo, da temu ni tako. Knjižnični katalogi namreč niso ostali v koraku s spreminjajočim se spletnim okoljem in so slabo oblikovani za naloge odkrivanja in izbire v rastočih zbirkah virov v knjižnicah; še najbolj učinkoviti so pri iskanju in pridobivanju zapisov za znano gradivo (Rethinking how we provide bibliographic services for the University of California, 2005).

Že od zgodnjih začetkov online katalogov lahko v literaturi spremljamo vrsto kritik v povezavi z iskanjem in ugotavljamo, da problemi danes ostajajo precej podobni tistim izpred dvajsetih let. Borgmanova (1986) ugotavlja, da konstrukcija kataloga ne vključuje zadostnega razumevanja vedenja uporabnikov pri iskanju informacij, zaradi česar je uporaba knjižničnih katalogov težja. Uporabniki namreč šele postopoma oblikujejo svojo iskalno zahtevo in navadno začnejo iskanje s šele napol oblikovano zahtevo. Pri oblikovanju zahteve se pojavljajo problemi kot so ubeseditve informacijske potrebe, izbira pravih besed (takih, ki so prisotne tudi v zapisih) ter njihova pretvorba v iskalno zahtevo, ki jo sistem lahko interpretira. Hkrati mora imeti uporabnik tudi znanje o sami zgradbi, uporabi in delovanju kataloga, da lahko zahtevo pravilno vnese in da razume seznam rezultatov, ki ga sistem vrne. Čeprav knjižnice z dobrimi navodili za uporabnike nekoliko

omilijo probleme, pa to ni dolgoročna rešitev. Čas, ki bi ga namenili oblikovanju navodil, bi bolje uporabili za preoblikovanje kataloga na način, da bi bil bolj intuitivno uporaben in pomoč ne bi bila več potrebna (Borgman, 1996). Uporabniki se namreč ne želijo poglobljati v samo delovanje sistema ali ugotavljanje, zakaj iskanje ni bilo uspešno (Borgman, 1996; Novotny, 2004). Eden izmed udeležencev študije o študentih, o kateri piše Novotny (2004), je na primer rekel, da pri iskanju »ne misli, ampak samo klika« na tisto, kar se mu na prvi pogled zdi najbolj relevantno. Breeding (2007) tudi opozarja na mlajšo generacijo, ki večinoma ni imela več stika z listkovnim katalogom. Knjižnični katalogi, ki še vedno ohranjajo katero od značilnosti listkovnih katalogov in uporabljajo kompleksno iskanje, jih ne privlačijo in so za njih neuporabni. Breeding zato poziva knjižnice, naj čim prej namestijo bolj sodobne vmesnike, saj si ne morejo privoščiti neatraktivnih in neučinkovitih katalogov. Če knjižnice ne bodo poskrbele za privlačne vmesnike in vsebino, bodo uporabniki začeli uporabljati druge možnosti, ki se jim ponujajo na spletu.

Kot naslednjo slabost katalogov raziskovalci vidijo uporabo **Boolovih operatorjev**, saj ne predstavljajo modela, ki bi upošteval vedenje uporabnikov pri iskanju informacij in imajo uporabniki težave z razumevanjem Boolove logike (Borgman, 1996; Hildreth, 1995). Novotny (2004) ugotavlja, da le malo študentov uporablja Boolove operatorje, saj se jih večina drži iskanja s ključnimi besedami in besednimi zvezami, pri čimer za povezovanje pojmov ne uporabljajo nujenih operatorjev. Hildreth (1995), Bates (2003) in Breeding (2006) kot boljšo alternativo formalnim poizvedbam z uporabo Boolovih operatorjev izpostavljajo iskanje z brskanjem, prepoznavanjem in odkrivanjem, ki naj bi predstavljalo najbolj naravno obliko raziskovanja. To podpira tudi ugotovitev, da ljudje lažje prepoznamo kot prikličemo informacije (Bates, 2003). Zato je iskanje z iskalnimi zahtevami za uporabnike še toliko težje, saj morajo sami priklicati besede za poizvedbo, ne da bi pri tem dobili kakršnokoli pomoč od sistema. Prav tako rezultati raziskav kažejo, da si uporabniki težko zamislijo drug pojem (sinonim) potem, ko so za iskanje neuspešno uporabili prvega (Mann, 1997; Novotny, 2004). Namesto uporabe sinonima so rezultate poskušali izboljšati z izbiro druge vrste iskanja in dodajanjem ali odstranjevanjem uporabljenih besed. Predvsem pri mlajših je opaziti hitro iskanje, pri čimer iskanje, za katerega se zdi, da ni dalo pravih rezultatov, takoj opustijo in začnejo novega. Tako manj časa posvetijo sestavljanju dobrih iskalnih zahtev in več časa namenijo preizkušanju različnih možnosti (tudi klicanju na hiperpovezave) (Novotny, 2004).

Raziskave (Yu in Young, 2004; Novotny, 2004; Bates, 2003) tudi kažejo, da še vedno največje probleme povzroča **iskanje po vsebini**, ki pa hkrati predstavlja najpogostejšo vrsto iskanja. Tovrstno iskanje ima največje število poizvedb z nič rezultati, razlog za to pa gre iskati v dejstvu, da večina uporabnikov niti ne ve, da katalog uporablja kontroliran slovar. Na podlagi vrste raziskav Bates (2003) zaključuje, da uporabniki pri iskanju na isto tematiko uporabijo zelo veliko število različnih izrazov, od tega le manjši delež (10-20%)¹⁰ pogosteje. To pove, da bi bilo bolj kot razvijanje kontroliranih slovarjev, ki bi uporabnikom lajšali izbiro pravih izrazov, smiselna izdelava slovarja izrazov, ki jih uporabljajo končni uporabniki in niso nujno vezani samo na knjižnično okolje. Slovar, s pomočjo katerega bi lahko tudi začeli iskanje po katalogu, bi moral imeti izraze združene v skupine (angl. clusters). Ko bi uporabnik vtipkal besedo ali frazo, bi se prikazala skupina, kateri ustreza izbrana beseda. Borgman (1996) za izboljšanje iskanja po vsebini predlaga tudi iskanje s pomočjo specializiranih inteligentnih servisov in iskanje v več sejah.

4.3 MOŽNOSTI ZA IZBOLJŠANJE KATALOGOV

O možnostih za izboljšanje učinkovitosti in funkcionalnosti knjižničnih katalogov je bilo napisano lepo število člankov in objavljeno več prispevkov na blogih knjižničarjev in informacijskih strokovnjakov. Na tem mestu bomo združili ugotovitve in priporočila prispevkov, ki so bili objavljeni v zadnjih letih (Novotny, 2004; Yu in Young, 2004; Rethinking how we provide bibliographic services for the University of California, 2005; Antelman, Lynema in Pace, 2006; Schneider, 2006; Breeding, 2006, 2007).

Medtem ko večina predstavljenih člankov govori o predlogih za izboljšanje, pa Antelman, Lynema in Pace (2006) že predstavijo napredne funkcije Endeca kataloga, ki ga avtorji umeščajo med drugo in tretjo generacijo. Članek med drugim podaja tudi zelo zanimive rezultate eksperimenta, ki so ga izvedli za ugotavljanje učinkovitosti novega kataloga. Rezultati so namreč pokazali, da so uporabniki s pomočjo novega in izboljšanega kataloga informacijska vprašanja reševali veliko lažje in tudi hitreje.

4.3.1.1 Iskanje v naravnem jeziku

Splet vsebuje milijarde strani informacij, ki pa niso vse katalogizirane s kontroliranimi slovarji ali predmetnimi oznakami. Uporabniki pri spletnih iskalnikih ne

¹⁰ Gre za pojav, za katerega se je leta 2004 uveljavil izraz »The Long Tail« ali dolgi rep.

uporabljajo Boolovih operatorjev ali predmetnih oznak, ampak preprosto vpišejo enostavne ključne besede v eno samo iskalno polje, pri čimer vrstni red ni pomemben. Ravno ta lastnost sodobnih iskalnikov naj bi vplivala na manjše število pravilnih sintaks in na več poizvedb z nič zadetki v katalogih, saj se uporabniki ne zavedajo, da iskanje v spletnih iskalnikih poteka drugače kot v drugih poizvedovalnih sistemih.

4.3.1.2 Brskanje in navigacija

Brskanje je naraven in učinkovit način iskanja, ki hkrati zahteva manj truda in znanja s strani uporabnika. Možnost brskanja lahko pomaga uporabniku najti želene dokumente z združevanjem sorodnih dokumentov in ga lahko primerjamo z brskanjem po knjižnih policah. Sistem Endeca na primer ponuja brskanje z vodeno oziroma fasetno navigacijo in omogoča pregledovanje zbirke, ne da bi uporabnik vnesel iskalno zahtevo. Klasifikacijski vrstilci, predmetne oznake in drugi podatki o gradivu so lahko uporabljeni za razvrščanje rezultatov v logične sklope (fasete), s pomočjo katerih uporabnik lažje izboljša svoje iskanje. Ena izmed možnosti za združevanje zadetkov je tudi uporaba modela Funkcionalnih zahtev za bibliografske zapise (FZBZ), ki grupira zadetke glede na delo¹¹, tako da se znotraj enega zadetka izpišejo pojavne in izrazne oblike dela. Z združevanjem zadetkov v fasete ali z uporabo FZBZ je omogočena tudi dobra navigacija med zadetki, saj uporabnik lahko med vsemi zadetki s preprostim klikom izbere tisto, kar ga zanima, ne da bi moral za to pregledati vse zadetke. Uporabnik lahko na primer v sistemu Endeca izbere ali odstrani katerokoli izmed entitet v skupinah fasetne navigacije, skozi brskanje pa ga vodi lokator ali breadcrumbs¹² navigacija.

4.3.1.3 Lažja uporaba kontroliranega slovarja

Večina uporabnikov ne uporablja tezavra pred uporabo kataloga in se raje poslužuje strategije poskusov-in-napak, ki spada med najbolj neučinkovite metode. Prvi korak k izboljšanju položaja so hipertekstne povezave na imenih avtorjev in predmetnih oznakah, nadaljnje izboljšave pa bi bile možne s taksonomijo, ki bi bila zgrajena na podlagi vsebovanih podatkov in bi pomagala razdeliti vsebino na obvladljive dele s pomočjo fasetne klasifikacije.

¹¹ Iskanje del z naslovom »Hamlet« na primer vrne en sam zadek, ki pa vključuje povezave na ostale izrazne (npr. prevode) in pojavne oblike (npr. izdaje) dela.

¹² Breadcrumbs ali drobtinice imenujemo stil navigacije, ki uporabniku omogoča, da vedno ve, kje in na katerem nivoju strani se nahaja.

4.3.1.4 Preverjanje črkovanja

Preverjanje črkovanja in predlaganje drugačnega zapisa pri neuspešnih poizvedbah je učinkovit način izboljšanja rezultatov iskanja. Googlovo preverjanje črkovanja na primer temelji na pogostosti pojavljanja besed na spletu. Ob vpisu iskalne zahteve namreč preveri, če je uporabnik vpisal najbolj pogost zapis določene besede – če temu ni tako, mu predlaga obliko zapisa, ki se najpogosteje pojavlja na spletu. V sistem Endeca, je vključeno tudi avtomatsko popravljanje napačno zapisanih besed, ki temelji na pogostosti pojavljanja besed v sami podatkovni bazi. Kot dodatna pomoč uporabniku se lahko pojavi tudi možnost »Ali ste mislili ...«, ki iskalno poizvedbo primerja z indeksiranimi izrazi v bazi, da ugotovi, če zanjo obstaja še kakšen alternativen zapis, ki se pogosteje pojavlja.

4.3.1.5 Rangiranje po relevantnosti

Uporabniki zaradi vpliva spletnih iskalnikov pričakujejo, da bodo zadetki urejeni glede na relevantnost, torej da bodo najbolj relevantni zadetki prvi na seznamu. Nekateri katalogi že nudijo takšen izpis zadetkov, pri tem pa uporabljajo različne metode določanja relevantnosti. Relevantnost pri izpisu zadetkov se lahko določi z algoritmom glede na novost in predmetne oznake, lahko pa se uporabi tudi pogostost in mesto (obteževanje polj) pojavitve izraza v bibliografskem zapisu in v kazalu. V Endeca katalogu knjižnic NCSU¹³ je določanje relevantnosti sestavljeno iz sedmih modulov: prvih pet rangira rezultate dinamično, zadnja dva pa statično – glede na datum izdaje in izposojajo. Kot najbolj relevantne sistem prepozna rezultate, ki vsebujejo iskalno zahtevo v obliki, v kakršni jo je zapisal uporabnik (brez popravljanja črkovanja, krnjenja ali ujemanja s tezavrom). Pri iskanju z več izrazi, sistem prepozna rezultate z isto besedno zvezo kot najbolj relevantne. Hkrati na razvrščanje po relevantnosti vpliva tudi mesto v zapisu (npr. naslov pred opombami), pogostost pojave besed v zapisu itd.

4.3.1.6 Obogateni zapisi in priporočilne funkcije

Knjižnice lahko svoje kataloge obogatijo s povzetki, naslovnici, kazali, odlomki ter priporočilnimi funkcijami. Spletne knjigarne so podatke obogatile tudi z merjenjem popularnosti posameznih knjig. Komentarji uporabnikov, prikaz izposoje, »najdi podobne« in »knjige, ki so si jih prebrali tisti, ki so si izposodili določeno knjigo«, bi lahko pripomogli k večji interaktivnosti in uporabnosti katalogov.

¹³ North Carolina State University.

4.3.1.7 Dobro oblikovan vmesnik

Učinkovito oblikovanje vmesnika ima pozitiven učinek tudi na uspeh iskanja, mora pa biti intuitiven (uporabniki namreč nimajo želje po učenju delovanja sistema) in konstanten v oblikovanju in funkcijah. Vrstni red elementov v meniju igra pomembno vlogo v tem, katero možnost bodo uporabniki izbrali. Prav tako število možnosti ne sme biti preveliko, saj lahko zmede manj izkušene uporabnike. Dobro oblikovan prikaz zadetkov omogoča uporabnikom, da lažje najdejo tisto, kar iščejo. Od postavitve strani in pozicije oznak je namreč odvisno, kako hitro in dobro se bodo uporabniki znašli med zadetki. Premikanje po katalogu mora biti enostavno, navigacijo znotraj velikega števila rezultatov pa je mogoče izboljšati z implementacijo fasetne navigacije in FZBZ (Rethinking how we provide bibliographic services for the University of California, 2005).

4.3.1.8 Digitalne multimedijske vsebine

Danes uporabniki vse bolj želijo neposreden dostop do gradiva tudi od doma – gradivo, ki ni takoj na voljo, tako dobiva slabši položaj. Knjižnice bi zato morale v kataloge vključevati več digitalnih multimedijskih vsebin, ki bi jih uporabniki na svoj računalnik prenesli preko spleta. Prav tako pa bi polna besedila lahko služila kot orodje za odkrivanje in rangiranje.

5 RAZISKOVALNA METODA

Namen naše raziskave je bila primerjava funkcij in možnosti Amazona s temi, ki jih nudijo online knjižnični katalogi, zato smo kot raziskovalno metodo uporabili ekspertno študijo. Gre za teoretično, kabinetno študijo, ki jo raziskovalec opravi sam in sestoji iz sistematične primerjave nekega sistema, storitve, informacijskega vira ipd. z vnaprej postavljenim okvirom primerjave. Ekspertna študija je kvalitativne narave in je lahko samostojna raziskava, lahko pa se tudi kasneje nadaljuje z uporabniško študijo (Žumer, 2006).

Ekspertna študija kot raziskovana naloga ima po Žumrovi (2006) svoje prednosti in slabosti.

a) PREDNOSTI

- relativno hitra in enostavna izvedba,
- neodvisnost od zunanjih okoliščin (npr. vzorca anketirancev ipd.),
- ponovljivost (zaradi hitre izvedbe jo lahko po potrebi ponovimo ali pregledamo dodatne, v prvi izvedbi neupoštevane vidike),
- dobra osnova za nadaljnje študije.

b) SLABOSTI

- uspešnost je odvisna od izkušenj raziskovalca,
- potrebno je zasnovati ustrezen in kvaliteten okvir, ki opazuje prave stvari, je objektivni in ponovljiv,
- ni kontrole, saj raziskavo v celoti izvede raziskovalec sam.

5.1 POTEK IN VZOREC

Proces primerjave online katalogov knjižnic z Amazonom je potekal v več fazah. S pomočjo literature, ki smo jo predstavili v teoretičnem delu naloge, smo se seznanili s problemi uporabnikov pri uporabi knjižničnih katalogov in dobili vpogled v nove trende na spletu, ki jih uporabniki (tudi zaradi Amazona) pričakujejo od katalogov. Po pregledu literature je sledilo izbiranje katalogov, ki je potekalo v mesecu aprilu in maju 2007. Na podlagi literature in pregleda katalogov smo opredelili formalni okvir primerjave in raziskovalna vprašanja. Po določitvi okvira in vzorca je v mesecu juliju 2007 sledilo proučevanje izbranih vmesnikov in njihova medsebojna primerjava.

Primerjali smo funkcije in možnosti Amazona s šestimi online katalogi knjižnic. Zaradi velikega števila obstoječih katalogov knjižnic in njihove raznolikosti, izbrani katalogi ne predstavljajo reprezentativnega vzorca in rezultatov ne gre posploševati.

V primerjavo smo želeli vključiti tako nekoliko bolj klasične kataloge kot tudi tiste, ki so bili v zadnjem letu ali dveh posodobljeni v skladu s trendi na spletu. Že na samem začetku smo se odločili, da bomo uporabili kataloga COBISS in WorldCat: COBISS kot primer domačega kataloga, ki ga hkrati lahko prištevamo med bolj klasične kataloge, WorldCat pa kot primer največjega kataloga, za katerim stoji OCLC. Za preostanek vzorca smo želeli izbrati kataloge splošnih knjižnic, saj so namenjeni najširšemu krogu uporabnikov in tako po svojem gradivu kot ciljni publiki najbolj primerljivi z Amazonom. Po naključnem pregledovanju katalogov splošnih knjižnic smo ugotovili, da so vsi klasični katalogi zelo podobni COBISSu in da ni potrebe po vključitvi še kakšnega klasičnega kataloga. Modernejše kataloge smo iskali predvsem preko referenc na blogih knjižničarjev in informacijskih strokovnjakov. Po pregledu potencialnih katalogov smo na koncu izbrali štiri med seboj različne kataloge, ki pa vsi prihajajo iz splošnih knjižnic v Združenih državah Amerike. Ker smo se pri izbiri osredotočili predvsem na funkcije katalogov in ne na njihov izvor, se nam dejstvo, da skoraj vsi izbrani katalogi prihajajo iz ameriških knjižnic, ni zdelo sporno. Diplomsko delo tako primerja Amazon s šestimi katalogi: katalogoma COBISS in WorldCat ter katalogi knjižnic Ann Arbor District Library, Queens Library, Hennepin County Library in Phoenix Public Library.

5.2 FORMALNI OKVIR PRIMERJAVE

V teoretičnem delu smo ugotavljali, da se pričakovanja uporabnikov do storitev knjižnice zaradi vpliva spleta spreminjajo - želijo si knjižničnih katalogov, ki bi bili bolj podobni Amazonu. Kritike na račun knjižničnih katalogov, v primerjavi s spletnimi stranmi kot je Amazon, lahko združimo v dva problemska sklopa:

- slaba funkcionalnost in težka uporaba katalogov ter
- zaostajanje za trendi, ki prevladujejo na spletu.

V okviru teh ugotovitev je potekala tudi naša analiza ter primerjava katalogov in Amazona. Vsakega od pregledovanih sistemov smo natančneje opisali, pri čimer smo pozornost posvetili naslednjim karakteristikam: iskanje, izpis zadetkov in navigacija, obogateni zapisi in priporočilni sezname, aktivna participacija uporabnikov ter drugi trendi.

Pri opisu smo velik del funkcij in značilnosti predstavili tudi s slikami, s čimer smo želeli bralcu približati opisovane funkcije. Ker so pri nekaterih izbranih knjižnicah katalogi tesno povezani s spletno stranjo knjižnice in njenimi vsebinami, smo opisali tudi nekaj značilnosti ki, strogo gledano, niso del knjižničnega kataloga. Za vključitev takih značilnosti smo se odločili v primeru, ko so bile značilnosti primerljive s tistimi iz Amazona in/ali so predstavljale sledenje kateremu izmed trendov na spletu, ki so bili opisani v teoretičnem delu naloge.

Na podlagi vnaprej določenih karakteristik smo za primerjavo Amazona in knjižničnih katalogov uporabili tabelarne preglede, v katerih nismo označevali le prisotnosti določene karakteristike ampak tudi samo izvedbo. Za ta namen smo uporabili oznake:

- ++ (zelo dobro),
- + (dobro, z nekaterimi omejitvami),
- +/- (prisotno, a zelo omejeno) in
- - (ni prisotno).

Karakteristike, ki so nas zanimalo v primerjavi, so bile naslednje:

a) ISKANJE

- ali je iskalno okno prisotno na vseh podstraneh;
- kako enostavno je hitro iskalno okno;
- ali je v sistemih še vedno uporabljeno iskanje s pomočjo Boolovih operatorjev;
- ali sistem pomaga pri spodletelih iskanjih s predlogi črkovanja ali celo avtomatskim popravljanjem poizvedbe;
- ali je možno začeti iskanje z brskanjem in ne vpisom iskalne zahteve
- ali sistem išče tudi po celotnih besedilih.

b) IZPIS ZADETKOV IN NAVIGACIJA

- ali sistem omogoča rangiranje zadetkov po relevantnosti;
- ali so zadetki združeni v skupine in razporejeni v fasete ali kako drugače smiselno urejeni;
- ali se pri navigaciji med zadetki izpisujejo lokatorji.

c) OBOGATENI ZAPISI IN PRIPOROČILNI SEZNAMI

- ali zapisi vsebujejo slike naslovnice, kritike, anotacije, odlomke in kazala;
- ali sistemi omogočajo dostop do polnih besedil oziroma avdio in video posnetkov;
- ali morda katalogi uporabljajo vsebine, prenesene iz Amazona;
- ali so na straneh kot pripomočki prisotni sezname novosti, najbolj popularnega gradiva, priporočilni sezname ali sezname sposojenega ali vrnjenega (knjižnice) oziroma kupljenega (Amazon) gradiva.

d) AKTIVNA PARTICIPACIJA UPORABNIKOV

- ali sistemi omogočajo komentiranje, pisanje kritik in ocenjevanje gradiva;
- ali lahko uporabniki v zapise dodajajo podatke o samem gradivu, označujejo gradivo in sestavljajo sezname;
- ali se lahko uporabniki o knjigah pogovarjajo na forumih in ali lahko dajejo priporočila za iskanje.

e) UPORABNIŠKI PROFIL

- ali sistem omogoča stalno prijavo;
- ali je v uporabniškem profilu možno vpisati osebne podatke, shraniti poizvedbe, si ogledati svoje zadnje aktivnosti na strani in jih tudi urejati;
- ali lahko uporabniki sestavljajo sezname, ki jih po želji delijo z drugimi uporabniki;
- ali je mogoča personalizacija spletne strani, obvestil po pošti in priporočil glede gradiva.

f) DRUGI TRENDI

- ali sistem omogoča RSS vire;
- ali so kot del vsebin prisotni tudi avdio in video posnetki;
- ali so informacije podane tudi v obliki bloga;
- ali je mogoča izposoja e-medijev na daljavo;
- ali je kot oblika komunikacije med uporabnikom in zaposlenimi možna neposredna komunikacija preko klepeta.

5.3 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

Z analizo in primerjavo Amazona in knjižničnih katalogov smo želeli ugotoviti:

- katere funkcije in značilnosti so skupne Amazonu in izbranim knjižničnim katalogom ter
- kje ležijo bistvene razlike med Amazonom in knjižničnimi katalogi.

Zastavili smo si naslednja raziskovalna vprašanja:

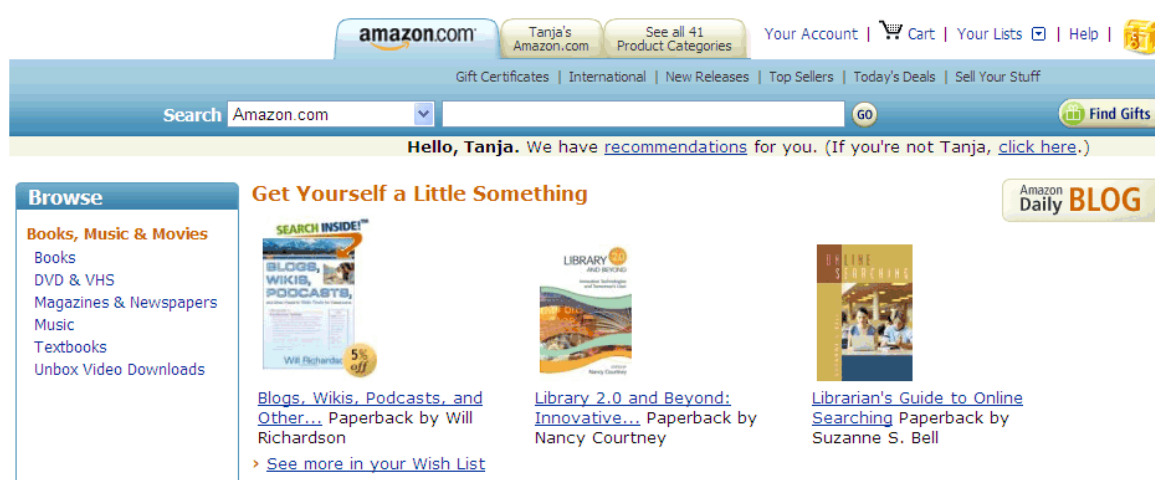
1. Katere funkcije in značilnosti Amazona lahko najdemo v izbranih knjižničnih katalogih?
2. Katere značilnosti Amazona so vključene v novejša kataloge?
3. Katere funkcije lahko najdemo v izbranih knjižničnih katalogih, ne pa v Amazonu?

6 REZULTATI

6.1 OPIS AMAZONA IN ONLINE KNJIŽNIČNIH KATALOGOV

6.1.1 Amazon

Spletna knjigarna Amazon¹⁴ registriranega uporabnika že ob prihodu na stran pozdravi (slika 2) in mu prikaže njemu prilagojeno vsebino: gradivo iz njegovega seznama želja, zadnje gradivo, ki si ga je ogledal, priporočila ipd.

Slika 2: Vstop na spletno stran Amazon.com

Na Amazonu enakovredno delujeta tako **iskanje** s poizvedbami kot iskanje z brskanjem in odkrivanjem. Iskanje s poizvedbami je mogoče na tri različne načine: s hitrim, naprednim ali močnim iskanjem. Iskalno okno za hitro iskanje po ključnih besedah je prisotno na skoraj vseh straneh spletne knjigarne in je enostavno za uporabo. Uporabnik vanj vpiše eno ali več ključnih besed, pri čimer bodo zadetki vsebovali vse ključne besede. Pri iskanju s ključnimi besedami sistem išče tudi po besedilu knjig, ki to omogočajo (Search Inside funkcija). Napredno iskanje se razlikuje glede na izbrano vrsto gradiva (knjige, glasba, DVD-ji, ...) in je namenjeno natančnejšemu iskanju, kjer lahko uporabnik izpolni več polj hkrati. Znotraj naprednega iskanja po knjigah je omogočeno še »močno iskanje«, kamor se prosto zapiše poizvedba z uporabo Boolovih operatorjev (npr. subject: chocolate and (cookbooks or cookery) and not history and language:french).

Za začetek iskanja z brskanjem in odkrivanjem ima uporabnik več možnosti. V levi navigaciji lahko izbira kategorije, ki ga zanimajo in tako oži svoje iskanje, pri čimer ima na

¹⁴ <http://www.amazon.com>

voljo brskanje po tematikah, ali pa se odloči za pregledovanje najbolj prodajanih knjig, novih ali prihajajočih izdaj ipd. Kot orodje brskanja služi tudi oblak najpogostejših oznak uporabnikov (slika 3).

Most Popular Tags (What's this?)

Welcome to the Amazon.com tag cloud. Tags are labels customers can use to classify a product. More frequently used tags are **larger** and more recently used tags will appear **darker**.

Slika 3: Oblak najbolj popularnih oznak na Amazonu

Seznam zadetkov (slika 4) je urejen po relevantnosti, uporabnik pa ga lahko naknadno uredi glede na prodajnost, povprečno oceno kupcev, ceno, datum izdaje in abecedni red. Zadetke lahko omeji glede na kategorije, ki se mu prikažejo na levi strani zaslona. Na vrhu seznama rezultatov se izpiše tudi nekaj sorodnih iskanj, če pa uporabnik napačno zapiše besedo oziroma se podobno zapisana beseda pogosteje pojavlja v bazi, mu sistem predlaga besedo, za katero predvideva, da jo je obiskovalec želel uporabiti (slika 5). Pri vsakem zadetku na seznamu je zapisanih nekaj osnovnih podatkov (naslov, avtor, vezava, cena), pri večini se pojavi tudi slika naslovnice, pri knjigah s funkcijo iskanja po vsebini (Search Inside) pa tudi kratek odlomek, v katerem je obarvana iskana beseda ali fraza.

The screenshot shows the Amazon website interface for a search of 'chocolate' in the 'Books' category. The top navigation bar includes links for 'Advanced Search', 'Browse Subjects', 'Bestsellers', 'The New York Times Best Sellers', 'New & Future Releases', 'Libros En Español', 'Magazines', 'Sell Your Stuff', 'Bargain Books', and 'Textbooks'. The search bar contains 'chocolate' and a 'GO' button. Below the search bar, there are 'Find Gifts' and 'Web Search' buttons. The left sidebar shows a 'Category' list with 'Books' selected, and a list of sub-categories such as 'Comics & Graphic Novels (612)', 'Business & Investing (9,953)', 'Cooking, Food & Wine (6,409)', etc. The main content area displays the search results for 'chocolate' books. It shows 'Showing 1 - 24 of 126,552 Results' and a 'Sort by' dropdown menu set to 'Relevance'. Below this, there is a section titled 'Explore our Chocolate cookbook selection'. Two books are listed: 1. 'Essence of Chocolate: Recipes for Baking and Cooking Chocolate' by Robert Steinberg and John Scharffenberger (Hardcover - Nov 14, 2006) with a price of \$23.10. 2. 'Chocolates and Confections: Formula, Theory, and Technique for the Artisan Confectioner' by Peter P. Greweling and The Culinary Institute of America (CIA) (Hardcover - Mar 6, 2007) with a price of \$40.95. Each book entry includes a small image, a star rating, and a brief description.

Slika 4: Seznam zadetkov v spletni knjigarni Amazon

Books > "CHOKOLATE"
Did you mean [chocolate?](#)

Slika 5: Predlog za drugačno črkovanje

V izpisu posameznega zadetka uporabnik dobi vrsto podatkov. Prebere si lahko opis knjige, kritike urednikov, kritike in ocene kupcev (slika 6), se pridruži diskusijam na forumu ter prebere članke, ki so jih drugi uporabniki za to delo napisali na Amapediji¹⁵ (slika 7). S pomočjo različnih servisov lahko raziskuje podobno gradivo, ki bi ga tudi utegnili zanimati (slika 8). Sistem na primer prikaže pet knjig, ki so jih kupili kupci ogledovane knjige, predlaga uporabniku podobne kategorije in s tem omogoči lažjo uporabo kontroliranega slovarja ter prikaže oznake, ki so jih knjigi dodelili uporabniki in so hkrati povezave na knjige z enako oznako. Kot predlog za raziskovanje je podanih tudi nekaj seznamov uporabnikov in vodnikov, ki vsebujejo iskano knjigo (slika 9).

¹⁵ Amapedija, t.i. wiki stran, je preizkusna aplikacija Amazona, ki sledi zgledu Wikipedije in omogoča uporabnikom, da sami pišejo obsežnejše prispevke o gradivu, ki ga ponuja Amazon. Vsak uporabnik lahko prijavi neprimerno vsebino in popravlja ter dopolnjuje prispevke, vse spremembe pa so vidne znotraj zavihka zgodovina. V zapisu posameznega izdelka ima uporabnik povezavo na članek v amapediji ali pa je naprošen, naj bo prvi, ki ga bo napisal.

Customer Reviews

Average Customer Review
★★★★☆ (10 customer reviews)

Share your thoughts with other customers:

[Write your own review](#)

Most Helpful Customer Reviews

19 of 19 people found the following review helpful:

★★★★★ **Excellent book**, January 14, 2007

By [Robin N. Uncapher](#) - [See all my reviews](#)

REAL NAME™

If you have ever worked through a long difficult candy recipe only to have it inexplicably fail--this is a good book for you.

The great strength of Making Artisan Chocolates is in the specificity of the directions. Making candy is unlike most kinds of cooking in that there is almost no room for error. Many candy recipes fail because they give general instructions with the idea that the cook knows how the candy is supposed to look, or feel at a given stage.

Instead of trusting that his reader is experienced, Shotts gives specific instructions, right down to which brand of chocolate will temper at which temperature. He charts guidelines for compatible ingredients and kinds of chocolate.

Thanks to Andrew Shotts I made my first successful chocolates last weekend. They were the best my family had ever tasted, and they looked gorgeous!

[Comment](#) | Was this review helpful to you? Yes No [\(Report this\)](#)

Most Recent Customer Reviews

★★★★★ **Chocolate recipes**

I recommend this book to all who love to make chocolate, has great recipes also.

Published 1 month ago by Jeri Lee Shaw

★★★★☆ **A great guide book**

The explanations are very understandable and easy to follow. For example, I had always struggled with the correct way of tempering chocolates. [Read more](#)

Published 1 month ago by Raju Oommen Ninan

★★★★★ **A Real Gem for the serious chocolate maker**

This is definitely a book for the experienced chocolate maker written in a clear and thoughtful style that reflects a true devotion to the art of chocolate making. [Read more](#)

Published 2 months ago by M. P. Brandriff

Slika 6: Ocene in kritike na Amazonu

Customer Discussions Beta (What's this?)

New! Receive e-mail when new posts are made. Click the "Track it!" button on any discussion page.

This product's forum (1 discussion)

Discussion	Replies	Latest Post
☒ Chocolate Dipped Strawberries	1	April 2007

> [See all discussions...](#)

[Start a new discussion](#)

Product Information from the [Amapedia Community](#) Beta (What's this?)

Be the first person to [add an article about this item at Amapedia.com](#).

> See [featured Amapedia.com articles](#)

Slika 7: Diskusije in povezava na Amapedijo v izpisu zadetka

Customers Who Bought This Item Also Bought

[Truffles: 50 Deliciously Decadent Homemade Chocolate Treats](#) by Dede Wilson
★★★★☆ (4) \$10.36

[Essence of Chocolate: Recipes for Baking and Cooking with Fine Chocolate](#) by Robert Steinberg
★★★★☆ (16) \$23.10

[Fine Chocolates: Great Experience](#) by Jean-Pierre Wybauw
★★★★☆ (3) \$59.85

[Chocolate Obsession: Confections and Treats to Create and Savor](#) by Michael Recchiuti
★★★★☆ (12) \$23.10

[The Art of Chocolate: Techniques and Recipes for Simply Spectacular Desserts and Confections](#) by Elaine Gonzalez
★★★★☆ (17) \$16.47

> [Explore similar items: Books](#) (50)

Look for Similar Items by Category

[Subjects](#) > [Cooking, Food & Wine](#) > [Baking](#) > [Chocolate](#)
[Subjects](#) > [Cooking, Food & Wine](#) > [Baking](#) > [Desserts](#)
[Subjects](#) > [Cooking, Food & Wine](#) > [General](#)

Look for Similar Items by Subject

- [Cookery by ingredient](#)
- [Cookery](#)
- [Cooking](#)
- [Cooking / Wine](#)
- [Courses & Dishes - Chocolate](#)
- [Courses & Dishes - Desserts](#)
- [Chocolate candy](#)

Find books matching ALL checked subjects

Tags customers associate with this product (What's this?)

Click on a tag to find related items, discussions, and people.

Check the boxes next to these popular tags or enter your own tags in the field below

- [baking](#) (3)
- [candy](#) (1)
- [chocolate](#) (3)
- [cookbooks](#) (1)

> [See all 6 tags...](#)

Your tags:

(Press the 'T' key twice to quickly access the "Tag this product" window.)

Search Products Tagged with

> [See most popular Tags](#)

Slika 8: Nekatere izmed možnosti iskanja podobnih zadetkov

Listmania!

[the princess' kitchen library vol.II](#): A list by [Nadia I. Ibrahim "kitchen princess"](#)

Search Listmania!

[Sweet Reads](#): A list by [Megan Destra](#)

So You'd Like to...

[Be a better cook](#): A guide by [James Briscoe](#)

Search Guides

["Be A Master In The Kitchen"](#): A guide by [Janet Warren "Mystery Lover"](#)

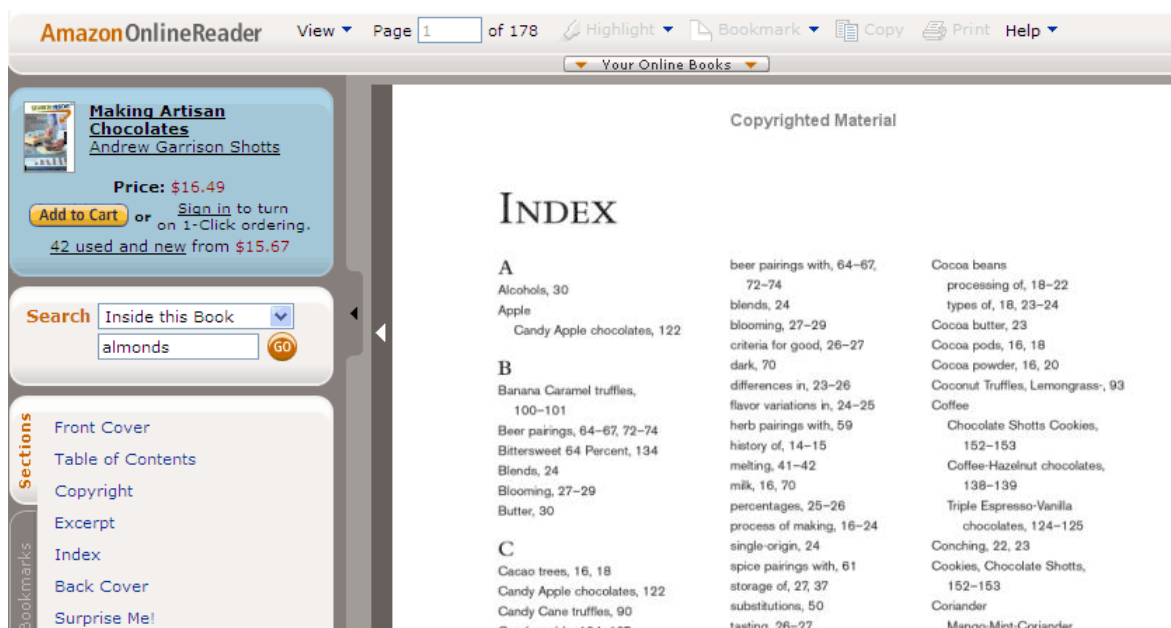

[understand what you are cooking?](#): A guide by ["ocardaugh"](#)

[Create a guide](#)

Slika 9: Sezname in vodiči uporabnikov, ki vsebujejo iskano knjigo

Pri knjigah, ki omogočajo iskanje po vsebini (Search Inside), se v izpisu zadetka pojavi še nekaj dodatnih možnosti. Potencialni kupec lahko pregleda nekaj vzorčnih strani (ponavadi naslovno stran, kazalo, odlomek in stvarno kazalo - slika 10) ter išče, če knjiga vsebuje določene fraze ali besede. Kot rezultat iskanja po vsebini je prikazan spisek odlomkov, kjer se iskana beseda/fraza pojavlja. Če je oseba že kupovala preko Amazona, lahko s klikom na zelen odlomek dobi vpogled v sliko digitalizirane strani, iskana beseda pa je obarvana.

Slika 10: Vzorčne strani knjige

Statistična analiza teksta knjig v programu Search Inside omogoča Amazonu nudenje še drugih možnosti (slika 11). SIPs (Statistically Improbable Phrases) so najbolj posebne fraze v knjigi, ki jih sistem dobi s primerjanjem indeksiranega teksta izbrane knjige z indeksiranim tekstom vseh knjig v Search Inside programu. To so torej fraze, ki se v izbrani knjigi pojavljajo veliko pogosteje kot pa v ostalih knjigah. S klikom na frazo se odpre seznam knjig, v katerih izbrana fraza prav tako predstavlja SIP. CAPs (Capitalized Phrases) pa so ljudje, kraji, dogodki ali pomembne teme, ki so pogosto omenjene v knjigi. CAPs in SIPs dajejo uporabniku delen vpogled v vsebino knjige. Na podlagi SIP fraz je določen tudi seznam sorodnih knjig: algoritem namreč predvideva, da dve knjigi govorita o podobni temi, če si delita SIP fraze - več kot imata skupnih fraz, bolj sta si sorodni. Na podlagi statistične analize besedila je narejen tudi abecedni seznam najbolj pogostih besed v knjigi (Concordance – slika 12), ki pa ne upošteva besed kot so »od«, »to« ipd. Velikost

besed v seznamu je v sorazmerju s pogostostjo pojavitve (s postavitvijo miške na besedo se pojavi število ponovitev, s klikom nanjo pa odseki, v katerih se beseda pojavlja). Statistika besedila (slika 12) na podlagi analize teksta primerja težavnost izbrane knjige (čitljivost, kompleksnost, število besed, ...) z drugimi knjigami.

Inside This Book [\(learn more\)](#)

Key Phrases - Statistically Improbable Phrases (SIPs): [\(learn more\)](#)
[percent white chocolate](#), [percent milk chocolate](#), [ganache sit](#), [ganache from the pan](#), [ganache from the freezer](#), [percent bittersweet chocolate](#), [large sandwich bag](#), [vanilla ganache](#), [trim all four edges](#), [peanut butter ganache](#), [roll the ganache](#), [coffee paste](#), [truffle ganache](#), [decorate the chocolates](#), [nonserrated knife](#), [artisan chocolates](#), [foot chocolate](#), [molded shells](#), [small offset spatula](#), [luster dust](#), [molded chocolates](#), [tempered chocolate](#), [hazelnut praline](#), [decorate chocolates](#), [cracker layer](#)

Key Phrases - Capitalized Phrases (CAPS): [\(learn more\)](#)
[Grand Marnier](#), [Sel de Guerlande](#)

New!
[Books on Related Topics](#) | [Concordance](#) | [Text Stats](#)

Browse Sample Pages:
[Front Cover](#) | [Copyright](#) | [Table of Contents](#) | [Excerpt](#) | [Index](#) | [Back Cover](#) | [Surprise Me!](#)

Search Inside This Book:

Slika 11: Različne možnosti v povezavi z vsebino izbrane knjige

Concordance [\(learn more\)](#)

These are the 100 most frequently used words in this book.

add allow aside bag baking beans bittersweet boil bowl butter candy caramel
center **chocolate** chopped clean cocoa combination combine comes
completely cook corn cream create cup cut dark different dip down dry filling
finish flavor foot freezer fresh fruit full fully **ganache** gently hazelnut heat
heavy ingredients large layer let making melted milk minutes mixture mold
molded nuts once onto **ounces** page pan paper parchment percent piece
pipe place pour powder praline ready recipe remove room saucepan see Set
sheet shells sides sit small squares stir sugar syrup tablespoons taste
teaspoon temperature tempered time top truffles use water white yield

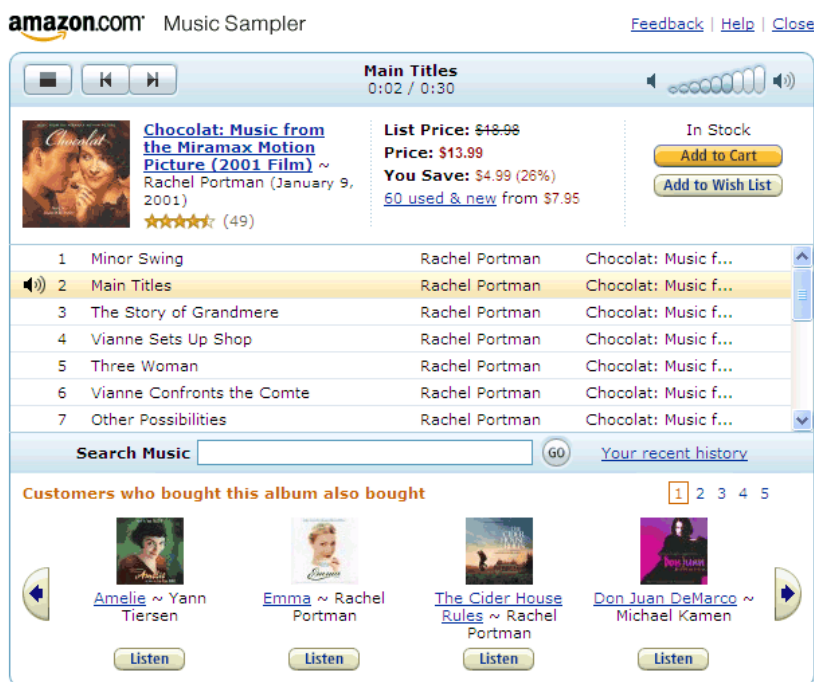
Text Stats

These statistics are computed from the text of this book. [\(learn more\)](#)

Readability (learn more)	Compared with books in All Categories
Fog Index: 11.4	38% are easier 62% are harder
Flesch Index: 55.6	41% are easier 59% are harder
Flesch-Kincaid Index: 9.4	42% are easier 58% are harder
Complexity (learn more)	
Complex Words: 13%	42% have fewer 58% have more
Syllables per Word: 1.6	49% have fewer 51% have more
Words per Sentence: 15.8	46% have fewer 54% have more
Number of	
Characters: 229,488	32% have fewer 68% have more
Words: 36,493	31% have fewer 69% have more
Sentences: 2,309	34% have fewer 66% have more

Slika 12: Najpogostejše besede in statistika besedila

Amazon ponuja obogatene vsebine ne le pri knjižnem gradivu, ampak tudi pri avdiovizualnem gradivu. Vsak obiskovalec lahko posluša 30 sekundne izseke skladb na glasbenih CD-jih, za kar lahko izbere uporabo Amazonovega orodja (slika 13), ki se odpre v posebnem okencu in mu omogoča nadaljnje brskanje in iskanje glasbenih CD-jev in poslušanje vzorcev skladb. Nekaj multimedijsko obogatenih vsebin si uporabnik lahko ogleda tudi na podstrani (slika 14), ki omogoča izposojajo in prenos filmov ter uporabniku filme predstavlja s filmskimi napovedniki. Vse te vsebine pa se predvajajo neposredno na spletu in jih uporabniku pred ogledom ali poslušanjem ni potrebno prenesti na svoj računalnik.

Slika 13: Orodje za poslušanje vzorcev skladb

Slika 14: Filmski napovedniki za izbrane filme

Amazon ponuja svojim uporabnikom visoko **personaliziran** portal in **aktivno udeležbo** pri ustvarjanju vsebin. Na podlagi uporabnikove aktivnosti (kupljenih ali ogledanih naslovov, seznamov želja, dodeljenih oznak, ...) Amazon išče še drugo gradivo, ki bi uporabniku ustrezalo in mu na podlagi analize podatkov ponudi personalizirana priporočila.

Uporabniški profil (slika 15) na Amazonu je zelo dodelan, uporabnik pa ga lahko uporablja zgolj za lastne potrebe ali pa se z njegovo pomočjo tudi predstavlja »skupnosti« -

drugim uporabnikom Amazona in se z njimi povezuje. Lahko doda svojo sliko in nekatere osebne podatke, napiše svojo predstavitev in pravzaprav po želji celotno svojo dejavnost deli z drugimi uporabniki – od svojih seznamov do oddanih kritik in ocen, zadnjih aktivnosti, prijateljev, slik, najljubših artiklov do bibliografije. Lahko tudi brska po profilih drugih uporabnikov in se po želji z njimi povezuje (jih označi za zanimivo osebo, jih doda na seznam svojih prijateljev ipd.) ali spremlja njihovo aktivnost. V osebni profilu uporabnik spremlja tudi svojo aktivnost na Amazonu in ureja svoje vsebine.

The screenshot shows the Amazon.com user profile for 'Tanja'. The page is titled 'Tanja, Welcome to Your Amazon.com™' and 'Tanja's Profile'. It features a navigation bar with 'amazon.com', 'Tanja's Amazon.com', and 'See all 41 Product Categories'. Below the navigation bar is a search bar and a 'Find Gifts' button. The profile page is divided into several sections:

- Latest Activity:** A section for displaying recent activity on Amazon.com, including additions to the Wish List, upcoming birthdays, and new Amazon Friends.
- Amazon Friends & Interesting People:** A section for keeping track of friends and family on Amazon.com, with a 'Send an invitation' button.
- About Me:** A section for personal details, including a name field (Tanja), a signature field, and a location field. It also includes a 'Share some details' button.
- Favorite Items:** A section for sharing favorite books, music, and movies, with an 'Add favorites' button.
- Reminders:** A section for creating reminders for upcoming events, with a calendar view for July 2007.
- Your Profile Page:** A section for managing the user's profile page, including a 'View page as seen by' dropdown menu and a 'Send my Profile to a friend' button.
- Your Lists:** A section for managing the user's lists, including a 'Wish List' with a list of books and a 'Create a List' button.

Slika 15: Uporabniški profil na Amazonu

Uporabniki Amazona lahko ustvarjajo in soustvarjajo velik delež vsebin: dodeljujejo oznake in ocene, pišejo kritike, sodelujejo na forumih, komentirajo, sestavljajo sezname¹⁶, pišejo priporočila za iskanje in prispevke v Amapediji, dodajajo slike, gradijo svoje medijske zbirke in še bi lahko naštevali. Nekatere od naštetih možnosti smo že predstavili (ocene, kritike, oznake, sezname, Amapedijo) tekom opisa, zato se bomo tu posvetili priporočilom za iskanje in medijskim zbirkam.

Uporabniki lahko izboljšujejo Amazonovo iskanje s priporočili, v katerih povedo, pri katerih poizvedbah naj bi se pojavila izbrana knjiga ter zakaj (slika 16). Priporočilo je nato izpisano tudi v seznamu rezultatov kot »Zakaj je ta naslov relevanten?« (slika 5).

1 Step 1 of 4: Enter your Search Suggestion [FAQ](#) | [Leave Feedback](#)

A **Search Suggestion** lets you help others find an item through Amazon search. You can specify the search for which you think the item should appear, along with your explanation of why it is relevant. Once approved, we'll show your suggestion in Amazon search to everyone.

Let's begin!

When someone searches for on Amazon, show this item and explanation in the results:

SEARCH INSIDE! [Making Artisan Chocolates](#)
by Andrew Garrison Shotts
Average Customer Rating: ★★★★★

Why is this item relevant to this search?

You have 300 characters remaining.

Slika 16: Priporočila uporabnikov za boljši priklic gradiva

Uporabniki lahko zgradijo tudi svojo digitalno medijsko knjižnico. Tu lahko predstavijo lastno zbirko knjig, glasbe, filmov in celo video igrice, naslovom dodajajo oznake in ocene. Če uporabnik klikne na posamezno enoto iz seznama, se mu poleg natančnejših podatkov izpiše tudi podobno gradivo in kdo od uporabnikov ima v svoji zbirki isto delo (slika 18). Posebno zanimivo je, da med temi zbirkami najdemo tudi manjše knjižnice, ki na tak način predstavijo svojo ponudbo (slika 17).

¹⁶ S sestavljanjem seznamov uporabniki sporočajo drugim kaj berejo, kaj so že prebrali, kaj želijo prebrati, katere so njihove najljubše knjige ipd. Ustvarijo lahko dve vrsti seznamov: Listmania! sezname in »So you'd like to...« vodiče; prvi služijo bolj kot osebni sezname, drugi pa kot priporočilni sezname za spoznavanje določenih tematik.

The screenshot shows a user profile for 'Central City Public Library' on the 'yourmediabrary' platform. The profile includes a search bar, navigation tabs (Home, Your Collection, Explore, Downloads), and a search bar with 'People' selected. The profile details include a photo of the library, location (Central City, NE United States), profile views (25), and interests (Xbox Live Gamertag, Nintendo Wii Number, PlayStation 3 Friend ID). A welcome message and 'In My Own Words' section are also present. Below the profile, there are sections for 'Central's Shared Collection' with categories: All (1512 items shared), Books (1358 items shared), Video (145 items shared), and Video Games (8 items shared). A 'Recent Activity' section shows no activity, and a 'Manage Favorites' section prompts the user to log in. A 'Popular Collections' section features 'Dan's Collection' with 4391 views.

Slika 17: Profil splošne knjižnice, ki je ustvarila svojo digitalno medijsko zbirko

The screenshot shows a movie page for 'Hotel Rwanda' on Amazon. The movie cover is on the left. The title 'Hotel Rwanda' is prominently displayed. Below the title, the cast (Xolani Mali, Don Cheadle, Desmond Dube) and director (Terry George) are listed. The studio (MGM Video & DVD) and release date (February 4, 2005) are also shown. The format (DVD, 122 minutes) and MPAA rating (PG-13) are provided. A 'Date Acquired' of May 24, 2007, and 'Date Watched' of none are noted. The 'Lynx's Rating' is five stars. On the right, there are buttons for 'Buy on Amazon', 'Add to Wish List', and 'View Movie Info'. Below the movie details, there are sections for 'Lynx's Tags', 'Similar Items' (listing 'The Aviator', 'Ray', 'Million Dollar Baby', 'Crash', and 'The Constant Gardener'), and 'People Who Also Own This Item' (listing various user profiles like 'K's Collection', 'Meddlesome's Collection', etc.).

Slika 18: Zapis posameznega dela v uporabnikovi zbirki

Pri tem je potrebno opozoriti, da je veliko možnosti aktivne participacije rezerviranih le za tiste, ki so že kupovali preko Amazona. Le ti lahko ocenjujejo in pišejo kritike, določajo oznake, pišejo in popravljajo prispevke v Amapediji, dajejo predloge za iskanje ali sestavljajo Listmania sezname in vodnike. Uporabnik brez nakupa lahko prav tako na primer ustvarja sezname želja, uporablja forum in z oceno kritik drugih uporabnikov pove, ali se mu je kritika zdela uporabna in prijavi možno zlorabo. Ne more pa ustvariti Listmania seznama, vodnika ali digitalne zbirke, napisati kritike ali priporočil za iskanje. Lahko sicer dodeljuje ocene in oznake, vendar pa bodo te vidne le njemu znotraj profila in uporabne za izboljšanje priporočil, ki mu jih pripravlja Amazon ter za organiziranje zaznamovanega gradiva.

Amazon ima tudi svoj **blog**, na katerem vsakodnevno predstavlja artikle ali sporoča novice v povezavi z artikli. Vsak vnos lahko uporabnik komentira in ga oceni kot uporabnega ali neuporabnega, lahko pa se tudi naroči na **RSS** vire na določeno tematiko in si omeji dnevne novice le na tiste, ki ga zanimajo. Preko RSS virov ali e-pošte se lahko naroči tudi na tedenske **podcaste**, ki so, glede na tematiko in vrsto, objavljeni v štirih kategorijah:

- AmazonWire podcast vsebuje intervjuje z avtorji, glasbeniki, igralci o njihovih najnovejših delih,
- MusicYouShouldHear podcast prinaša skladbe izbranih glasbenikov,
- AmazonBookClips podcast vsebuje 7-10 minutne izseke novih izdaj najbolj prodajanih in obetavnih avtorjev,
- TheSignificanSeven podcast pa vsak teden prinaša predstavitev sedmih knjig, ki jih izberejo uredniki.

Neposredna komunikacija med uporabnikom in zaposlenimi sicer ni možna, je pa Amazon pred kratkim izdal preizkusno verzijo strani Askville (slika 19), kjer uporabniki odgovarjajo na vprašanja, zastavljena s strani drugih uporabnikov. Gre za sodelovalno orodje Amazonove skupnosti, kjer najdemo raznovrstne tematike – od vprašanj o naročanju preko Amazona, do vprašanj o knjigah na določeno temo in zabavnih tematik.

Slika 19: Amazonovo orodje Askville

6.1.2 Ann Arbor District Library

Knjižnica Ann Arbor je v letu 2007 nadgradila svoj katalog¹⁷ in vanj vpeljala nekatere značilnosti spleta 2.0: ocene, kritike, oznake, komentarje in blog. Integracijo orodij za skupnostno povezovanje ali mreženje (angl. social networking tools) s katalogom so poimenovali SOPAC (Social OPAC).

Iskanje po katalogu je mogoče le iz podstrani, namenjene katalogu, saj iskalno okno ni prisotno povsod. Osnovna stran kataloga (slika 20) omogoča hitro iskanje, brskanje po katalogu (po novostih, najbolj aktualnem gradivu ter glede na medij) in pregled najnovejših vnosov v knjižničnih blogih. Hitro ali osnovno iskanje uporabniku omogoča iskanje pa ključnih besedah, avtorju, naslovu in predmetnih oznakah. Pri tem lahko nastavi nekatere omejitve, kot so: lokacija, starostna skupina, vrsta in status gradiva. Iskanje po ključnih besedah ni najbolj učinkovito, saj v samem seznamu rezultatov zadetkov ni mogoče sortirati niti omejiti.

ABOUT US CATALOG EVENTS SERVICES RESEARCH CONTACT US MY ACCOUNT

Home » Catalog

Search the Catalog for:

Keyword: Search

Location:

Age Group:

Material Type:

Available Items Only

» More Search Options

Browse Catalog

New Items	Hot Items	By Media
New Fiction	Hot Books	DVDs
New Nonfiction	Hot DVDs	VHS
New DVDs	Hot CDs	Books on Cassette
New CDs	Hot Books on CD	Books on CD
New Books on CD		Art Prints
		Periodicals

Books | Books & Reading | Adults | Seniors
Submitted by Maxine on Tue, 07/10/2007 - 4:17pm.

Small Towns- Great Stories

Today, July 10, is the birthday of Canadian short story writer, [Alice Munro](#) who was born in Wingham, Ontario in 1930. This small town that she longed to move away from because no one was interested in literature or writing later held the treasures she would mine for her stories. When she was in her thirties, married and with children, her husband opened a bookstore where she found refuge to write. Returning home to care for her aging father, [Munro](#) realized the richness of everyday speech and the depth of story in ordinary peoples' lives. Her many stories are beautifully written, full of compassion and insight into the human drama.

[add new comment](#)

Video | Movies | All Ages
Submitted by emilyas on Mon, 07/09/2007 - 3:53pm.

Criticism of the 5th Harry Potter Movie (Order of the Phoenix)

The fifth installment of the [Harry Potter](#) movie series comes to [theaters](#) this week, and is facing harsh criticism from critics. The [Associated Press](#) gives it only two and a half stars out of four, while [NPR](#) describes it as just another episode that is building towards the final film. [The New York Times](#) is slightly kinder with their review. I, for one, still plan on checking it out, no matter what the reviewers say!

Slika 20: Osnovna stran kataloga knjižnice Ann Arbor

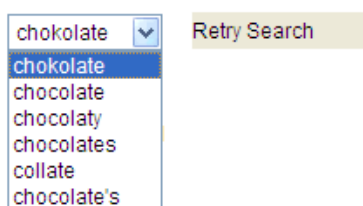
¹⁷ <http://www.aadl.org/catalog>

Za naprednejše iskanje uporabnik izbere povezavo »več možnosti iskanja«, kjer je možno tako iskanje z Boolovimi operatorji kot iskanje po še nekaterih drugih elementih (signatura, ISBN/ISSN) ter večji nabor omejevalnikov. Znotraj naprednega iskanja se nahaja tudi kontekstna pomoč, ki ponudi nekaj primerov oblikovanja poizvedbe.

V primeru, da se poizvedba konča z nič zadetki, sistem vpraša uporabnika, če bi želel ponovno oblikovati poizvedbo in mu v spustnem meniju ponudi nekaj najbližjih ujemanj (slika 21).

Your search for *chokolate* did not return any results...

Would you like to reform your request?

Slika 21: Predlogi v primeru poizvedbe z nič zadetki

Sistem ob iskanju ne ponudi vedno končnega **seznama zadetkov**, ampak uporabniku večkrat najprej prikaže seznam (slika 22), iz katerega izbere tisto, kar ga zanima. Pri iskanju po avtorju se seznam prikaže, če uporabnik napiše le priimek avtorja ali pa več avtorjev nosi isto ime in priimek; uporabnik mora tako iz abecednega seznama avtorjev izbrati želenega avtorja. Pri iskanju po predmetnih oznakah mora izbirati iz abecednega seznama predmetih oznak, pri iskanju po naslovu pa glede na zvrst in še nekaterih drugih kriterijih. Tu se zdi, da katalog uporablja nekatere principe FZBZ-ja, saj združuje enote glede na izrazne oblike in upošteva odnose med entitetami. V tem seznamu sistem na primer združi knjige ter filme po knjižni predlogi v en sam zadetek, prevode in glasbeno gradivo pa prikaže posebej. S klikom na kategorijo se šele odpre seznam zadetkov (slika 23). Če ima knjižnica več različnih izdaj določene knjige, so vse združene v enem samem zapisu, da gre pravzaprav za več različnih izdaj pa je razvidno iz opombe »različne izdaje« in vrste ISBN številke (slika 24). Ni pa mogoče ugotoviti, katere izdaje so v katerih enotah knjižnice.

The screenshot shows a search interface with a search bar containing 'charlie and the chocolate'. Below the search bar, there are buttons for 'Save Marked Records' and 'Save All On Page'. A table displays search results with columns for 'Num', 'Save', 'TITLES (1-3 of 3)', 'Year', and 'Entries Found'. The table contains three entries:

Num	Save	TITLES (1-3 of 3)	Year	Entries Found
1	☐	Charlie And The Chocolate Factory		4
2	☐	Charlie And The Chocolate Factory. French : Dahl, Roald.	c1967	1
3	☐	Charlie And The Chocolate Factory [Original Motion Picture Soundtrack] : Elfman, Danny.	p2005	1

Slika 22: Seznam, ki pomaga uporabniku natančneje določiti, kaj išče

The screenshot shows a search interface with a search bar containing 'charlie and the chocolate'. Below the search bar, there are buttons for 'Save All On Page' and 'RSS'. The search results are displayed as a list of items:

- 1** Charlie and the chocolate factory
Dahl, Roald.
New York : Knopf, 1964.
10 copies available at Downtown Youth, Malletts Youth and West Youth
Be the first to write a review!
chocolate, fantasy, willy wonka
- 2** Charlie and the chocolate factory [videorecording (DVD)] Widescreen ed.
Burbank, CA : Warner Home Video, c2005.
9 copies available at Downtown 1st Fl., Downtown Youth, Malletts Youth and 3 other locations
Be the first to write a review!
No tags yet

Slika 23: Izpis zadetkov v katalogu knjižnice Ann Arbor

Pri izpisu zadetkov lahko uporabnik tudi naknadno izkoristi možnost omejitev/sortiranja ter uredi zadetke glede na avtorja, naslov, leto izida, signaturo in vrsto gradiva, ne pa tudi po relevantnosti. V izpisu je pri vsakem zadetku (slika 23) poleg osnovnih podatkov zapisano tudi število kopij in v katerih enotah se nahajajo, uporabnik lahko tudi rezervira gradivo in si pogleda sliko kataložnega listka. Pri nekaterih je izpisana tudi povezava na povzetek in kazalo ter na Google Books, ki omogoča pogled v digitalizirano verzijo knjige. Izpisane so tudi oznake ter število komentarjev. Oboje je možno dodajati že s tega mesta s klikom na povezavo, s klikom na oznako pa se izpiše seznam gradiva, ki so mu uporabniki pripisali enako oznako. V izpisu zadetka se na dnu zapisa pojavi seznam knjig, nad katerimi je napis »Uporabniki, ki so si izposodili to gradivo, so si izposodili tudi naslednje knjižnično gradivo«.

Start Over | Request this Title | MARC Display | Return To Browse | Limit/Sort | Search Other Libraries | Reviews and Summaries | (Search History)

Title View Entire Collection Search

Limit search to available items

Record 1 of 4
Record: [Prev](#) [Next](#)

Charlie and the chocolate factory / Roald Dahl

[Card catalog image (1)]

Be the first to write a review!
 chocolate, fantasy, willy wonka

Author Dahl, Roald.

Title Charlie and the chocolate factory / Roald Dahl.

Publication info. New York : Knopf, 1964.

Location	Call No.	Status
Downtown Youth	J Paperback Fiction	AVAILABLE
Downtown Youth	J Fiction	AVAILABLE
Downtown Youth	J Paperback Fiction	AVAILABLE
Downtown Youth	J Paperback Fiction	DUE 08-04-07
Downtown Youth	J Paperback Fiction	DUE 07-26-07
Downtown Youth	J Paperback Fiction	DUE 07-16-07
Downtown Youth	J Paperback Fiction	DUE 08-02-07
Downtown Youth	J Paperback Fiction	DUE 08-02-07
Downtown Youth	J Paperback Fiction	DUE 08-07-07
Downtown Youth	J Fiction	AVAILABLE
Downtown Youth	J Paperback Fiction	DAMAGE PROCESS

View additional copies or search for a specific volume/copy

Note Various editions.

Summary Each of five children lucky enough to discover an entry ticket into Mr. Willy Wonka's mysterious chocolate factory takes advantage of the situation in his own way.

Subject Human behavior -- Fiction.

Added author Schindelman, Joseph.
Blake, Quentin.

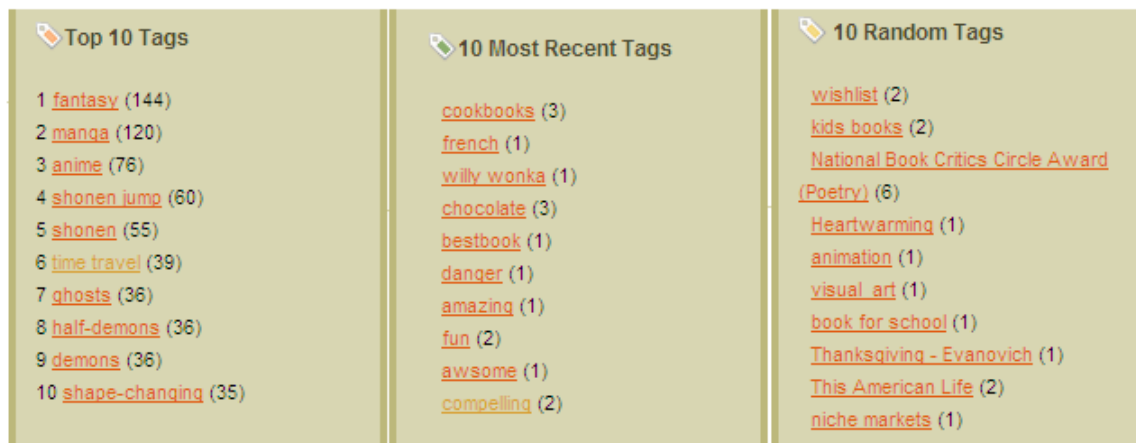
ISBN 0142403881 (pbk.) : \$6.99
0142401080 : \$6.99
0375815260 : \$15.95
0141301155 : \$5.99
0394810112 : \$17.00
0140328696 : \$4.99

Users who checked out this item also checked out these library items:
[Frintle / Andrew Clements ; pictures by Brian Selznick](#)
[By the shores of Silver Lake / Laura Ingalls Wilder ; illustrated by Garth Williams](#)
[The popcorn dragon, / by Jane Thayer](#)

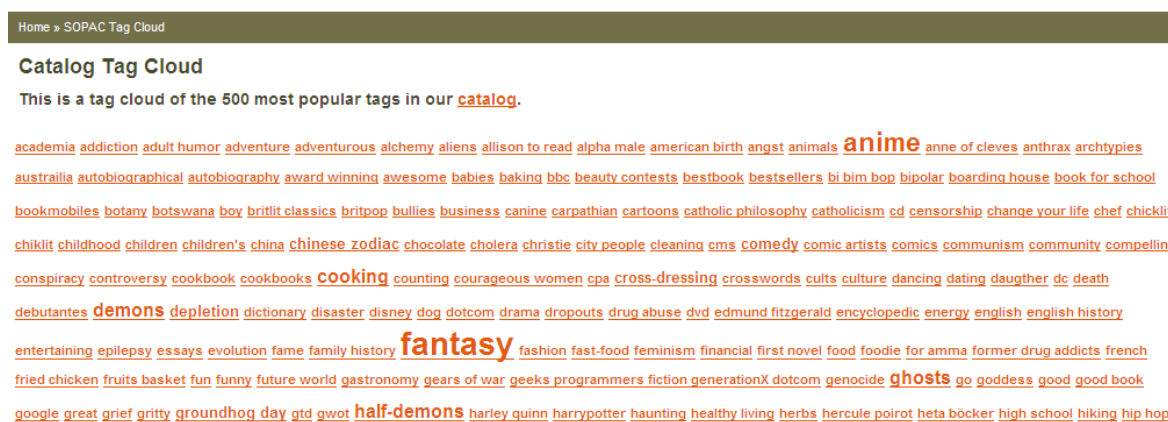
Slika 24: Izpis zadetka v katalogu knjižnic Ann Arbor

Znotraj izpisa se pojavi tudi spustni meni »zgodovina iskanja«, ki pa ne prikazuje zadnjih poizvedb določenega uporabnika, ampak zadnje poizvedbe, ki so bile izvedene v katalogu s strani vseh uporabnikov.

Katalog knjižnice Ann Arbor omogoča uporabnikom **aktivno participacijo** pri ustvarjanju vsebin v katalogu z dodajanjem oznak in ocen ter pisanjem kritik in komentarjev. Oznake služijo kot dodaten opis vsebine in hkrati kot pomembno iskalno orodje. Ob pregledu oznak pa vidimo, da ne opredeljujejo le vsebine, ampak tudi mnenja uporabnikov o gradivu (na primer: krasno, zabavno, pritegne, najboljša knjiga ipd.). Na izhodiščni strani kataloga je na desnem robu seznam 30 oznak: 10 najpogostejših, 10 najnovejših in 10 naključnih oznak (slika 25), po katerih uporabnik lahko brska. Poleg tega ima uporabnik na voljo tudi povezavo na oblak oznak (slika 26), ki vsebuje 500 najbolj popularnih oznak v katalogu.

Slika 25: Seznami najpogostejših, najnovejših in naključnih oznak

Slika 26: Del oblaka oznak

Poleg dodeljevanja oznak lahko uporabniki tudi ocenjujejo gradivo z zvezdicami, pišejo kritike gradiva in komentarje na kritike drugih uporabnikov (slika 27). Pri vsaki kritiki lahko označijo, ali jim je bila v pomoč ali ne, prijavijo zlorabo, ali pa si ogledajo še ostale kritike istega uporabnika. Ob prihodu v katalog je, podobno kot za oznake, seznam zadnjih 10 kritik in 10 naključno izbranih kritik.

Jamie's dinners
by [Oliver, Jamie](#)

★★★★ (based on 1 patron review) [Write a review](#) [Tag this item](#)

641.5 O1
New York : Hyperion, c2004
xii, 321 p. : ill. ; 26 cm

Availability: 2 copies available at Downtown 2nd Fl. and West Adult
([Request this item right now!](#))

[Return to your search](#)

Tags

[FoodTV](#) [chef](#) [cooking](#) [food](#)

Patron Reviews

1-1 of 1

★★★★ *Lovely stuff.* [February 8, 2007](#)

Reviewer: [Glentp75](#) ([See all of Glentp75's reviews](#))

Great cook, great book from one of England's most charismatic chefs

[Comment on this review](#) | Was this review helpful? [Yes](#) / [No](#) | ([Report abuse](#))

Slika 27: Ocene in kritike uporabnikov

Sistem si po vpisu zapomni uporabnika in slednji lahko sodeluje z lastnimi prispevki in ureja **osebni profil** ob vsakem obisku strani, brez predhodne prijave. Znotraj profila lahko uporabnik vidi svoje oznake v obliki oblaka oznak ali seznama, na katerem jih lahko tudi izbriše ali spremeni (slika 28). Prav tako lahko uporabnik na enem mestu vidi vse svoje kritike, ocene, komentarje in kritike, ki jih je označil kot uporabne (slika 29). Ob desnem robu pa ima, podobno kot v katalogu, izpisan seznam svojih zadnjih oznak in kritik ter svoje najpogostejše oznake.

Home » My SOPAC

my account

Renew Items

Check Request Status

Check-Out History

Fines & Fees

Personal Card Catalog

My Tags

Reviews & Comments

Wireless Devices

Request ILL

Circulation Policies

Tanja's tags:

[View as Cloud](#) [View as List](#)

Tag	# Records	
1920s	1 records	Delete Edit
1930s	1 records	Delete Edit
19th century	1 records	Delete Edit
baking	1 records	Delete Edit
bbc	1 records	Delete Edit
british	1 records	Delete Edit
britlit classics	1 records	Delete Edit
china	1 records	Delete Edit
chocolate	3 records	Delete Edit
cholera	1 records	Delete Edit
class differences	1 records	Delete Edit
cookbooks	3 records	Delete Edit
cooking	1 records	Delete Edit
drama	1 records	Delete Edit
fantasy	1 records	Delete Edit
french	1 records	Delete Edit
period drama	1 records	Delete Edit
romance	2 records	Delete Edit
violin	1 records	Delete Edit

Your Top 10 Tags

- [cookbooks](#) (3)
- [chocolate](#) (3)
- [romance](#) (2)
- [1920s](#) (1)
- [period drama](#) (1)
- [cholera](#) (1)
- [19th century](#) (1)
- [violin](#) (1)
- [bbc](#) (1)
- [drama](#) (1)

Your Last 10 Tags

- [19th century](#) (1)
- [bbc](#) (1)
- [period drama](#) (1)
- [britlit classics](#) (1)
- [class differences](#) (1)
- [british](#) (1)
- [1930s](#) (1)
- [violin](#) (1)
- [1920s](#) (1)
- [romance](#) (2)

[View Your Tag Cloud](#)

Your Last 3 Reviews

- [BBC at its best](#)
North & South [videorecording (DVD)]
- [Charmed by the ladies and the music](#)
Ladies in lavender [videorecording (DVD)]
- [A moving story, beautiful cinematography!](#)
The painted veil [videorecording (DVD)]

Slika 28: Pogled na seznam oznak znotraj osebnega profila

Tanja's reviews & comments:

[Reviews](#) [Comments](#) [Useful Reviews](#)

You have written 3 reviews:

Rating	Review Title	Reviewed Item	Usefulness	Review Date
★★★★★	BBC at its best	North & South [videorecording (DVD)]	0 out of 0	July 11, 2007
★★★★☆	Charmed by the ladies and the music	Ladies in lavender [videorecording (DVD)]	0 out of 0	July 11, 2007
★★★★★	A moving story, beautiful cinematography!	The painted veil [videorecording (DVD)]	0 out of 0	July 11, 2007

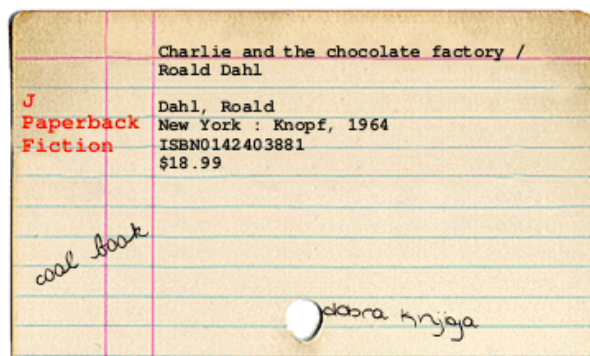
Slika 29: Pregled uporabnikovih kritik in komentarjev v osebnem profilu

Še ena posebnost kataloga knjižnice Ann Arbor so kataložni listki v digitalni obliki, ki si jih lahko uporabniki spravijo in v svojem osebni profilu gradijo svoj »listkovni katalog« (slika 30). Kataložni listki imajo celo »grafite« (slika 31), kot v knjižnici imenujejo ročno napisane opombe. Uporabnik lahko odda svojo opombo in določi, na katerem mestu na listku naj se pojavi. Če je opomb več, se le-te naključno menjajo.

Tanja's Personal Card Catalog

	North & South [videorecording (DVD)] / BBC Picture Publicity ; producer, Kate Bartlett ; screenplay, Sandy Welch ; director, Brian Percival	[Send this card to a friend] [Delete this card]
	Charlie and the chocolate factory / Roald Dahl	[Send this card to a friend] [Delete this card]
	Ladies in lavender [videorecording (DVD)] / UK Film Council and Baker Street present in association with Future Films and Paradigm Hyde Films a Take Partnerships production of a Scala Productions film ; produced by Nicolas Brown, Elizabeth Karlsen, Nik Powell ; written and directed by Charles Dance	[Send this card to a friend] [Delete this card]

Slika 30: Uporabnikov osebni »listkovni katalog«

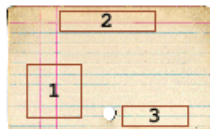

[Add this card to your collection](#) [View without comments](#)

Add a note to the card:

Use the following graphic to select which position you want to add your note:

Position 1:

Position 2:

Position 3:

Added. If there are existing comments, yours will be entered into the random queue for display.

Slika 31: Dodajanje grafitov na kataložni listek

Knjižničarji novice, ki jih želijo deliti z uporabniki, objavijo znotraj štirih **blogov**: avdio, knjižnega in video bloga ter bloga o novicah iz medijev. Vsak vnos je opisan tudi z oznakami, uporabniki pa lahko aktivno sodelujejo s komentarji na vnos.

Uporabniki se lahko naročijo na vrsto **RSS** virov glede na tematiko. V povezavi s katalogom gre tu za vire o gradivu (spremljanje novih komentarjev pri določeni knjigi ali zadetkov pri poizvedbi) in o novih objavah na blogih knjižnice.

Oddaljena **komunikacija** med uporabniki in zaposlenimi je nekoliko omejena, saj poteka le preko e-pošte in telefonskih pogovorov, ne pa tudi neposrednega klepeta.

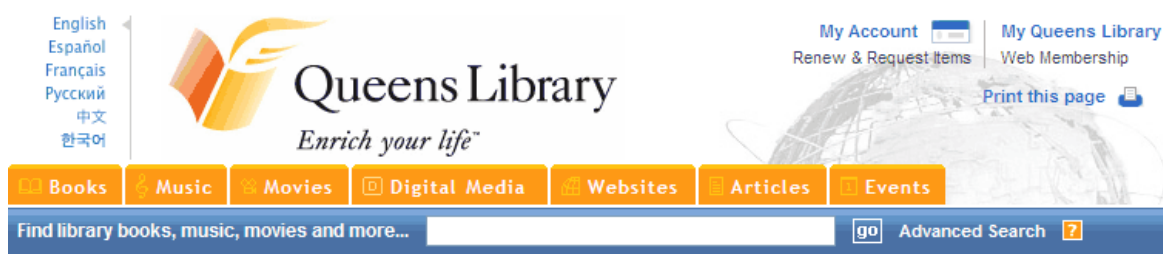
Katalog ne vsebuje **e-medijev**, ki bi jih uporabnik lahko s kataloga neposredno naložil na računalnik. Knjižnica svojim uporabnikom to storitev namreč omogoča preko portala konzorcija knjižnic v Michiganu.

6.1.3 Queens Library

Splošna knjižnica Queens¹⁸ je v svoj katalog marca 2006 implementirala orodje AquaBrowser, nizozemski produkt, ki omogoča brskanje po knjižničnemu katalogu in mu hkrati da privlačen vmesnik. AquaBrowser ima tri osnovne principe: iskanje, odkrivanje in izboljševanje rezultatov. Katalog predstavlja velik del spletne strani in se pravzaprav spaja z ostalimi vsebinami.

Iskanje po katalogu je omogočeno z vsake podstrani na spletni strani knjižnice preko enostavnega iskalnega okna (slika 32), v katerega uporabnik vpiše ključne besede. Ali bo iskal po vseh zbirkah ali pa le po posameznih (knjige, glasba, filmi, digitalni mediji, spletne strani, članki in celo dogodki v knjižnici) pa določi z izbiro ustreznega zavihka. Če vpiše v iskalno okno več besed, bo med njimi prevzet operator AND, če želi, pa lahko uporabi tudi operator OR. Ob iskalnem oknu ima uporabnik ves čas možnost izbrati tudi napredno iskanje, kjer lahko išče s pomočjo Boolovih operatorjev po več poljih hkrati in po nekaterih bolj specifičnih poljih (ISBN številki, signaturi in številki vnosa v bazo). Lahko se odloči tudi za iskanje s pomočjo brskanja po začetku naslova, avtorja ali predmetne oznake (slika 33). Uporabniku se na ekranu izpiše abecedni seznam, iz katerega nato poljubno izbere kategorije, ni pa jih mogoče omejiti glede na format, jezik ali datum.

Če se poizvedba konča z nič zadetki, sistem uporabniku v obliki oblaka besed (slika 34) predlaga nekaj možnih besed, ki so po črkovanju najbližje uporabnikovi prvotni poizvedbi in se nahajajo v katalogu ter izmed predlaganih izbere najbolj verjeten odgovor (»Did you mean to search for ...«).

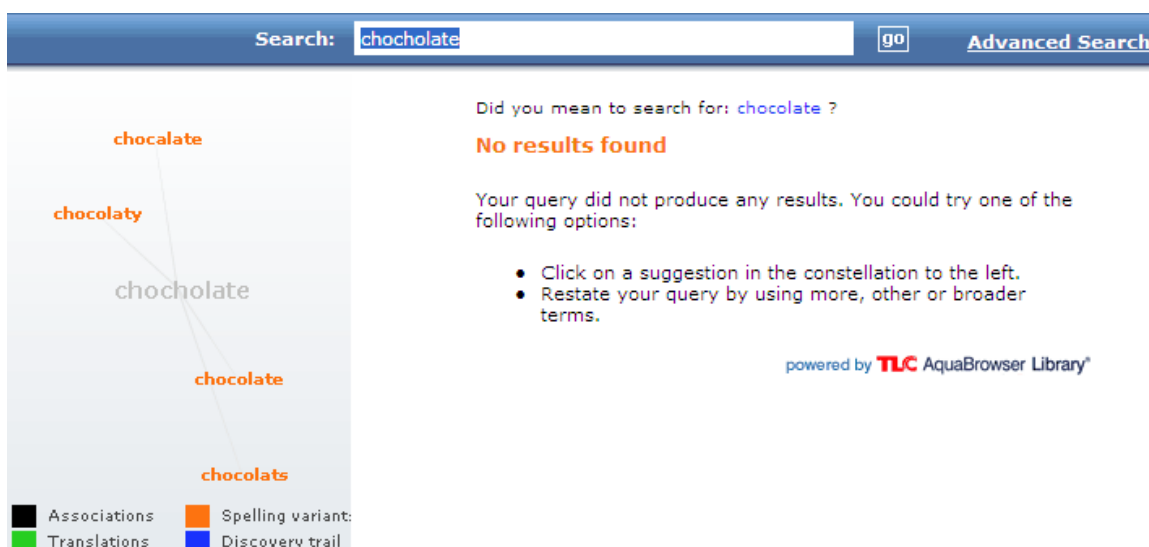

Slika 32: Hitro iskalno okno v katalogu knjižnice Queens

¹⁸ <http://www.queenslibrary.org/>

Slika 33: Rezultati brskanja po predmetnih oznakah

Slika 34: Predlogi pri poizvedbi z nič zadetki

Izpis zadetkov je razdeljen na tri dele (slika 35): oblak besed na levi, rezultati iskanja na sredini in fasetno navigacijo znotraj rezultatov na desni.

Oblak besed predstavlja orodje za odkrivanje, ki vizualno prikazuje, kako je iskalni izraz povezan z ostalimi koncepti in uporabnika opozori na možne alternativne izraze: asociacije, variante črkovanja in prevode. Asociacije so besede, ki se v zapisih pogosto pojavljajo ob iskanem izrazu, variante črkovanja prikažejo besede v katalogu, ki se črkujejo zelo podobno, prevodi pa so besede, ki jih sistem najde v vgrajenih slovarjih in se hkrati pojavljajo v katalogu. Z uporabo oblaka besed lahko uporabnik izboljša svoje iskanje in se usmeri na tisto, kar ga zares zanima. Če postavi miško na določeno besedo, se prikažejo povezave z drugimi besedami (primer »dessert« na sliki 35), izbira besed pa

vpliva tudi na zadetke. Zadetki na sliki 35 iz tega razloga ne vsebujejo le besede čokolada, ampak tudi besedo kuharska knjiga (»cookbook«), saj je uporabnik s predhodnim klikom na to besedo nakazal, da želi najti kuharske knjige na temo čokolade.

Zadetki so urejeni po relevantnosti, možno pa jih je razvrstiti tudi po letu izida, naslovu in avtorju. Relevantnost je določena glede na to, v katerih poljih se pojavlja iskana poizvedba in kolikokrat se poizvedba pojavi v zapisu, pri iskanju s pomočjo oblaka besed pa na relevantnost vplivajo tudi rezultati prejšnjih poizvedb.

V seznamu zadetkov je gradivo predstavljeno z nekaj osnovnimi podatki (vrsta gradiva, naslov, avtor/ji, signatura, leto, zbirka, predmetne oznake, kolikokrat se iskalna zahteva pojavlja v zapisu), pri velikem številu naslovov pa je vidna tudi slika naslovne strani. Gradivo, ki je priporočeno s strani knjižnice, je označeno z zvezdico. Ko uporabnik klikne na izbran zadek, se mu prikaže še nekaj dodanih podatkov in status enot, s klikom na »povzetek« pa se odpre novo okno, v katerem lahko dobi dodatne informacije (kazalo, povzetek in v nekaterih primerih tudi del besedila).

Fasete so namenjene izboljševanju zadetkov, saj lahko uporabnik s pomočjo danih kategorij (ki temeljijo na metapodatkih zadetkov) omeji poiskane rezultate. Z vsakim izbranim atributom se fasetna navigacija posodobi v skladu z novimi rezultati. Na tak način lahko uporabnik izkoristi podatke v katalogu, ne da bi moral pri tem poznati kontrolirani slovar ali tvorjenje kompleksnejših iskalnih strategij.

The screenshot shows an Amazon search results page for the keyword 'chocolate'. On the left side, there is a word cloud containing terms like 'chocolate', 'chocolat', 'chocolatey', 'confectionery', 'cookery', 'factory', 'cookie', 'cocoa', 'candy', 'cake', 'cocina wonka', 'chocolaty', 'dessert', 'chocolade', 'deborah', 'charlie', 'willy', 'fever', 'cookbook', 'para', and 'cookbooks'. A legend at the bottom left explains the colors: black for Associations, green for Translations, orange for Spelling variants, and blue for Discovery trail. The main search bar at the top shows 'chocolate' with a 'GO' button and an 'Advanced Search' link. Below the search bar, there are navigation tabs for Books, Music, Movies, Digital Media, Websites, Articles, and Events. The search results are sorted by 'relevance' and show the first 10 results. Each result includes a book cover, the title, author, call number, year, found categories, series, and subject. The results listed are: 'The everything chocolate cookbook' by Laura Tyler Samuels (2000), 'The Ghirardelli chocolate cookbook' by Neva Beach (1995), 'Chocolate lover's cookbook' by Shar Levine, Vicki Scudamore (1997), 'Chocolate lover's cookbook for dummies' by Carole Bloom (2002), and 'Cookies & bars' by Dannielle Myxter, Jim Watt, Dannielle Myxter, ... (2003). On the right side, there are filters for 'Select Location', 'Refine' (Catalog, Format, Author, Subject, Language, Series, Corporation, Geographical), and 'Relevance' and 'Feeds' buttons.

Slika 35: Izpis rezultatov kot ga omogoča AquaBrowser

Ob kliku na posamezen zavihek, ki predstavlja določeno vrste gradiva, se poleg iskalnega okna pojavijo tudi različne rubrike, ki služijo kot **priporočila** uporabniku (slika 36). V zavihkih »knjige«, »glasba« in »filmi« se pojavijo rubrike »knjižnica priporočila«, »nove izdaje« in »najbolj popularni«, na vrhu vsake izmed treh strani pa se izmenjuje izbrano gradivo, ki je poleg slike predstavljeno tudi z nekaj besedami o vsebini. Zavihek »digitalni mediji« ponuja štiri vrste gradiva¹⁹: e-knjige, e-video, e-glasba in e-zvočne knjige. Posebnost zasledimo na podstrani za e-knjige, kjer uporabnik poleg novih knjig vidi tudi pred kratkim vrnjene knjige.

¹⁹ Uporabniki si lahko izposodijo preko spleta štiri vrste gradiva: s pravo programsko opremo si naložijo izbrano gradivo na svoj računalnik, kjer kopija ostane dva tedna in se nato »vrne« nazaj v knjižnico. Po preteku štirinajstih dni prenesena datoteka ostane na računalniku, vendar ni več uporabna. Tako kot pri klasični izposoji, si lahko isto enoto sposodi drug uporabnik šele, ko je vrnjena nazaj v knjižnico.

The screenshot displays the Queens Library website interface. At the top, there are navigation tabs for Books, Music, Movies, Digital Media, Websites, Articles, and Events. Below these is a search bar with a dropdown menu set to 'Books' and a 'go' button. A sidebar on the left contains various links such as 'Kids Home', 'Teens Home', 'Ask a Librarian', 'Research Databases', 'Book Links', 'Book Newsletters', 'Fiction Connection', 'Novelist', 'Arts & Humanities Databases', 'For Children - Recommended Reading', 'For Young Adults - Recommended Reading', 'Online Book Clubs - DearReader.com', 'DearReader.com FAQ', 'Book Discussion Groups', 'Literature & Languages Division', 'Join Queens Library', 'How do I...?', 'Your Community', 'Library Services A-Z', and 'Library News & Media'. The main content area features a 'BOOKS' section with a featured book 'New England White' by Stephen L. Carter. Below this is a carousel of book covers including 'New England', 'Invincible', 'Not on our', 'The Sopranos', 'On Chesil', and 'The Yiddish'. Further down, there are three recommendation sections: 'queens library recommends' featuring 'Assault on Reason' by Al Gore, 'Bangkok Haunts' by John Burdett, and 'A Thousand Splendid Suns' by Khaled Hosseini; 'MOST POPULAR BOOKS' featuring 'STEP ON A CRACK' by James Patterson, '6TH TARGET' by James Patterson, and 'NINETEEN MINUTES' by Jodi Picoult.

Slika 36: Priporočila za uporabnike

Spletna stran omogoča dve vrsti vpisa, kjer lahko uporabniki urejajo svoje **osebne profile**. Prvi je namenjen članom knjižnice, drugi pa spletnim obiskovalcem, ki želijo uporabljati storitve knjižnice, a niso člani knjižnice. V profilu uporabniki vidijo priporočila knjižnice, si shranijo prihajajoče dogodke, pregledujejo svoje shranjene poizvedbe, nastavijo želen jezik in starostno skupino ter se naročijo na obvestila po e-pošti za področja, ki jih zanimajo. Ob vsakem obisku spletne strani pa se je potrebno ponovno prijaviti v sistem.

V katalogu se pojavi tudi možnost **RSS** virov. Uporabnik lahko izbira med tremi vrstami:

- gradivo, priporočeno s strani knjižnice in izbrane novosti,
- prihajajoči dogodki v knjižnici in
- novo gradivo na poizvedbo, ki jo je uporabnik nazadnje izvedel v katalogu.

Oddaljena **komunikacija** med uporabnikom in knjižničarjem je mogoča preko telefona, e-pošte in tudi neposrednega klepeta (»live chat«), ki je na voljo v določenih urah.

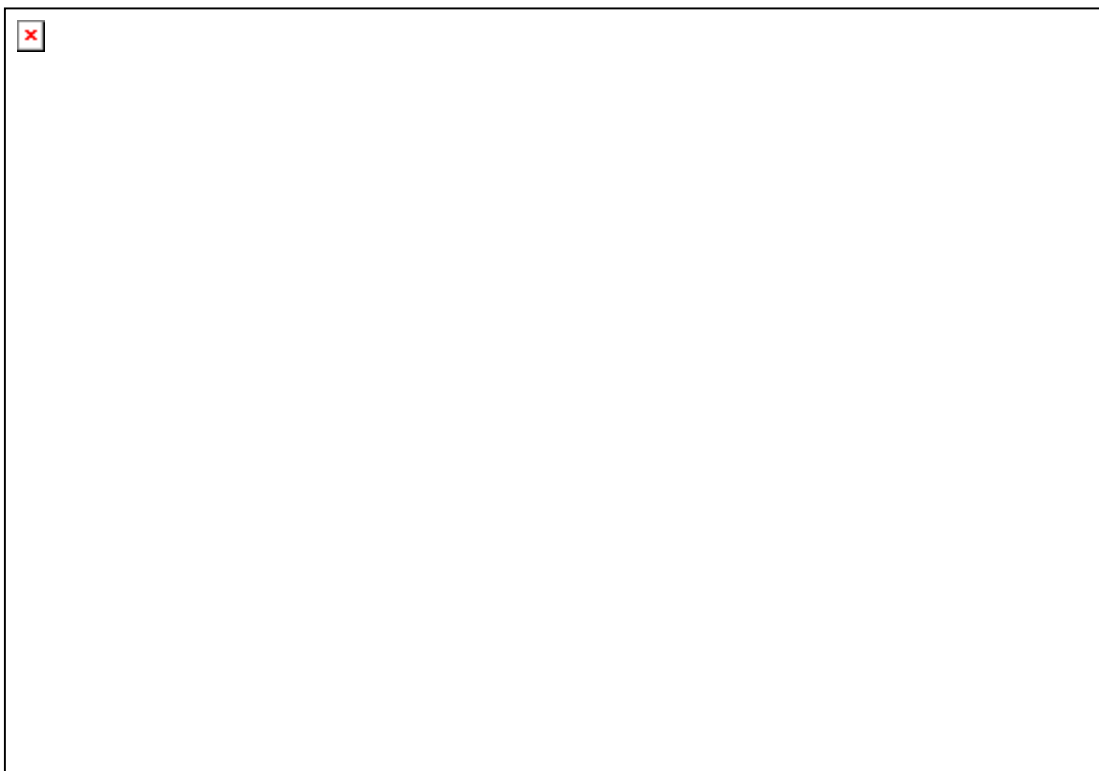
Katalog knjižnice Queens ne omogoča **aktivne participacije** uporabnikov pri ustvarjanju vsebin, je pa knjižnica vključena v skupni projekt treh knjižnic »Summer Reading 2007²⁰«, kjer uporabniki ocenjujejo, pišejo kritike in sezname knjig, ki jih berejo ter pregledujejo, kaj berejo drugi.

²⁰ <http://www.summerreading.org>

6.1.4 Hennepin County Library

Katalog²¹ je na spletno stran umeščen le kot podstran, od koder je tudi mogoče začeti poizvedbo. To pomeni, da se mora uporabnik za vsak začetek iskanja vračati na osnovno podstran in nima ves čas na voljo iskalnega okna.

Hitro ali osnovno **iskanje** omogoča dva načina iskanja (slika 37). Prvo nudi uporabniku iskanje po začetnih besedah ali črkah, rezultat takega iskanja pa je abecedni seznam, ki prikazuje naslove, avtorje, predmetne oznake ali zbirke, ki se začenjajo z vpisanimi črkami ali besedami (slika 38 prikazuje primer takega izpisa za predmetne oznake). Ob vsakem rezultatu je izpisano tudi število zapisov, v katerih se pojavlja. Uporabnik lahko izbere zaporedno številko ali številke rezultatov, za katere meni, da ustrezajo njegovi informacijski potrebi, jih vpiše v okence in dobi seznam zadetkov v katalogu. Pri drugem načinu iskanja znotraj hitrega iskanja pa uporabnik zapiše katerikoli del naslova, imena, predmetne oznake in/ali zbirke v iskalno okence in takoj dobi zadetke. Napredno iskanje omogoča iskanje z Boolovimi operatorji in iskanje po več poljih hkrati.

Slika 37: Hitro iskanje po katalogu knjižnice Hennepin

²¹ <https://catalog.hclib.org>

New Search:

Previous 10 Subjects Next 10 Subjects

	Subject	Titles
1.	Cho, Ūn-ha, 1973-	0
2.	Choate, Tim, 1954-2004	0
3.	Chocolate	19
4.	• See also: Cocoa	2
5.	• See also: Cookery (Chocolate)	60
6.	Chocolate – Fiction.	20
7.	Chocolate – France – Drama.	1
8.	Chocolate – France – Fiction.	3
9.	Chocolate – Health aspects.	1
10.	Chocolate – History.	7
11.	Chocolate – Juvenile fiction.	8
12.	Chocolate – Juvenile films.	1

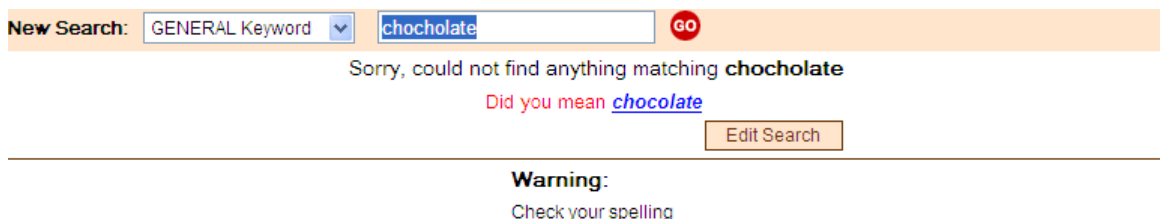
Previous 10 Subjects Next 10 Subjects

Select (ie. 1,2 5-10)

Slika 38: Izpis predmetnih oznak, ki se začenjajo z iskano besedo

Poleg hitrega in naprednega iskanja uporabnik lahko izbere tudi možnost »iskanje z omejevalniki«. Pri tem iskanju že vnaprej omeji svoje iskanje glede na ciljno publiko, format ali jezik.

Pri poizvedbi z nič zadetki sistem opozori uporabnika, naj preveri črkovanje in mu v primeru, da je zapis poizvedbe podoben kateri izmed besed v katalogu, predlaga drugačno črkovanje (slika 39).

Slika 39: Preverjanje črkovanja pri poizvedbi z nič zadetki

Znotraj hitrega iskanja knjižnica tudi obvešča uporabnike o novostih v zvezi s katalogom in jim nudi povezave, preko katerih lahko na nekoliko drugačen način odkrijejo gradivo, ki bi jih zanimalo.

Seznam zadetkov (slika 40) lahko uporabnik uredi po datumu (privzeta možnost), avtorju, naslovu in zbirki, ne pa tudi po relevantnosti. Hkrati lahko rezultate omeji glede na ciljno občinstvo, format, jezik, datum in lokacijo. V seznamu so ob vsakem zadetku vidni osnovni podatki (naslov, avtor, založnik, leto izida, signatura, vrsta gradiva ter ali je gradivo na voljo), uporabnik pa lahko že na tem mestu rezervira gradivo ali si ga doda na svoj začasni seznam.

The screenshot shows a search interface with a 'Basic Search' header. A search bar contains the word 'chocolate' and a 'GO' button. Below the search bar, it indicates '163 titles matched'. There are several filter options: 'Limit to:' with dropdowns for 'All Audiences', 'All Formats', 'All Languages', 'All Dates', and 'All Locations', each with a 'GO' button. A 'Sort by:' dropdown is set to 'Date' with a 'GO' button. A 'More Results:' link shows '1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Next >>'. There are also radio buttons for 'Checked In somewhere' (selected) and 'Not Checked In anywhere', with a note to click the indicator for checked-in copies. An 'RSS FEED' link and '(What's this?)' are also present.

1 Chocolatherapy : satisfying the deepest cravings of your inner chick (show details)
by Linamen, Karen Scalf, 1960-
Grand Rapids, MI : Fleming H. Revell, c2007.
Adult Nonfiction Book 248.843 L

2 Hansel & Gretel (show details)
Wheeling, IL : Film Ideas, c2007.
Series: Draw me a story
Children's DVD Home HANSEL

3 Julia's chocolates (show details)
by Lamb, Cathy.
New York : Kensington, 2007.
Adult Fiction Book LAMB

Slika 40: Izpis rezultatov kataloga Hennepin okrožne knjižnice

Ob kliku na zadetek (slika 41) se prikaže nekaj več podatkov, med drugim tudi naslovnica, ki na seznamu zadetkov ni bila vidna. Uporabnik lahko prebere tudi kratek povzetek, pri nekaterih pa tudi kazalo in kratek odlomek. Ob strani so navedene tudi hipertekstne predmetne oznake izbranega gradiva in še nekatere druge povezave (avtorji, ilustratorji, ipd.), ki služijo uporabniku kot nekakšno navigacijsko orodje, s katerim lahko sledi oznakam, ki ga zanimajo.

New Search: [Previous](#) | [Next](#)

Charlie and the chocolate factory / Roald Dahl ; illustrated by Quentin Blake.
More Request options

 Published New York : Puffin Books, 1998.
155 p. : ill. ; 20 cm.
Notes Later printing issued by Puffin Modern Classics.
ISBN 9780142401088
0141301155 :
0142401080

(1 comment)

Reservable copies: 69 Current Requests: 0

Each of five children lucky enough to discover an entry ticket into Mr. Willy Wonka's mysterious chocolate factory takes advantage of the situation in his own way.

More Request options

Related

Subjects

- Fantasy fiction.
- Wonka, Willy (Fictitious character) -- Juvenile fiction.
- Bucket, Charlie (Fictitious character) -- Juvenile fiction.
- Children -- Conduct of life -- Juvenile fiction.
- Chocolate candy -- Juvenile fiction.
- Chocolate factories -- Juvenile fiction.
- Chocolate industry -- Juvenile fiction.

Browse Catalog

by author:

- Dahl, Roald.
- Blake, Quentin.

by title:

- Charlie and the choc...

MARC Display

Slika 41: Podrobnejši prikaz zadetkov

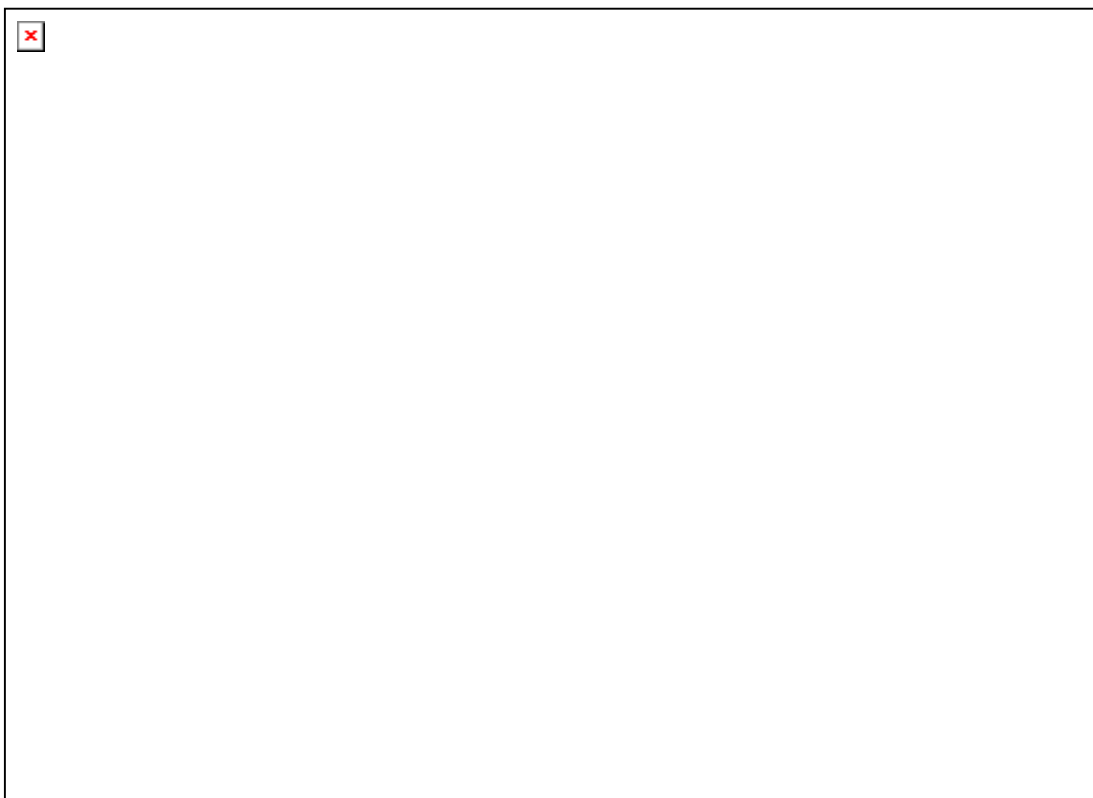
Uporabnik lahko za izbrano gradivo odda tudi komentar, ki pa je vezan na delo in ne na posamezno pojavno obliko. Ob okencu za komentiranje si lahko prebere tudi dosedanje komentarje uporabnikov ali pa klikne na povezavo, ki mu prikaže nekaj ocen iz Amazona (slika 42). Celotno orodje deluje v okviru »Bookspace« dela kataloga, ki ga bomo opisali v nadaljevanju. Kot zanimivost morda lahko povemo, da je možno komentirati tudi naročene knjige, zaradi česar je imela sedma knjiga Harryja Potterja že pred samim izidom kar 62 komentarjev.

The screenshot shows the Bookspace website interface. At the top, there's a purple header with 'bookspace' and 'my comments'. Below it, a breadcrumb trail reads 'home > bookspace > my comments > comment: charlie and the chocolate factory'. The main content area is titled 'Share your comments' and features the book title 'Charlie and the Chocolate Factory' by Dahl, Roald. There are tabs for 'Comments', 'Summary', 'Contents', and 'Excerpt'. A comment by 'Heba' is displayed, dated Jul 27, 2005. Below the comment is a form to 'Add a Comment' with a 'Submit' button. To the right, there's a book cover for 'Charlie and the Chocolate Factory' and a 'Return to the Library Catalog' link. Further down, there's a 'related book list' and 'more titles about' section. At the bottom, there's a 'recent comments' section. The left sidebar contains navigation links like 'my bookspace', 'login', 'my comments', 'my book lists', 'my author alerts', 'find a good book', 'new titles', 'book clubs', 'listen to books', 'research books & authors'.

Slika 42: Komentarji znotraj »bookspace« podstrani

Bookspace je del spletne strani knjižnice, ki deluje kot online bralna skupnost in je namenjena **aktivni participaciji** uporabnikov. Tesno je povezana tudi s samim katalogom. Vsak obiskovalec strani in ne le član knjižnice se lahko vpiše v sistem in v svojem **profilu** uporablja orodja kot so »moji komentarji«, »moji sezname knjig« in »moja opozorila avtorjev« (slika 43). V sistem se je možno vpisati ob vsakem obisku, lahko pa obiskovalec izbere možnost, da si ga sistem zapomni tudi v prihodnje. Ob vsakem obisku je vpisan uporabnik pozdravljen tudi z nagovorom »dobrodošel«, kateremu sledi njegovo izbrano ime. Vsebina na vstopni strani je dinamična, saj se slike uporabnikov²², knjižni sezname in druge izbrane vsebine ves čas menjajo.

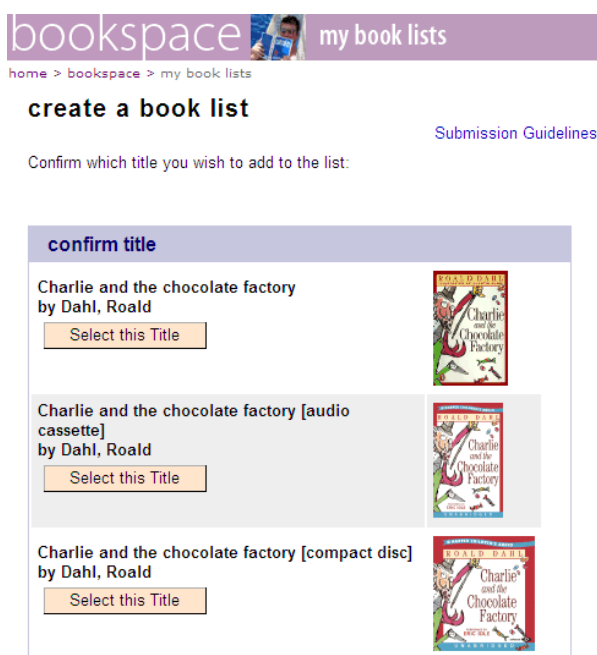
²² Knjižnica spodbuja uporabnike, da se slikajo, ko berejo na svojem najljubšem mestu, in sliko objavijo na »bookspace« portalu.

Slika 43: Bookspace Hennepin knjižnice

Znotraj »mojih komentarjev« so zabeleženi vsi komentarji uporabnika o knjižničnem gradivu, uporabnik pa lahko znotraj tega orodja vidi, za katero gradivo je že oddal komentarje, jih posodobi ali zbriše. Hkrati se mu na desni strani pokaže seznam desetih del, kjer so bili objavljeni zadnji komentarji; prebere si jih lahko preko povezav na izbranih delih. Vsak komentar pa je pred objavo pregledan s strani knjižničnega osebja, saj ne sme vsebovati podatkov o razpletu zgodbe ali žaljivih pripomb.

»Moji sezname knjig« omogočajo uporabniku, da sestavi enega ali več seznamov knjig: najljubših knjig, knjig, ki si jih želi prebrati v prihodnosti, knjig na določeno temo ipd. Pravzaprav lahko dodaja vse vrste knjižničnega gradiva, tako da sezname vsebujejo tudi kasete, CD-je, DVD-je ali zvočne knjige. Za seznam mora uporabnik izbrati ime, če želi, lahko tudi opiše vsebino seznama in določi, ali želi deliti svoj seznam z drugimi ali ne (pogoj za objavo je, da seznam vsebuje tri dela). Gradivo v seznam dodaja s pomočjo knjižničnega kataloga: v okence vpiše naslov, nakar se mu izpišejo oblike, med katerimi lahko izbira (slika 44). Tako kot pri komentarjih se tudi pri seznamih na desni strani izpiše zadnjih deset posodobljenih seznamov.

Slika 44: Dodajanje gradiva v seznam knjig

Preden uporabnik ustvari seznam, dobi tudi navodilo, da naj bi bile knjige, vključene v seznam, primarno namenjene odraslim, za sezname otroških in mladinskih knjig pa ga poveže na podstrani, ki so namenjene tema starostnima skupinama in so oblikovno in vsebinsko prilagojene za njih. Povezava za otroške sezname pripelje do obrazca za komentiranje, kjer lahko oceni knjigo tudi z zvezdicami (slika 45). Na strani za otroke tako ne obstajajo sezname, narejeni s strani uporabnikov, so pa že ustvarjeni obsežni sezname knjig s povzetki po tematikah (za fante, za punce, o živalih, o športu, dogodivščine, fantazijske zgodbe, pravljice, itd.). Stran za najstnike ima tudi svojo podobo, barvno shemo pa lahko obiskovalci sami spreminjajo. Najstniki tu lahko objavljajo svoje sezname knjig (slika 46), stran pa ponuja tudi sezname novosti in **priporočilne sezname** knjižničarjev. Slednji je še posebno zanimiv, saj lahko najstniki poslušajo tudi izčrpne avdio-obnove (slika 47), ki jih pripovedujejo knjižničarji. V vsaki obnovi knjižničarji povedo tudi nekaj primerljivih naslovov z namenom »če so vam bile vseč te knjige, vam bo vseč tudi ta«.

The screenshot shows the 'KID Links' website interface. At the top, there are navigation links: 'kidlinks home', 'homework help', 'books & reading', 'library events', and 'fun & games'. The main content area is titled 'Read to Win' and includes a form for writing a book review. The form fields are: 'Book Author:', 'Book Title:', and a large text area for the review. Below the form is a star rating system with five stars, where the first star is selected. There are 'Send' and 'Cancel' buttons at the bottom of the form. To the right, there is a section for 'read all reviews' for the book 'Samantha Saves the Wedding' by Anna, age 8. Below this, there are 'tips' for reviewers and a 'teachers' section.

home > books & reading

Read to Win

Write a book review and you can enter to win a free book. Two winners each week! Ends August 15. [prize books](#) | [winners](#)

Write a book review here

Book Author:

Book Title:

What do you have to say about this book?

Rate this Book: ★★★★★
 ★★★★☆
 ★★★☆☆
 ★★☆☆☆
 ★☆☆☆☆

read all reviews

 Samantha Saves the Wedding
Samantha's uncal is getting mariide. Samantha and her friends are bridesmaids. Allie rewns aunti's...
Reviewer: Anna, age 8

tips

- Write 2-4 sentences.
- Tell what you think.
- Don't type in ALL CAPS.
- Limit: 2 reviews a week.
- For kids ages 6 - 12.

teachers

Due to staffing we are unable to post reviews from a whole class at one time.

Slika 45: Oddajanje ocen znotraj vmesnika za otroke

The screenshot shows the Hennepin County Library website. The top navigation bar includes: CATALOG, INTERNET, BIRTH TO SIX, KIDS, TEENS, 55+, WORLDLINKS, JOB & CAREERLINKS, CONTACT US. Below this is a secondary navigation bar with: REFERENCE & RESEARCH, BOOKSPACE, SUPPORT YOUR LIBRARY, LIBRARY INFORMATION, EVENTS & CLASSES, MY ACCOUNT. The main content area is titled 'home > read on > my book lists'. It features a 'good books for teens' list with the following items:

- Indigo Blue** by Cassidy, Cathy, 1962- Children's Fiction CASSIDY
- Runaway princess** by Coombs, Kate Children's Fiction COOMBS
- Julep O'Toole : Miss Independent** by Trueit, Trudi Strain Children's Fiction TRUEIT

On the right side, there is a 'recent book lists from readers' section with a list of links:

- **Awesome Books** by Soccergrl123
- **Books Everyone Should Read** by readamia
- **Books I'd like to read someday.** by Fuzzywood
- **For a rainy day** by Vida
- **Dreams of the Hopeless** by anita
- **My Favorite Books By My Favorite Authors** by asunicorn
- **Teen Great Reads** by Vida
- **Rock'n'Roll, Romance, Teenage Minds...and Spandex?!** by Blandina
- **good books for teens** by mikayla
- **Summer Reads for Teen Girls** by Ange

At the bottom of the list, there is a 'Show me more!' link.

Slika 46: Seznam knjig na strani za najstnike

home » [read on](#) » our book lists

Read On

Best of the Year for Teens
Must reads we think you'll enjoy, selected by local librarians!

[Print this list](#)
[E-mail this list](#)
[Return to Book Lists](#)
[RSS FEED](#) [?](#)

20 listings found.

Abbott, Tony
Firegirl
A middle school boy's life is changed when Jessica, a girl disfigured by burns, starts attending his Catholic school while receiving treatment at a local hospital.
145 p. 2006
Children's Fiction Book ABBOTT

[Comment](#) (0 comments)
[Listen to an audio review by Library staff](#)

Dessen, Sarah
Just Listen : a Novel
Isolated from friends who believe the worst because she has not been truthful with them, sixteen-year-old Annabel finds an ally in classmate Owen, whose honesty and passion for music help her to face and share what really happened at the end-of-the-year party that changed her life.
371 p. 2006
Teen Fiction Book DESSEN

[Comment](#) (5 comments)
[Listen to an audio review by Library staff](#)

Slika 47: Avdio-obnove knjig

Bookspace omogoča še eno svojevrstno storitev, ki pomaga uporabniku najti njemu zanimivo knjigo (»Find a good book«) na dva načina (slika 48). Prvi način je preko seznama kazalcev, kjer uporabnik na prvem nivoju izbira med šestimi področji. Ko si izbere področje, ki ga zanima, se prikažejo nove kategorije, znotraj vsake izmed njih pa je seznam dvajsetih, s strani knjižničarjev izbranih knjig s sliko naslovnice, obnovo ter povezavo na komentarje. Poleg opisanih kategorij uporabnik vidi tudi novosti in sezname uporabnikov znotraj izbranega področja. Druga možnost iskanja pa se osredotoča na avtorje in se imenuje »če vam je všeč« iskanje. Kot že samo ime pove, uporabnik vpiše ime svojega priljubljenega avtorja, kot rezultat pa dobi bralne sezname, kjer se izbrani avtor pojavlja. Pri nekaterih je tudi kazalec na zvrst avtorjevega pisanja: če na primer vtipkamo »Weisberger, Lauren« dobimo kategorijo Chick Lit, ki nas zopet popelje v obsežni priporočilni seznam knjig in avtorjev s tega področja. Po preizkušanju različnih avtorjev lahko ugotovimo, da je tovrstnih priporočilnih seznamov zelo veliko, vendar nikjer niso zbrani na enem mestu, ampak uporabnik do njih dostopa le preko iskanja z opisanim orodjem.

Slika 48: Servis »Najdi dobro knjigo«

Poleg priporočilnih tematskih seznamov s strani knjižnice, seznamov bralcev in komentarjev lahko uporabniki najdejo ideje za branje tudi s pomočjo:

- seznamov novosti in naročenih knjig,
- seznamov knjig, ki jih berejo zaposleni v knjižnici,
- online knjižnega kluba ali
- prebiranjem bloga.

Vsaka knjiga na seznamu knjig, ki jih berejo zaposleni v knjižnici (slika 49), vsebuje tudi s strani knjižničarja napisano anotacijo, zapisano pa je tudi ime zaposlenega, ki jo je prispeval. Ime je hkrati tudi povezava na vse ostale anotacije zaposlenega.

Uporabnik se lahko prijavi v sedem različnih **online bralnih klubov**: leposlovje, strokovne knjige, najstniki, poslovanje, ljubezenske zgodbe, detektivke in klub »dobre novice«. Cel teden na svoj e-poštni račun dobiva izseke knjige, ki se jo bere tisti teden in se na podlagi prebranega (2-3 poglavja) lahko odloči, če bi si knjigo izposodil in do konca prebral.

Znotraj bookspace dela spletne strani pa ima knjižnica tudi **blog**, na katerem knjižničarji predstavljajo knjige, objavljajo novice o knjigah ali avtorjih, knjižnih klubih ipd., vnose pa lahko komentirajo bralci bloga.

Welcome, Tanja

bookspace what we're reading

home > bookspace > what we're reading

my bookspace
logout
my comments
my book lists
my author alerts

find a good book
new titles
book clubs
listen to books
research books & authors

HCL Staff Enjoyed... [Print this list](#)

Fiction | Nonfiction | Complete List | Sort by Author

98 listings found. Displaying 1 - 10

The Whistling Season
Doig, Ivan
'Can't cook but doesn't bite,' says the ad Oliver Milliron answers for a housekeeper to keep house for himself and his three sons after the death of his wife. Young widow Rose Llewellyn comes all the way from Lowry Hill in Minneapolis to Montana in 1909 bringing along a surprise - her educated brother Morrie Morgan. Life is not easy for Marias Coulee farmers like Oliver who attempt dryland farming, hoping that the Big Ditch project will help with irrigation. When the female schoolteacher runs off with a visiting preacher, Morrie is pressed into becoming the new teacher. There are some very funny scenes as well as tragic ones. This heart-warming historical story has a touch of mystery and romance and lots of details of Western life, and it reads like a memoir.
[Adult Fiction Book DOIG]
Laura K., Southdale Library
[Comment](#) (4 comments)

ask a Librarian Live Help

recent comments
Readers have recently commented on these titles:

- Because of Winn-Dixie : the official movie scrapbook
- Qabyo. 2 [DVD] : Somali movie
- The Saddle Club [DVD] : adventures at Pine Hollow
- Pass: Minnesota Zoo : museum adventure pass.
- The Golden compass
- Skateboarding: the basics. volume 1 [DVD].
- Ricochet
- Blood money
- Bratz [videocassette] : The video : Starrin' & stylin
- The Perks of being a wallflower

[RSS FEED](#) [?](#)
(all comments)

Slika 49: Kaj berejo zaposleni v knjižnici

Welcome, Tanja

bookspace blog

home > bookspace > blog

my bookspace
logout
my comments
my book lists
my author alerts

find a good book
new titles
book clubs
listen to books
research books & authors

ask a Librarian Live Help

recent posts

- Kushiel's Justice
- Woo-woo
- NEW Dark-hunter Novel!
- David McCullough's Birthday
- Department of Lost & Found

archive

- June 2007
- May 2007
- April 2007
- March 2007
- February 2007
- January 2007

categories

- book clubs
- books/authors
- fiction
- graphic novels
- mysteries/thrillers/suspense
- news
- nonfiction
- romance
- science fiction/fantasy/horror

July 10, 2007
Kushiel's Justice
The newest book in Jacqueline Carey's Kushiel's Legacy series, Kushiel's Justice, is available. It continues the tale of Imriel. I don't know how I missed it's arrival but I will certainly obtain a copy to read. If you are interested in taking a peek at the first two chapters you can visit the Jacqueline Carey website for that and more. Enjoy!
posted by Christine C. Category: science fiction/fantasy/horror [Post a Comment](#)

July 9, 2007
Woo-woo
Moon Called by Patricia Briggs is actually cataloged as Fantasy, but it's part of an unofficial subgenre that some refer to as "woo-woo". These feature supernatural elements or characters involved in a mystery story. Moon Called is the story of Mercy Thompson, an auto mechanic who lives next door to a werewolf, her former boss is a gremlin, and her current client is a vampire. And - that's not all there is to know about Mercy.....
posted by Jean B. Category: mysteries/thrillers/suspense [Post a Comment](#)

July 6, 2007
NEW Dark-hunter Novel!
The eagerly anticipated new addition to Sherrilyn Kenyon's Dark-Hunter series **Devil May Cry** will be released in August 2007.
posted by DJ Category: romance [Post a Comment](#)

July 1, 2007
David McCullough's Birthday
Celebrate David McCullough's Birthday July 7th by reading one of his many wonderful titles. Find his titles in the catalog under author McCullough, David G.

Slika 50: Blog knjižnice Hennepin

Hennepin okrožna knjižnica je razvila tudi nekaj prav posebnih **iskalnih orodij**: Amazon/HCL Lookup Tool, Netflix Lookup Tool in Barnes & Noble/HCL Lookup Tool. Z namestitvijo orodij na računalnik in uporabo Firefox brskalnika lahko uporabnik že na spletnih straneh Amazon, Barnes&Noble in Netflix vidi, ali ima knjižnica naslov, ki ga zanima (slika 51).

Green Journey (Paperback)

Available in Hennepin County Library! (Library owns 54 copies)

by Jon Hassler

Slika 51: Iskalno orodje znotraj Amazona

Pod rubriko »Moj račun« lahko uporabnik **personalizira** spletno stran knjižnice. Izbere lahko enoto knjižnice, ki bo služila kot izhodišče na strani ter vpiše ime, s katerim bo na spletni strani pozdravljen ob vsakem obisku. Prav tako se lahko naroči na različna obvestila (novice za starše otrok od rojstva do šestega leta starosti, novice o dogodkih v knjižnici, novice za otroke od 6-12 leta starosti ter novice za učitelje in starše o uporabi knjižničnega gradiva za izboljševanje uspeha otrok v šoli). Preko **RSS** virov ali e-obvestil se lahko naročijo skoraj na vse vrste vsebin, ki jih knjižnica ponuja in so bile opisane v tej analizi.

Na vseh podstraneh knjižnice se kot orodje **komunikacije** med uporabnikom in knjižničarjem pojavlja oblaček »vprašaj knjižničarja«, ki med drugim ponuja tudi 24-urni neposredni klepet s knjižničarjem.

Hennepin knjižnica pa ima poleg standardnega kataloga še en katalog – digitalni katalog (slika 52), ki je namenjen iskanju po **e-medijih**, ki jih lahko uporabniki naložijo na svoj računalnik. Iskanje po tem katalogu prav tako poteka preko hitrega in naprednega iskanja, zdi pa se, da je bilo največ pozornosti vložene v fasetno navigacijo in možnosti brskanja. Tudi ob samem vstopu na stran digitalnega kataloga uporabnika pričakajo naslovnice novosti, ravnokar vrnjenega gradiva, najbolj popularnega gradiva in priporočil zaposlenih. Izpis zadetka je nekoliko drugačen kot v klasičnem katalogu, saj je uporabnik opozorjen, za koliko časa si lahko izposodi gradivo, kakšna je velikost datoteke ter kakšne avtorske pravice za digitalno kopijo mora upoštevati (nekatero gradivo se na primer lahko posname na CD, drugo ne). V zapisu je podan tudi kratek opis, uporabnik si lahko na svoj računalnik tudi naloži odlomek ali priporoči naslov svojemu prijatelju, ni pa omogočeno komentiranje ali ocenjevanje gradiva.

The screenshot displays the Hennepin Digital Catalog interface. At the top, there is a search bar with the text 'search for' and a dropdown menu set to 'ALL'. Below the search bar, there are navigation links: 'Digital Home', 'My Downloads', 'My Digital Account', 'Login', and 'Advanced Search'. A checkbox option 'Only show titles with copies available' is also present.

The left sidebar contains several sections for navigation:

- NEW TO DIGITAL MEDIA?**
 - Quick Start Guide
 - Digital Help--FAQ
 - Check Out Assistance
 - Supported Portable Audio Devices
- download digital media GUIDED TOUR** (with a small image of a woman)
- BROWSE BY SUBJECT**
- AUDIO FICTION**
 - General Fiction
 - Historical Fiction
 - Literature
 - Mystery & Suspense
 - More...
- AUDIO NONFICTION**
 - General Nonfiction
 - Biography & Autobiography
 - Language Learning
 - History
 - More...
- VIDEO**
 - Animation & Cartoons
 - Children's Video
 - Classic Films
 - Comedy
 - More...
- CHILDREN/YOUNG ADULT**
 - Children's
 - Young Adult
 - More...
- COLLECTIONS**
 - New! Downloadable Video
 - Recently Returned Audio
 - Most Popular Audio
 - New Audio Releases
 - Staff Audio Suggestions
 - View all Audio Books
 - View all Videos

The main content area features the audiobook 'Charlie and the Chocolate Factory' by Roald Dahl, narrated by Eric Idle. It includes a book cover image and the following details:

- Charlie and the Chocolate Factory**
- Edition: Unabridged
- by Roald Dahl
- Eric Idle
- Publisher:** HarperCollins
- Imprint:** HarperAudio
- Subject(s):** Fiction, Juvenile Fiction, Science Fiction & Fantasy
- Language(s):** English
- Excerpt(s):** Track: 14 (WMA format)

Below the details is a 'Format Information' section:

OverDrive Audio Book	add to My Downloads
Available copies:	2
Library copies:	2
Lending period:	21 days
File size:	47615 KB
Number of parts:	3
Duration:	3 hours, 18 minutes
Software version:	OverDrive Media Console 1.0
ISBN:	9780060799755
Release date:	Jan 20, 2004

A 'Description' section follows, containing the text: 'When Charlie Bucket finds himself the proud winner of a Golden Ticket in a chocolate bar, he knows he has the greatest treat in the world in store for him. Join Charlie on his fantastic world-famous adventures in Willy Wonka's miraculous chocolate factory, where he sees strawberry-juice water pistols, luminous lollipops, a chocolate river, and rainbow drops -- and has the time of his life.'

The 'Digital Rights Information' section states: 'OverDrive Audio Book. This title can be played during the lending period. Collaborative play of this title is not allowed. This title cannot be burned to CD. This title can be transferred 15 times during the lending period.'

Slika 52: Digitalni katalog knjižnice Hennepin

6.1.5 Phoenix Public Library

Celotna spletna stran knjižnice Phoenix²³ deluje kot velik online katalog, kjer se vse vsebine osredotočajo na gradivo in je iskanje omogočeno iz vsake podstrani. Katalog knjižnice Phoenix (slika 53) obiskovalcu da občutek komercialne strani, ki s svojo obliko nekoliko spomni tudi na Amazon.

Iskanje gradiva z iskalno zahtevo poteka znotraj hitrega, naprednega ali klasičnega iskanja, uporabnik pa lahko začne svoje iskanje tudi s pomočjo fasetne navigacije. Tako vrstica z različnimi možnostmi iskanja kot tudi fasetna navigacija sta prisotni na vseh podstraneh in omogočata uporabniku, da ves čas hitro dostopa do kataloga. Z izbiro posameznega zavihka je hitro iskanje usmerjeno le na izbrano vrsto gradiva, napredno in klasično iskanje pa sta na vseh podstraneh enaka. Vsako poizvedbo si lahko uporabnik tudi shrani.

Na vrhu strani je enostavno iskalno polje, pri katerem je privzeta možnost iskanja po ključnih besedah, uporabnik pa lahko v spustnem meniju izbere tudi vrsto drugih možnosti. Kategorije v spustnem meniju osnovnega iskanja niso povsod enake in se spreminjajo glede na izbran zavihok. Z navigacijo zavihkov (angl. tabbed navigation) se uporabnik lahko že na samem začetku iskanja osredotoči na zeleni tip gradiva (knjige, filmi, glasba, e-mediji, revije in časopisi, podatkovne baze, učna orodja, gradivo za otroke in za najstnike). Pri kategorijah, ki so bolj specifične, se prikažejo tudi nekoliko drugačne možnosti spustnega menija (npr. režiser, zasedba in ekipa, pesem in umetnik). Poleg spustnega menija lahko uporabnik s klikom na gumb »Možnosti iskanja« še natančneje omeji svoje iskanje glede na format, starostno stopnjo, statusom enote, lokacijo in jezik.

V naprednem iskanju uporabnik lahko išče s pomočjo Boolovih operatorjev, na voljo pa so mu tudi možnosti, ki so bile v osnovnem načinu, le da lahko uporabnik v naprednem iskanju izpolni ali izbere več kategorij hkrati. Znotraj naprednega iskanja je prikazanih nekaj primerov iskanja, ki naj bi pomagali uporabniku pri poizvedbi.

²³ <http://www.phoenixpubliclibrary.org>

PhoenixPublicLibrary
www.phxlib.org

My Account (Renew Items) | My Bookshelf | Library Events | Ask a Librarian

home books movies music downloadable magazines & newspapers research learning tools kids teens more

search
 Keyword Anywhere [input] Search Search Options
 Keyword Anywhere
 Title Classic Search Find an Article
 Author
 Subject
 ISBN
 Call Number
 Series
 Library Programs
 Library Website

Welcome to the Phoenix Public Library
 You are in: Home >

NON-FICTION

- Antiques and Collectibles
- Architecture
- Art
- Body, Mind and Spirit
- Business
- Comics and Graphic Novels
- Computers
- Cooking
- Crafts and Hobbies
- Drama
- Education
- Family and Relationships
- Foreign Language Study
- Games
- Gardening
- Health and Fitness
- History
- House and Home
- Humor
- Language Arts and Disciplines

+ See More

FICTION

- African Americans
- Americans
- Animals
- Brothers
- Brothers and sisters
- Cats
- Christian fiction
- Christian life
- Dogs
- Domestic fiction
- Fairy tales
- Family
- Family life
- Fantasy
- Fantasy fiction

+ See More

Spotlight Business Parents 50Plus

Harry Potter
 and the
 DEATHLY HALLOWS
 IT'S COMING...
 reserve your copy today
 book >
 audiobook >
 Illustration by Mary GrandPré © 2007 Warner Bros.

New Arrivals

☆ 3 tales retold and illustrated : The three little pigs, Goldilocks and the ...
 Miller, Edward
 + View More in Books
 + View More in Movies
 + View More in Music

Award Winners & Best Sellers

In medieval England, a nameless, homeless girl is taken in by a sharp-tempered midwife, and in spite of obstacles and hardship, eventually gains the three things she most wants: a full belly, a contented heart, and a place in this world.

☆ The midwife's apprentice
 Cushman, Karen
 + View More Suggested Titles
 + View Nancy Pearl's Picks
 + View N.Y. Times Best Sellers

Library Programs & Events

07/17/07	:: Bubble Fun
07/17/07	:: Catch Bookbreath @ the Library
07/17/07	:: Clases de Ingles
07/17/07	:: Computer Class 7: www.phxlib.org - your one-s ...
07/17/07	:: Cousin Connectors: Family Relationships Expla ...
07/17/07	:: Dance Dance Revolution or Guitar Hero
07/17/07	:: Family Story Time

Using the Library

Select a Branch [dropdown]

- Area map
- New libraries

Mon	9:00AM - 9:00PM
Tue	9:00AM - 9:00PM
Wed	9:00AM - 9:00PM
Thu	9:00AM - 9:00PM
Fri	9:00AM - 6:00PM
Sat	9:00AM - 6:00PM
Sun	Noon - 6:00PM

- Arizona Room hours
- Upcoming Library closures

More Library Services

- How to get a Library Card
- Borrowing policies
- Returning your materials
- Interlibrary Loan
- Special Collections
- Rare Book Room

Computers & Internet Access Special Needs Center

General Info: 602 262 - 4636
Renewals: 602 534 - 6666
Storyline: 602 262 - 4868
TDD: 602 254 - 8205

Slika 53: Domača stran Splošne knjižnice Phoenix

Klasično iskanje (slika 54) je iskanje, ki je bilo na voljo pred vzpostavitvijo nove spletne strani in online kataloga. Za razliko od naprednega iskanja v novem katalogu, je tu med vsemi iskalnimi polji možno nastaviti Boolove operatorje. Znotraj klasičnega iskanja je na voljo tudi natančna pomoč ter nasveti za iskanje, česar v novem katalogu skorajda ni.

classic search

Help New Search Return to Library Website

Search tips

Review Library Record

Current Database Phoenix Public Library

Type in your search term(s) in one or more fields and click "Start Searching"

Keyword: [] and [] Start Searching

Author or name: [] and []

Title word: [] and []

Subject word: [] and []

Series word: [] Clear

Limiting options:

AGE LEVEL []

AUDIOVISUAL FORMAT []

OTHER []

LANGUAGE []

Limit by Date: Year is later than [] 1st year [] 2nd year []

Limit by Branch: All Branches []
Acacia Branch []
Burton Barr []
Century Branch []

Return only items available in the selected branch:
 Yes No

Start Searching

Slika 54: Klasično iskanje v katalogu knjižnice Phoenix

Novi katalog ima tudi funkcijo preverjanja črkovanja in avtomatičnega popravljanja poizvedbe (slika 55). Če uporabnik pri črkovanju naredi manjšo napako, sistem avtomatično popravi poizvedbo in vrne rezultate na popravljeno črkovanje. Če pa je napaka večja, sistem pove, da ni našel zadetkov in predlaga besedo, za katero predvideva, da jo je uporabnik želel zapisati. Tudi v primeru, da se poizvedba ne konča z nič zadetki, sistem predlaga drugačno črkovanje, če ugotovi, da se v katalogu veliko pogosteje pojavlja beseda s podobnim zapisom.

Search: chocholate (corrected to chocolate)
Search: cokolate (did you mean chocolate?)

Slika 55: Preverjanje črkovanja in avtomatično popravljanje poizvedbe.

Na osnovni strani kot tudi znotraj vsakega izmed zavihkov je ves čas na voljo fasetna navigacija (v knjižnici Phoenix so jo poimenovali vodena navigacija), ki je namenjena odkrivanju in hitremu premikanju med zadetki. Znotraj vsakega zavihka se fasetna navigacija pojavi z vnaprej določenimi kategorijami, ki pa se ob poizvedbi spremenijo, saj

je seznam ustvarjen na podlagi rezultatov poizvedbe. Vsaka izmed možnosti, ki jo uporabnik izbere, se zabeleži na vrhu rezultatov poizvedbe, v obliki lokatorja ali breadcrumb navigacije (slika 56). Vsako izmed izbranih možnosti lahko uporabnik enostavno odstrani s klikom na rdeč križec, pri čimer zaporedje ni pomembno.

Search: chocolate

Limit by: Subjects (Topical): > Cookery Chocolate ✕ Age Level: > Children ✕ Languages: > English ✕

Slika 56: Lokator ali breadcrumbs navigacija

Seznam zadetkov (slika 57) je urejen po relevantnosti, uporabnik pa ga lahko, z izbiro možnosti v spustnem meniju, uredi po avtorju, naslovi, letu izdaje, signaturi in dostopnosti. Za omejevanje iskanja so poleg fasetne navigacije na voljo tudi spustni meniji (omejevanje rezultatov na leposlovje ali stroko ter glede na status) in ikone, ki predstavljajo vrste gradiva. Seznam rezultatov uporabniku prikaže nekaj osnovnih podatkov o gradivu (naslovnica, naslov dela, vrsto gradiva, avtorja, datum izida, signaturo in status), nakaže, kateri zapisi vsebujejo tudi dodatno vsebino (npr. povzetek, kritike, kazalo, odlomek in opis nastopajočih oseb) ter omogoči rezervacijo, shrambo ali online dostop do gradiva.

Search: chocolate

RECOMMENDED

Most Borrowed

FORMAT

Book
 Large Type
 VHS
 DVD
 Downloadable Audio Book
 + See More

AGE LEVEL

Adult
 Children

LOCATION

Acacia
 Burton Barr
 Century
 Cesar Chavez
 Cholla
 + See More

LANGUAGES

English
 Spanish
 Chinese
 + See More

SERIES

Thorndike Press large print mystery
 For dummies
 Ready to read
 Dorling Kindersley readers
 Bank Street ready to read
 + See More

SUBJECTS (TOPICAL)

Cookery Chocolate
 Chocolate
 Desserts
 Chocolate industry
 Chocolate candy
 + See More

Are you looking for: (select a category to narrow your results)

BOOKS

MOVIES

DOWNLOADABLE MEDIA

MAGAZINES & NEWSPAPERS

GOVERNMENT DOCUMENTS

1-10 of 207 matches.

RSS (What is RSS?) SAVE SEARCH 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 >>>

Sort by: Relevancy Limit results to: Fiction/ Nonfiction Item Status

- 1. Making artisan chocolates : flavor-infused chocolates, truffles, and confections [Book]**
 By Shotts, Andrew Garrison Published: 2007
 Call Number: 641.853 Sh822m
[\[Summary\]](#)

Checked In (Verify Status)
 View Record
 Place a Hold
 Save Record
- 2. Julia's chocolates [Book]**
 By Lamb, Cathy Published: 2007
 Call Number: FICTION Lamb, C.
[\[Summary\]](#)

Checked In (Verify Status)
 View Record
 Place a Hold
 Save Record
- 3. Chocolotherapy : satisfying the deepest cravings of your inner chick [Book]**
 By Linamen, Karen Scalf Published: 2007
[\[Reviews\]](#) [\[Table of Contents\]](#) [\[Summary\]](#)

Check Availability
 View Record
 Place a Hold
 Save Record
 Access Online
- 4. Chocolate fever [Book on CD]**
 By Smith, Robert Kimmel Published: 2007
 Call Number: Children CD FICTION Smith, R.

Checked In (Verify Status)
 View Record
 Place a Hold
 Save Record
- 5. Chocolate fever [Downloadable Audio Book]**
 By Smith, Robert Kimmel Published: 2007
 Call Number: Audio E-Book

Checked In (Verify Status)
 View Record
 Place a Hold
 Save Record

Slika 57: Izpis rezultatov v katalogu knjižnice Phoenix

V izpisu posameznega zadetka (slika 58) uporabnik dobi še nekaj več podatkov o gradivu, preko povezav na predmetnih oznakah najde sorodno gradivo ter si pogleda kazalo in anotacije. Kot novost knjižnica uvaja tudi podatke iz Amazona: kritike Amazonovih urednikov in povzetke ter ocene in kritike Amazonovih uporabnikov. Pod nekaterimi naslovnici je tudi povezava na Amazon, ki je povezava na zapis enote v Amazonu. Uporabnik si lahko enoto tudi shrani v svojo knjižno polico, kar pa bomo obravnavali v nadaljevanju.

Welcome [Tanja Mercun](#) [Log out](#) [Help](#) | [Contact Us](#) | [En español](#)

amazon.com.

 The item was successfully added to your account. You can view saved items under My Bookshelf located in the My Account section.

[Return to Search Results >>](#)

300 best chocolate recipes (Book)

by [Hasson, Julie](#)

Author: Hasson, Julie.
Title: 300 best chocolate recipes / Julie Hasson.
Other title: Three hundred best chocolate recipes
Publisher: Toronto : R. Rose, c2006.
Description: 381 p., [32] p. of plates : col. ill. ; 24 cm.
ISBN: 9780778801443
Format: **Book**

[Place a Hold](#)

[View MARC Record](#)

[Save to My Library](#)

Default

[Save this record](#)

[Add a Bookshelf](#)

[Create](#)

[Location & Availability](#) | [About this Title](#) | [Related Subjects](#) | [Ratings & Reviews](#) | [Lists](#)

Notes:

Includes index.

Summary:

A collection of recipes, some already published in 125 best chocolate chip recipes and 125 best chocolate recipes.

Editorial (Amazon.com)

All the rich delights of chocolate captured in one volume of decadence.

Only chocolate is so rich, smooth and satisfying for so many of us. Whether bittersweet, semisweet, milk or white, there is a chocolate for everyone to love. Square or chip, grated or melted, the world's favorite baking ingredient is chocolate.

[Location & Availability](#) | [About this Title](#) | [Related Subjects](#) | [Ratings & Reviews](#) | [Lists](#)

Related Subjects:

[Chocolate.](#)
[Chocolate History.](#)
[Cookery \(Chocolate\)](#)

Other Entries to Search by:

[Gaag, Nikki van der.](#)

[Location & Availability](#) | [About this Title](#) | [Related Subjects](#) | [Ratings & Reviews](#) | [Lists](#)

[Amazon Customer Reviews](#) | [More Reviews](#)

[Amazon Customer Reviews](#)

Average Rating: 5.0 Total Reviews: 16 [View All Available Reviews](#)

★★★★★ **Bravo!**, 2007-07-04

What a beautiful book! I pretty much collect cookbooks and I definitely have my favorites. I had my eye on this one but I stopped myself from making the purchase (well... at least for a while). I am glad I did finally break down and buy it. Besides it being a truly beautiful book, it is filled with the inspiring story of how one can turn a tragedy around and how 2 people could do so much in such a short period of time (in the chocolate world). The recipes and pictures are truly inspiring. A lot of love went into this book!

★★★★★ **Great Book on Chocolate!!!**, 2007-06-20

I have learned a lot about how chocolate is created with this book. I have not tried the recipes yet but I have learnt what going into making chocolate. From selecting the beans to fermentation... I also like how the book give some nice tidbits about the history of chocolate such as how Devil's Food cake got its name and how Hershey started out.

Slika 58: Izpis posameznega zadetka

Vsak online uporabnik si lahko ustvari svoj lastni **profil**, v katerem lahko vidi svoje shranjene poizvedbe (slika 59), povezave in dogodke ter si s shranjevanjem gradiva v

katalogu gradi lastno bralno polico (slika 60). Shranjene enote gradiva si lahko uredi z ustvarjanjem novih polic, sezname pa si lahko tudi natisne. Prav tako lahko znotraj profila izbere novice, ki bi jih želel prejemati po e-pošti.

my account My Account >> My Searches

Check My Account
Update My Profile
Update My Events

Because of changes to the Library catalog search, some searches may not function correctly. You may need to re-save a search to view results correctly.

	Search Term	Delete
1	charlie and the chocolate factory	X
2	CHOCOLATE	X

my library
My Bookshelf
My Searches
My Links
My Events

Receive program listings by email! Subscribe to our mailing list and select the programs you would like to receive.

Slika 59: Shranjene poizvedbe v profilu uporabnika

my bookshelf My Account >> My Bookshelf

Default (0)
chocolate (5)
dahl, roald (3)

Add a Bookshelf
Use this form to add a new bookshelf to your profile.
Create

New! Now you can organize your own personal library of favorite titles. Add, remove and store titles under your own library bookshelves.

chocolate Bookshelf - Make Default Display options: Print:

chocolate Rename Delete

1. **Chocolate sensations : over 200 easy-to-make recipes.**
Published: 2005
Call Number: 641.6374 C4516
System status: Checked In (Verify) Place a Hold
Move to: Default Move Delete this record
2. **The essence of chocolate : recipes for baking and cooking with fine chocolate**
By Scharffenberger, John Published: 2006
Call Number: 641.6374 Sch176e
System status: Checked In (Verify) Place a Hold
Move to: Default Move Delete this record
3. **300 best chocolate recipes**
By Hasson, Julie Published: 2006
Call Number: 641.6374 H2791t
System status: Checked In (Verify) Place a Hold
Move to: Default Move Delete this record

Slika 60: Knjižna polica shranjenih enot v profilu uporabnika

Uporabnik se lahko naroči **RSS** vire na obvestila o knjižnih novostih (leposlovje, stroka, glasba ali filmi), opozorila o zamudah in prispelem rezerviranem gradivu ter novem gradivu v katalogu za njegove poizvedbe.

Katalog knjižnice vsebuje tudi **e-medije**, ki jih uporabnik za omejeno obdobje naloži na svoj računalnik. Sam prenos datoteke pa ne poteka neposredno iz spletne strani knjižnice, ampak je uporabnik preusmerjen na digitalno knjižnico, ki jo vzdržuje več knjižnic v Phoenixu.

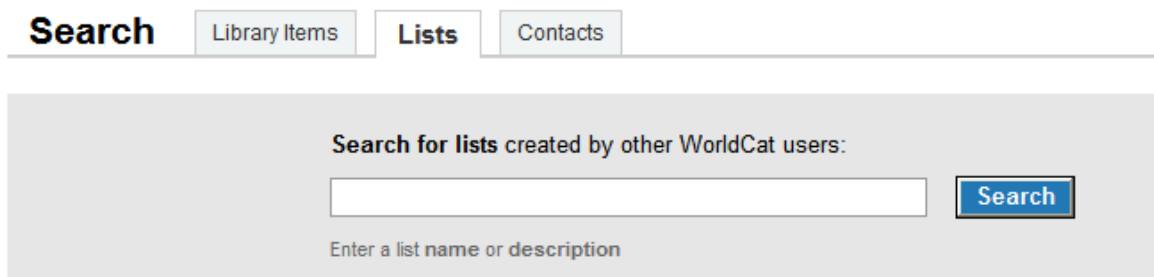
Knjižnica ponuja tudi nekaj vsebin, s katerimi poskuša uporabniku **priporočiti** knjižnično gradivo. Tako ponuja sezname novosti, najbolj izposojenih in popularnih naslovov, priporočenega gradiva s strani zaposlenih in dobitnikov nagrad tako na osnovni strani kot znotraj vsakega zavihka za določeno vrsto gradiva. Prav tako so ob robu strani izpisani sezname najbolj popularnih naslovov, ki so privzeti iz drugih virov (spletnih strani in internetnih virov).

Oddaljena **komunikacija** je možna le preko e-poštних sporočil in telefonskega pogovora, ne pa tudi preko neposredne komunikacije. Katalog zaenkrat še ne omogoča **aktivne participacije** uporabnikov pri ustvarjanju vsebin.

6.1.6 WorldCat

WorldCat²⁴ je online vzajemni katalog OCLC, ki služi za iskanje knjig, časopisov, revij, časnikov, virov na internetu, zemljevidov, notnih zapisov, cedejev, videokaset in drugega gradiva. Gre pravzaprav za vzajemni katalog, v katerega se vključujejo knjižnice iz več držav.

Iskalno okno je na voljo na vseh podstraneh. Katalog je primarno namenjen iskanju po knjižničnem gradivu, omogoča pa tudi **iskanje** po seznamih, ustvarjenih s strani uporabnikov in po profilih uporabnikov (slika 61). Hitro ali osnovno iskanje po katalogu poteka preko enostavnega iskalnega okenca brez kakršnih koli dodatnih omejevalnikov. V naprednem iskanju pa je mogoče je mogoče hkrati iskati po več kriterijih: avtorju, naslovu, ključnih besedah in standardni številki ter rezultate že vnaprej omejiti glede na jezik, format in datum izida. Pri tem med iskalnimi polji ni mogoče nastaviti Boolovih operatorjev, kot pomoč pa je pod vsakih poljem napisan en primer poizvedbe.

The image shows a portion of the WorldCat website's search interface. At the top, there are four tabs: 'Search' (highlighted), 'Library Items', 'Lists', and 'Contacts'. Below the tabs is a search area with the text 'Search for lists created by other WorldCat users:'. There is a text input field with the placeholder text 'Enter a list name or description' and a blue 'Search' button to its right.

Slika 61: Iskanje po knjižničnem gradivu, seznamih in profilih uporabnikov

Seznam zadetkov (slika 62) je urejen po relevantnosti, uporabnik pa ga lahko uredi tudi po avtorju, naslovu ali datumu. Rezultate lahko izboljša z uporabo fasetne navigacije, ki mu omogoča omejevanje rezultatov glede na avtorja, vsebino, format, jezik in leto. Pri vsakem zadetku je zapisan naslov, avtor, založnik, leto izida, jezik in tip gradiva. Posebnost kataloga je, da se izpišejo le izrazne oblike dela, medtem ko so posamezne pojavne oblike združene znotraj zapisa. V zapisu (slika 63) uporabnik tako lahko pregleda seznam izdaj in katere knjižnice imajo izbrano izrazno obliko dela. S povezavami na predmetnih oznakah lahko poišče podobno gradivo, si ogleda citiranje izbranega gradiva v različnih stilih citiranja ali izvozi bibliografske podatke o gradivu. Zadelek lahko tudi shrani v katerega od svojih seznamov ali **aktivno sodeluje** pri ustvarjanju vsebine

²⁴ <http://www.worldcat.org>

ocenjevanjem, pisanjem kritik ali dodajanjem opomb in kazal znotraj zavihka »podrobnosti«.

The screenshot shows the WorldCat search interface. At the top, there's a search bar with 'chocolate' entered and a 'Search' button. Below the search bar, it says 'Search results for 'chocolate'' and 'Sort by: Relevance'. The main area displays a list of 9 search results, each with a checkbox, a title, author, and publication details. A dropdown menu is open over the first result, 'Charlie and the Chocolate Factory' by Roald Dahl, showing options like 'New List', 'Things I Recommend', 'Things I Own', 'Things to Check Out', and 'Chocolate'. On the left side, there are filters for 'Refine Your Search' including Author, Content, Format, Language, and Year, each with a list of sub-categories and counts.

WorldCat® Beta

Home | My WorldCat | Lists | Search | Signed into WorldCat as TanjaM (Sign Out)

Search for items: chocolate [Search] [Advanced Search]

Search results for 'chocolate' | Sort by: Relevance

Results 1-10 of about 12,168 (.15 seconds) | << First < Prev 1 2 3 Next >

Select All | Clear All | Save to: [New List] [Save]

1. [Charlie and the Chocolate Factory](#)
by Roald Dahl; Joseph Kavelar
Language: English Type: Book : Juvenile audience
Publisher: New York, Knopf, [1972]

2. [Chocolate](#)
by Robert Burleigh
Language: English Type: Book : Juvenile audience
Publisher: New York : Harry N. Abrams, 2002.

3. [Hershey : Milton S. Hershey's extraordinary life of wealth, empire, and utopian dreams](#)
by Michael D'Antonio
Language: English Type: Book
Publisher: New York : Simon & Schuster, ©2006.

4. [The chocolate war: a novel.](#)
by Robert Cormier
Language: English Type: Book : Fiction : Juvenile audience Internet Resource
Publisher: [New York] Pantheon Books [1974]

5. [The essence of chocolate : recipes for baking and cooking with fine chocolate](#)
by John Scharffenberger; Robert Steinberg; Ann Krueger Spivack; Susie Heller; Scharffen Berger Chocolate Maker (Firm)
Language: English Type: Book
Publisher: New York : Hyperion, ©2006.

6. [Like water for chocolate : a novel in monthly installments, with recipes, romances, and home remedies](#)
by Laura Esquivel
Language: English Type: Book : Fiction
Publisher: New York : Doubleday, 1992.

7. [Charlie and the great glass elevator: the further adventures of Charlie Bucket and Willy Wonka, chocolate-maker extraordinaire](#)
by Roald Dahl; Joseph Schindelman
Language: English Type: Book : Fiction : Juvenile audience
Publisher: New York : Knopf, [1972]

8. [White chocolate moments](#)
by Lori Wick
Language: English Type: Book : Fiction
Publisher: Eugene, Or. : Harvest House Publishers, ©2007.

9. [Friends, lovers, chocolate](#)
by Alexander McCall Smith
Language: English Type: Book : Fiction Internet Resource

Refine Your Search

Author
[Roald Dahl](#) (70)
[Oscar Straus](#) (36)
[United States](#) (30)
[Laura Esquivel](#) (20)
[Great Britain](#) (17)
[Show more...](#)

Content
[Engineering & Techno...](#) (1851)
[Language, Linguistic...](#) (1172)
[Music](#) (771)
[Business & Economics](#) (365)
[Performing Arts](#) (188)
[Show more...](#)

Format
[Book](#) (5630)
[Sound Recording](#) (2666)
[Article](#) (2058)
[Visual Material](#) (1230)
[Internet Resource](#) (270)
[Show more...](#)

Language
[English](#) (8983)
[Spanish](#) (922)
[German](#) (322)
[French](#) (314)
[Portuguese](#) (116)
[Show more...](#)

Year
[2005](#) (738)
[2004](#) (603)
[2003](#) (404)
[2001](#) (527)
[2000](#) (529)
[Show more...](#)

Slika 62: Izpis zadetkov v WorldCat katalogu

Search for items: [Advanced Search](#)

Charlie and the chocolate factory.
by [Roald Dahl](#); [Joseph Schindelman](#)

Language: English Type: Book : Fiction : Juvenile audience
Publisher: New York, Knopf [1964] | [Other Editions ...](#)
OCLC: 176964

Subjects: [Humorous stories.](#) | [Behavior -- Fiction.](#)

[Review this Item](#) | [Cite this Item](#) | [Export to EndNote](#) | [Export to RefWorks](#)

Save to:

[Add This Page to Favorites](#) | [Link to this Page: http://www.worldcat.org/oclc/176964&tab=editions](#)

Libraries | Details | Subjects | **Editions** | Reviews

Other Editions

Displaying Editions 1 - 10 out of 110 << First < Prev 1 2 3 Next > Last >>

- [Charlie and the chocolate factory.](#)
by Roald Dahl; Joseph Schindelman
Language: English Type: Book : Fiction : Juvenile audience
Publisher: New York, Knopf [1964]
- [Charlie and the chocolate factory.](#)
by Roald Dahl; Joseph Schindelman
Language: English Type: Book : Fiction : Juvenile audience
Publisher: New York: Alfred A. Knopf, 1973, ©1964.

Libraries | **Details** | Subjects | Editions | Reviews

Summary/Abstract

Each of five children lucky enough to discover an entry ticket into Mr. Willy Wonka's mysterious chocolate factory takes advantage of the situation in his own way.

Notes

[Be the first person to add notes for this item](#)

Table of Contents

[Be the first person to add table of contents for this item](#)

Slika 63: Podrobnejši prikaz zadetka

Uporabnik se lahko vpiše v sistem in si ustvari lasten **profil**, ki ga po želji naredi tudi javnega. Obrazec za profil omogoča, da vpiše svoj poklic, naslov, spletno stran in celo naslov svoje strani na MySpace-u ter orodjih za neposredno komunikacijo (slika 64). Prosto lahko opiše tudi sebe in svoje interese. Znotraj profila lahko ustvarja tudi svoje sezname (slika 65) in jih po želji deli z drugimi. Izbrano knjižnično gradivo lahko razporeja v štiri vrste seznamov:

- seznam gradiva, ki ga mora natančneje pogledati,
- seznam gradiva, ki ga uporabnik že ima,
- seznam gradiva, ki ga uporabnik priporoča in
- tematske sezname.

Pri vsaki enoti znotraj seznama lahko zapiše in shrani opombe, ki jih v primeru javnega seznama lahko preberejo tudi drugi uporabniki. Iskanje po seznamih in uporabnikih je možno le s poizvedbo, ne pa tudi z brskanjem.

My Profile (TanjaM)

[Edit Profile](#) | [Change Password](#) | [Change Privacy Settings](#)

Full Name:

Location:

E-mail Address: Your primary email is tanca@planet.si, and at the moment, you're hiding this from everyone.
[Change Privacy Settings](#)

Occupation:

Web Site:

MySpace:

Lists: [Chocolate](#) , [Things to Check Out](#) , [Things I Own](#) , [Things I Recommend](#)

Interests:

Instant Messaging:

Slika 64: Profil uporabnika kataloga WorldCat

Chocolate

[Settings](#) | [Share](#) | [Export to CSV](#) | [Delete](#) | [Print](#)

This List is Private. [Change Privacy Settings](#)

Description:

[Write a note to yourself or others that describes your list](#)

Sort by: Added Date (decreasing)

Results 1-2 of about 2 (.12 seconds) << First < Prev 1 Next >

[Select All](#) [Clear All](#) [Move](#) [Copy](#) [Delete](#)

☐ Charlie and the great glass elevator: the further adventures of Charlie Bucket and Willy Wonka, chocolate-maker extraordinary by Roald Dahl; Joseph Schindelman Type: Book : Fiction : Juvenile audience Publisher: New York : Knopf, [1972]	Added 2007-07-13 My Note: <input type="text"/> Save Note
☐ Charlie and the chocolate factory. by Roald Dahl; Joseph Schindelman Type: Book : Fiction : Juvenile audience Publisher: New York, Knopf [1964]	Added 2007-07-13 My Note: <input type="text"/> Save Note

Results 1-2 of about 2 (.12 seconds) << First < Prev 1 Next >

Slika 65: Primer uporabnikovega seznama in možnosti znotraj njega

6.1.7 COBISS/OPAC

COBISS/OPAC²⁵ omogoča online dostop do vzajemne bibliografsko-kataložne baze podatkov (COBIB.SI), do lokalnih katalogov knjižnic, vključenih v sistem COBISS.SI in do drugih baz podatkov. Uporabnik lahko išče po gradivu 335 knjižnic iz Slovenije in tujine (npr. knjižnice zamejskih Slovencev), v sistem pa so vključene knjižnice različnih tipov.

Na voljo so trije tipi **iskanja**: osnovno, izbirno in ukazno (slika 66). Osnovni način iskanja omogoča iskanje po petih osnovnih iskalnih poljih (avtor, naslov, leto izida, ključne besede in založnik), uporabnik pa lahko določi tudi elemente omejevanja.

V izbirnem iskanju je mogoče iskanje po več poljih hkrati in izbira cele vrste entitet, po katerih želi iskati. V okencih so nastavljene privzete možnosti, ki jih uporabnik poljubno spreminja tako, da z obsežnega spustnega seznama izbere nove možnosti. Nastavi lahko tudi Boolove operatorje med posameznimi polji. Ukazno iskanje pa je primerno le za tiste, ki dobro poznajo strukturo zapisov v katalogu in obvladajo tehnike iskanja tudi s pisanjem ukazov.

The screenshot displays the COBISS search interface. At the top, there is a navigation bar with icons and labels for various services: 'baze podatkov', 'iskanje', 'rezultati iskanja', 'zapis', 'košarica', 'moja knjižnica', 'nastavitve', 'informacije', 'pomoč', 'COBISS.SI', and 'Referenčni servis Vprašaj knjižničarja'. Below this, a sub-header indicates '(baza podatkov v sistemu COBISS.SI: [COBIB.SI](#))'. The main search area features three tabs: 'osnovno iskanje', 'izbirno iskanje', and 'ukazno iskanje', along with a link for 'tehnike iskanja'. The search form includes input fields for 'Avtor:', 'Naslov:', 'Leto izida:', 'Ključne besede:', and 'Založnik:'. It also has dropdown menus for 'Jezik:' (set to 'vsi jeziki') and 'Vrsta gradiva:' (set to 'vse vrste gradiva'), and a checkbox for 'E-dostop:'. A search button with a magnifying glass icon and the text 'išči' is present, along with a 'počisti' button. At the bottom of the form, there is a label 'izpis zadetkov/stran' with a dropdown menu showing '10'. The footer of the interface repeats the navigation bar with blue links.

Slika 66: Iskanje v katalogu COBISS

²⁵ <http://cobiss.izum.si/scripts/cobiss?ukaz=getid&lang=win&lani=si>

Seznam zadetkov je urejen naključno, uporabnik pa ga lahko uredi glede na naslov, avtorja ali leto izdaje (slika 67). Za posamezen zadek se v seznamu izpišejo osnovni podatki kot so naslov, avtor, leto izida, jezik, vrsta gradiva, pri serijskih publikacijah pa tudi številka ISSN. Že v samem seznamu zadetkov lahko uporabnik označi tiste, ki ga zanimajo, in jih prenese v košarico.

Slika 67: Seznam zadetkov v katalogu COBISS

Posamezen zapis zadetka se izpiše v izbranem formatu ali v formatu privzete vrednosti (slika 68). Vsi avtorji in predmetne oznake se izpišejo kot povezave, s klikom na povezavo pa se izvrši iskanje po ustreznem avtorju ali predmetni oznaki. V lokalnih katalogih knjižnic, vključenih v COBISS, lahko uporabnik tudi rezervira izbrano gradivo ali ga naroči preko medknjižnične izposoje, v vzajemnem katalogu pa ob zapisu dobi le seznam knjižnic, ki imajo izbrano gradivo. Zapis lahko uporabnik spravi v košarico (slika 69), od koder ga lahko nadalje pošlje po elektronski pošti, natisne ali shrani v posebno datoteko.

Nekatere knjižnice omogočajo vpogled v lokacijo posameznih izvodov v knjižnici. V teh knjižnicah se pri izpisu podrobnejših podatkov o stanju zaloge signatura izpiše kot povezava na lokacijo izvoda v knjižnici. Po kliku na povezavo se izriše tloris knjižnice z označeno polico, na kateri se izvod nahaja. Če uporabnik klikne na zeleni trikotnik ob polici, si lahko polico podrobneje ogleda.

format izpisa uporabniški uporabniški polni listek COMARC skrajšani zaloga H1 H2

AVTOR..... : [Norman, Jill](#) - avtor
ODGOVORNOST..... : [King, Dave](#) - fotograf // [Cedilnik, Jana](#) - prevajalec
NASLOV..... : Čokolada : [vodnik za ljubitelje čokolade]
IMPRESUM..... : Ljubljana : Kmečki glas, 1993
FIZIČNI OPIS..... : 41 str. : barvne ilustr. , 16 cm
ZBIRKA..... : (Mozaik dobrot)
ISBN..... : 961-203-025-1
OSTALI NASLOVI..... : #The #little library
PREDMETNE OZNAKE..... : [Kuharski recepti - Čokolada](#)
PREDMETNE OZNAKE..... : // [kuharski recepti](#) // [čokolada](#)
UDK..... : 641.85:663.91(083.1)
UDK ZA STATISTIKO..... : 64
VRSTA GRADIVA..... : monografska publikacija, tekstovno gradivo, tiskano
COBISS.SI-ID..... : 36729344

413663 Prosto, čas izposoje 30 dni

želim rezervirati

dodaj v košarico naročilo za medknj. izposajo zaloga po knjižnicah

Slika 68: Izpis zapisa v lokalnem katalogu

Košarica

1. Čarli in tovarna čokolade ; C# Dahl, Roald 2003 slv# roman COBIB.SI

2. Charlie and the chocolate fac# 2005 eng# video DVD COBIB.SI

prenos za osebno uporabo odstrani označene zapise prenos v druge sisteme

Slika 69: Izbrani zadetki v košarici

Uporabnik se lahko v rubriki »Moja knjižnica« prijavi v vsako izmed knjižnic, v katere je včlanjen. Poleg pregleda izposojenega gradiva, rezervacij in medknjižničnih naročil se lahko naroči še na nekatera obvestila (slika 70) preko e-pošte ali SMS.

MOJA KNIŽNICA > Elektronsko obveščanje > Nastavitve za obveščanje

Nastavitve za obveščanje

Kontaktni podatki: E-naslov: tanca@planet.si SMS-naslov: ni podatka

Vrsta obvestila*	E-pošta	SMS**
Obvestilo o poteku rezervacije:	☒	☐
Obvestilo o prispelim rezerviranem gradivu:	☒	☐
Obvestilo o skorajšnjem poteku roka izposoje:	☐	☐
Obvestilo o skorajšnjem opominu:	☒	☐
Obvestilo o poteku članstva:	☐	☐
Splošna obvestila knjižnice:	☒	☐ brezplačno

SPREMENI NASTAVITVE

* Izbirate lahko samo med tistimi vrstami obvestil, ki jih vaša knjižnica omogoča.
** Cena SMS-sporočila: 0,15 EUR (35,95 SIT)

Slika 70: Nastavitve za obveščanje v rubriki »Moja knjižnica«

Aktivna participacija uporabnika v katalogu ni mogoča, **komunikacija** uporabnika s knjižničarjem pa je nudena preko servisa »Vprašaj knjižničarja«, kjer se v določenih urah uporabnik lahko neposredno pogovarja s knjižničarjem ali pošlje e-pošto s svojim vprašanjem.

6.2 PRIMERJAVA

6.2.1 Iskanje

Tako Amazon kot knjižnični katalogi omogočajo enostavno/hitro in naprednejše iskanje s poizvedbami, razlike pa najdemo v njihovi izvedbi. Za Amazonovo hitro iskanje je značilno eno samo iskalno polje, ki se pojavlja na vseh podstraneh in omogoča takojšnje ter enostavno iskanje s kateregakoli mesta na strani. Podobno iskanje z enim iskalnim in največ enim omejevalnim poljem, ki se pojavlja na vseh podstraneh, lahko najdemo tudi pri treh od šestih analiziranih katalogov. Preostali trije katalogi imajo hitro iskanje zasnovano bolj kompleksno (več iskalnih in omejevalnih polj), kar je verjetno tudi razlog, da okno za iskanje ni prisotno na vseh straneh.

Vidimo lahko da, z izjemo WorldCat kataloga, vsi katalogi kot tudi Amazon še vedno podpirajo napredno iskanje z Boolovimi operatorji. Amazon uporabnikom, ki obvladajo iskalne tehnike in razumejo prosto sestavljanje poizvedb z uporabo Boolovih operatorjev, nudi tudi t.i. močno iskanje. Nekaj podobnega, vendar v bolj težavni in manj fleksibilni obliki lahko najdemo edino v COBISSovem ukaznem iskanju.

Amazon, kot tudi štirje novejši katalogi, podpira predloge za drugačno črkovanje, pri tem pa le katalog knjižnice Phoenix nudi avtomatsko popravljanje črkovanja v primeru manjših napak.

Amazon poleg iskanja z oblikovanjem iskalne zahteve omogoča tudi začetek iskanja z brskanjem po vnaprej določenih kategorijah, kjer lahko uporabnik raziskuje po sistemu »od širšega k ožjemu«. Podobno zasnovano lahko najdemo tudi v katalogu knjižnice Phoenix, kjer je zaradi fasetne navigacije iskanje morda še nekoliko lažje in ponuja več možnosti. Možnost brskanja po katalogu oglašujeta tudi kataloga knjižnic Ann Arbor in Queens, vendar se to brskanje pravzaprav po učinkovitosti, celovitosti in uporabnosti ne more primerjati z Amazonovim.

Nobena izmed knjižnic zaenkrat še ne omogoča iskanja po celotnih besedilih, kakršnega lahko najdemo v Amazonovem Search Inside, kljub temu, da že nudijo izposajo digitaliziranih knjig.

Preglednica 2: Iskanje

	Amazon	Knjižnični katalogi					
		A	Q	H	P	W	C
Hitro iskalno okno na vseh podstraneh	++	-	++	-	++	++	-
Število iskalnih polj pri enostavnem iskanju	1	1	1	2	1	1	5
Število omejevalnih polj pri enostavnem iskanju	1	4	0	5	1	0	3
Iskanje z uporabo Boolovih operatorjev	++	++	++	++	+	-	++
Predlogi črkovanja	++	++	++	++	++	-	-
Avtomatsko popravljanje črkovanja	-	-	-	-	++	-	-
Začetek iskanja z brskanjem	++	+/-	+/-	-	++	-	-
Iskanje po celotnih besedilih	++	-	-	-	-	-	-

Legenda:

A = Ann Arbor District Library; Q = Queens Library; H = Hennepin County Library;
P = Phoenix Public Library; W = WorldCat; C = COBISS

++ zelo dobro; + dobro, z nekaterimi omejitvami; +/- prisotno, a zelo omejeno;

- ni prisotno

6.2.2 Izpis zadetkov in navigacija

Pri preverjanju bolj aktualnih možnosti izpisa zadetkov in navigacije smo ugotovili, da se pregledani knjižnični katalogi delijo v dve skupini. Pri treh katalogih lahko najdemo rangiranje po relevantnosti kot tudi zelo dobro navigacijo med zadetki, ki je nastala z združevanjem gradiva v skupine in uporabo fasetne navigacije. Na drugi strani pa so trije katalogi, kjer je navigacija med zadetki precej otežena in zastarela. Pri katalogih Ann Arbor in Hennepin naj bi sicer ravnanje z rezultati nekoliko olajšali omejevalniki, medtem ko pri katalogu COBISS ni niti te možnosti.

Amazon pri izpisu zadetkov in navigaciji za malenkost zaostaja za nekaterimi katalogi, saj ne nudi povsod fasetne navigacije, lokatorji pa so manj napredni kot recimo v katalogu knjižnice Phoenix, kjer lahko uporabnik po želji izbriše katerega koli izmed lokatorjev in s tem tudi spremeni svojo poizvedbo. Vendar čeprav katalog knjižnice Phoenix vsebuje nekatere boljše tehnične rešitve pri navigaciji, pa Amazon svoje pomanjkljivosti nadomesti z boljšo ponudbo tematskih kategorij in podkategorij, ki uporabnika vodijo od širše tematike k ožji.

Preglednica 3: Izpis zadetkov in navigacija

	Amazon	Knjižnični katalogi					
		A	Q	H	P	W	C
Rangiranje po relevantnosti	++	-	++	-	++	++	-
Združevanje v skupine (angl. clusters)	++	+/-	++	-	++	++	-
Fasetna navigacija	+	-	++	-	++	+	-
Lokator ali breadcrumbs navigacija	+	-	+/-	-	++	+	-

Legenda: A = Ann Arbor District Library; Q = Queens Library; H = Hennepin County Library; P = Phoenix Public Library; W = WorldCat; C = COBISS

++ zelo dobro; + dobro, z nekaterimi omejitvami; +/- prisotno, a zelo omejeno; - ni prisotno

6.2.3 Obogateni zapisi in priporočilni seznam

Zapisi, ki jih o gradivu dobimo na Amazonu, vsebujejo vrsto podatkov, ki uporabniku pomagajo pri odločitvi za nakup. Tu mislimo na vsebine, ki jih prispeva sam Amazon in ne uporabniki (vsebine kreirane s strani uporabnikov bomo obravnavali nekoliko kasneje).

S preglednice 4 lahko vidimo, da zapisi v COBISSu in WorldCat-u vsebujejo le malo vsebin, s katerimi bi obogatili zapise. Nasprotno vidimo, da novejši štirje katalogi že izkoriščajo dodatne vsebine in jih vključujejo v svoje zapise. Najbolj pri tem izstopa katalog knjižnice Phoenix, ki resnično vsebuje vse od naštetih možnosti za obogatitev zapisov. Med najmanj izkoriščenimi možnostmi v primerjavi z Amazonom so vsekakor predlogi za iskanje, saj Amazon omogoča celo vrsto predlogov: možnosti iskanja po knjigah z isto tematsko oznako, seznam knjig, ki citirajo izbrano knjigo, podobne knjige na podlagi »izračuna« SIPs in CAPs, knjige, ki so si jih kupili kupci ogledovane knjige in še bi lahko naštevali. Večina katalogov še vedno ponuja le povezave na predmetnih oznakah, avtorjih in zbirkah, nekoliko boljša priporočila najdemo le v katalogu Ann Arbor, kjer je nabor povezav nekoliko večji (ne samo na predmetne oznake ampak tudi glede na žanr in osebe, povezane z delom), podobno kot v Amazonu pa je izpisano, kaj so si izposodili uporabniki, ki so si izposodili izbrani naslov. V katalogu Queens se pojavlja tudi manjši presežek, saj je na podlagi so-pojavljanja besed v katalogu zgrajen oblak besed. Zanimivo je, da recimo Hennepin knjižnica, ki ima resnično veliko dodatnih vsebin v okviru Bookspace servisa, teh vsebin ne doda neposredno v katalog.

Obogatene vsebine v obliki seznamov, pripravljenih s strani zaposlenih, lahko uporabniki najdejo v novejših katalogih, sezname nedavno vrnjenega gradiva pa zaenkrat le v zbirkah za e-medije. Pričakovali bi, da bi kaj podobnega našli na Amazonu (nedavno kupljeni artikli), vendar take funkcije še ni.

Preglednica 4: Obogateni zapisi in priporočilni seznam

	Amazon	Knjižnični katalogi					
		A	Q	H	P	W	C
Naslovnice	++	++	++	+	++	+	-
Kritike	++	++	-	++	++	-	-
Povzetki/Anotacije	++	++	++	++	++	-	+/-
Odlomki	++	-	++	++	++	-	-
Kazala	++	++	++	++	++	-	+/-
Polna besedila	++	-	++	++	++	-	-
Predlogi za nadaljnje iskanje	++	+	+	+/-	+	+/-	+/-
Vsebine iz Amazona	/	-	-	++	++	-	-
Seznami novosti in najbolj popularnih, priporočilni seznam	++	+	++	++	++	-	-
Kupljeno/vrnjeno gradivo	-	-	+	+	+	-	-

Legenda: A = Ann Arbor District Library; Q = Queens Library; H = Hennepin County Library; P = Phoenix Public Library; W = WorldCat; C = COBISS

++ zelo dobro; + dobro, z nekaterimi omejitvami; +/- prisotno, a zelo omejeno; - ni prisotno

6.2.4 Aktivna participacija uporabnikov

Amazon ima celo vrsto storitev, kjer lahko uporabniki oziroma kupci aktivno sodelujejo s pisanjem in objavljanjem vsebin, ki nato delujejo kot referenca ostalim uporabnikom.

Med knjižnicami sodelovanje uporabnikov pri ustvarjanju vsebin podpirajo tri: Ann Arbor, Hennepin in WorldCat, vendar nobena v enaki meri kot Amazon. Še najpogosteje omogočajo pisanje kritik in dodeljevanje ocen, nekoliko manj komentiranje in oblikovanje seznamov, ki jih lahko berejo tudi drugi uporabniki. V sami implementaciji so funkcije Amazona najbolj podobne (tudi oblikovno) v katalogu knjižnice Ann Arbor, ki edini ponuja označevanje in kjer bralec lahko ocenjuje kritike in ocene drugih uporabnikov z

uporabno/neuporabno, nanje odgovori s komentarjem ali prijavi zlorabo. V Hennepin knjižnici so se na primer odločili za nekoliko drugačen nadzor vsebin, saj knjižničarji sami preverijo oddane komentarje in kritike pred njihovo objavo.

Čeprav so knjižnice že začele eksperimentirati z uvajanjem aktivne participacije uporabnikov, pa so se nekaterih možnosti le bežno dotaknile ali pa sploh ne. Tako recimo edino WorldCat dovoljuje uporabnikom dodajanje podatkov o gradivu in kazal, kar pa je še daleč od tega, kar je Amazon ponudil v projektu Amapedija.

Preglednica 5: Participacija uporabnikov

	Amazon	Knjižnični katalogi					
		A	Q	H	P	W	C
Kritike in ocene	++	++	-	+	-	++	-
Komentarji	++	++	-	++	-	-	-
Oznake	++	++	-	-	-	-	-
Seznami	++	-	-	++	-	++	-
Dodajanje vsebine	++	-	-	-	-	+	-
Forumi	++	-	-	-	-	-	-
Priporočila za iskanje	++	-	-	-	-	-	-

Legenda: A = Ann Arbor District Library; Q = Queens Library; H = Hennepin County Library; P = Phoenix Public Library; W = WorldCat; C = COBISS
 ++ zelo dobro; + dobro, z nekaterimi omejitvami; +/- prisotno, a zelo omejeno;
 - ni prisotno

6.2.5 Uporabniški profil

Amazon uporabnika od vsakem obisku prepozna in pozdravi po imenu, ne da bi se moral ta vedno znova vpisati v sistem²⁶, da bi pogledal svoj račun ali dodajal vsebine. Amazonov uporabniški profil je zelo dodelan, uporabnik pa ga lahko uporablja za lastne potrebe (pregled ustvarjenih vsebin in njihovo urejanje, zadnje aktivnosti, izbor vsebin za obveščanje po e-pošti) ali pa se z njegovo pomočjo tudi predstavlja »skupnosti« - drugim uporabnikom Amazona in se z njimi povezuje. Lahko doda svojo sliko in nekatere osebne podatke, napiše svojo predstavitev in pravzaprav celotno svojo dejavnost po želji deli z

²⁶ Za to mora imeti uporabnik aktivne piškotke (angl. cookies) - če le ti niso omogočeni, funkcija ne deluje. Sistem torej deluje le na zasebnih računalnikih in ne javnih terminalih (ob predpostavki, da so na le teh piškotki iz varnostnih razlogov izključeni).

drugimi uporabniki – od svojih seznamov do oddanih kritik in ocen, zadnjih aktivnosti, prijateljev, slik, najljubših artiklov do bibliografije. Amazon nudi tudi visoko stopnjo personalizacije, saj se stran z vsebinami avtomatično prilagodi poizvedbam uporabnika in mu ponudi prav zanj oblikovana priporočila za nakup.

Osebni profili uporabnikov in možnost personalizacije znotraj knjižničnih katalogov se zaenkrat še ne more primerjati s tistim, ki jo nudi Amazon²⁷. COBISS, ki predstavlja primer klasičnega kataloga, ponuja najmanj možnosti v zvezi s profilom in ga niti ne ponuja v taki obliki kot Amazon in drugi katalogi. Ostali katalogi počasi vpeljujejo nekatere funkcije osebnih profilov in personalizacije, še največ možnosti zaenkrat ponuja Hennepin knjižnica. Kot je razvidno od predstavitve v preglednici 6, je vsaka knjižnica implementirala nekoliko drugačno kombinacijo možnosti, ki so ponujene tudi v Amazonu, le personaliziranih priporočil zaenkrat ne omogoča še nobena od knjižnic.

Preglednica 6: Uporabniški profil.

	Amazon	Knjižnični katalogi					
		A	Q	H	P	W	C
Stalna prijava v sistem	++	++	-	++	-	-	-
Osebni podatki	++	-	-	-	-	++	-
Shranjene poizvedbe	-	-	++	-	++	-	-
Zadnje aktivnosti na strani (ogledani naslovi...)	++	+/-	-	-	-	-	-
Pregled ustvarjenih vsebin in njihovo urejanje	++	++	-	++	-	+	-
Seznami	++	+	-	++	+	++	+/-
Personalizirana spletna stran	++	-	+	+	-	+/-	-
Personalizirana obvestila po e-pošti	++	-	+	++	+	-	+
Personalizirana priporočila	++	-	-	-	-	-	-

Legenda: A = Ann Arbor District Library; Q = Queens Library; H = Hennepin County Library; P = Phoenix Public Library; W = WorldCat; C = COBISS
 ++ zelo dobro; + dobro, z nekaterimi omejitvami; +/- prisotno, a zelo omejeno;
 - ni prisotno

²⁷ V knjižničnih profilih nismo analizirali možnosti v povezavi z izposojenim gradivom, saj do tega dela profila zaradi nečlanstva nismo imeli povsod dostopa. Enako smo tudi v Amazonu izpustili možnosti v zvezi z računom.

6.2.6 Drugi trendi

Zanimivost pri analizi drugih trendov (preglednica 7), ki jih najdemo na spletu, se je pokazala z ugotovitvijo, da Hennepin knjižnica v tem pogledu ponuja več kot Amazon. Ostale knjižnice za njo sicer kar precej zaostajajo, sploh WorldCat in COBISS.

RSS viri, ki predstavljajo modernejšo obliko e-obvestil, so v novejših katalogih pravzaprav bolj zastopani kot pa v samem Amazonu. Amazon ponuja RSS obvestila le za nove objave v blogu in forumih, ne pa tudi za obvestila glede gradiva, kakršna najdemo pri novejših katalogih v študiji. Slednji namreč ponujajo RSS vire za novice in priporočila knjižnice, novice o katalogu, posamezne tematske skupine gradiva, uporabnik pa lahko naroči RSS vir tudi za katerokoli poizvedbo. Nekatere knjižnice nudijo tudi RSS vire za obvestila v povezavi z naročenim gradivom in zamudninami, za sezname knjig, ki jih ustvarjajo uporabniki in novice na blogu. Problem pri veliki izbiri RSS virov pa se pojavi v knjižnici Ann Arbor, saj zaradi velike ponudbe RSS virov ti niso več pregledni, prav tako pa jih je veliko neuporabnih, saj so preozko usmerjeni in vsebujejo le enega ali dva zapisa.

Amazon svojim uporabnikom ponuja vrsto avdio in video posnetkov - tako posnetkov, ki se neposredno predvajajo na strežniku (t.i. streaming) kot tudi podcaste. Z njimi daje uporabnikom možnost, da poslušajo dele glasbenih CD-jev, si ogledajo nekajminutne predstavitve filmov, poslušajo obnove in izseke iz knjig ali intervjuje z avtorji, glasbeniki in igralci. Nekaj podobnega med izbranimi knjižnicami ponuja le Hennepin knjižnica, ki v obliki avdio posnetkov ponuja anotacije knjig ter v svoji digitalni knjižnici ponuja poslušanje ali ogled kratkih izsekov gradiva (slednje si mora uporabnik prenesti na svoj računalnik in jih ne poslušati neposredno iz spleta).

Blog smo med izbranimi knjižnicami našli le pri dveh. Na blogih knjižnic Ann Arbor in Hennepin, tako kot na Amazonovem blogu, nove vsebine na različne tematike v zvezi z gradivom dodajajo samo zaposleni, medtem ko jih uporabniki lahko le komentirajo.

Na Amazonu je mogoče kupiti ali si izposoditi digitalizirane vsebine, ki jih kupec samo prenese na svoj računalnik. Izposoja e-medijev pa omogočajo tudi nekatere knjižnice. Knjižnici Queens in Hennepin omogočata izposoja neposredno iz spletne strani knjižnice, Phoenix knjižnica pa uporabniku, ko ta najde željeno e-gradivo v katalogu, izpis zadetka odpre na skupni spletni strani več knjižnic, kjer si lahko uporabnik potem tudi izposodi oziroma naloži e-medij.

Knjižnični uporabniki danes pričakujejo tudi neposredno komunikacijo s knjižničarjem preko spletne strani. To najboljše omogočajo v knjižnici Hennepin, kjer je

taka storitev na voljo kar 24 ur na dan. Klepet s knjižničarjem v časovno nekoliko bolj omejeni obliki pa ponujata tudi knjižnica Queens in slovenski COBISS (s povezavo na spletni servis Vprašaj knjižničarja). Amazon neposredne komunikacije potencialnih kupcev z zaposlenimi ne omogoča, je pa ustvaril nekoliko drugačno orodje Askville, kjer na vprašanja uporabnikov odgovarjajo drugi uporabniki.

Preglednica 7: Drugi trendi.

	Amazon	Knjižnični katalogi					
		A	Q	H	P	W	C
RSS viri	+/-	+	++	++	++	-	-
Avdio in video vsebine	++	-	-	++	-	-	-
Blogi	++	++	-	++	-	-	-
E-mediji	++	-	++	++	+	-	-
Neposredna komunikacija	-	-	+	++	-	-	+

Legenda:

A = Ann Arbor District Library; Q = Queens Library; H = Hennepin County Library;
P = Phoenix Public Library; W = WorldCat; C = COBISS

++ zelo dobro; + dobro, z nekaterimi omejitvami; +/- prisotno, a zelo omejeno;

- ni prisotno

7 RAZPRAVA

Pri pregledu literature smo ugotavljali, da si uporabniki knjižnic želijo, da bi bili online knjižnični katalogi bolj podobni Amazonu. Ta se namreč uporabnikom zdi bolj uporaben in enostaven za iskanje, hkrati pa ponuja tudi veliko več vsebin. Z uporabo ekspertne študije smo zato primerjali funkcije in vsebine Amazona s šestimi izbranimi knjižničnimi katalogi. Želeli smo natančneje identificirati, katere izmed funkcij in značilnosti Amazona že lahko najdemo v katalogih. Tu nas je zanimalo tudi, kakšne so razlike med novejšimi in bolj klasičnimi katalogi; torej katere značilnosti Amazona že lahko najdemo tudi v novejših katalogih, ne pa v tistih bolj klasične narave. Pri pregledu smo bili pozorni tudi na to, če katalogi v katerem od pregledovanih vidikov morda presegajo Amazon.

Po pregledu primerjalnih tabel ugotovimo, da Amazon ponuja bistveno več funkcij od katalogov na dveh področjih študije: uporabniški profil in participacija uporabnikov. Gre torej za dve področji, ki predstavljata pomemben del t.i. spleta 2.0 in knjižnice 2.0. Knjižnice naj bi namreč ravno z vpeljevanjem teh dveh področij omogočile bogato družabno okolje, kjer uporabnik lahko sodeluje pri kreaciji vsebin in je udeležen pri razvoju knjižničnih storitev ter se hkrati znotraj virtualne skupnosti povezuje z drugimi uporabniki. Če se pri nadaljnjem pregledu primerjalnih tabel pri posameznih področjih nekoliko bolj posvetimo knjižničnim katalogom, opazimo kar nekaj zanimivih trendov. Ugotovimo lahko, da so katalogi, ki so izredno uspešni na določenih področjih, hkrati precej neuspešni na drugih. Tako so recimo funkcije katalogov knjižnic Queens in Phoenix povsem primerljive ali celo presegajo funkcije Amazona na področjih iskanja, izpisa zadetkov in navigacije, hkrati pa kataloga ne izpolnjujeta niti enega kriterija pri participaciji uporabnikov ter le nekaj znotraj uporabniških profilov in drugih trendov. Ravno obratno situacijo pa lahko najdemo pri katalogih knjižnic Ann Arbor in Hennepin, kjer sta ravno iskanje ter izpis zadetkov in navigacija precej slabša od Amazona, vendar pa v primerjavi z drugimi katalogi ponujata bistveno večjo možnost za participacijo uporabnikov, več funkcij v profilu uporabnikov, Hennepin katalog pa izstopa tudi po vključevanju trendov kot so RSS viri, blogi, e-mediji in podobno. Zdi se torej, da so v nekaterih knjižnicah večjo vlogo pri razvijanju katalogov dali bolj funkcionalnemu iskanju, pri drugih pa so se osredotočili bolj na značilnosti spleta 2.0. Če bi torej obe skrajnosti združili skupaj, bi dobili katalog, ki bi bil že zelo podoben Amazonu. Kot odgovor na naše prvo raziskovalno vprašanje lahko torej odgovorimo, da v knjižničnih katalogih že vidimo

uporabljen velik delež Amazonovih značilnosti, pri čimer pa je potrebno poudariti, da noben katalog ne nudi tako celovitega paketa kot Amazon, ampak vsak izmed katalogov nudi nekoliko specifično kombinacijo funkcij. Katalogi najbolj zaostajajo pri možnostih v uporabniškem profilu in pri omogočanju aktivne udeležbe uporabnikov pri ustvarjanju vsebin. To sta področji, kjer le nekaj knjižnic nudi precej omejen nabor funkcij, hkrati pa obstajajo značilnosti, ki jih ni uresničil še noben od izbranih katalogov: personalizirana priporočila, forum in diskusije ter priporočila za iskanje (pri kakšni poizvedbi naj se prikaže določen rezultat) s strani uporabnikov.

V drugem raziskovalnem vprašanju smo se spraševali po razlikah v funkcijah med klasičnimi in novejšimi katalogi. V primerjavi resnično izstopa katalog COBISS, ki je nastopal kot primer klasičnega kataloga. Med 43 preverjanimi funkcijami in značilnostmi jih je v njem prisotnih le 7 (16%), od tega 4 v zelo omejeni obliki. Šele s primerjavo COBISS-a in drugih katalogov resnično vidimo, kako velik korak so v zadnjih letih naredili nekateri katalogi. Samo za primerjavo naj povemo, da kataloga knjižnic Hennepin in Phoenix izpolnjujeta kar 25 (58%) od preverjenih kriterijev, večino od njih zelo dobro. COBISS ima med vsemi katalogi najbolj kompleksno zasnovano iskanje (z največ polji) in daleč najslabšo navigacijo med zadetki. Prav tako ne omogoča nikakršne participacije uporabnikov in ima zelo malo dodatnih obogatitev zapisov in možnosti v profilu. Nekje v sredini med novejšimi štirimi katalogi in COBISS-om pa je WorldCat, ki sicer omogoča omejeno participacijo uporabnikov in nekatere podobne funkcije znotraj uporabniškega profila kot Amazon, vendar uporabnikom ponuja malo dodatnih vsebin in možnosti kot so RSS viri, blogi, avdio in video vsebine.

V tretjem raziskovalnem vprašanju pa nas je zanimalo, ali obstajajo funkcije, v katerih knjižnični katalogi presegajo Amazon. Ugotovili smo, da v primerjavi s katalogi, Amazon ne omogoča avtomatičnega popravljanja črkovanja, neposredne komunikacije z zaposlenimi, shranjevanja poizvedb in ima nekoliko slabšo navigacijo kot nekateri izmed katalogov (Phoenix). Katalogi so praviloma tudi močnejši v normativni kontroli in dostopu po vsebini, vendar pa to ni bil predmet naše raziskave.

Ko smo se natančneje seznanjali z Amazonom in izbranimi knjižničnimi katalogi, smo videli, da odnos med Amazonom in knjižničnimi katalogi ni tekmovalen, ampak prej sodelovalen. Nekatero knjižnice od Amazona prevzemajo določene vsebine (kritike in ocene) in jih vključujejo v svoje zapise in povezujejo zapise z zapisi v Amazonu. Amazon pa omogoča knjižnicam, da svoje zbirke predstavijo tudi na njihovi strani (t.i. medijski

knjižnici) in da namestijo orodja, ki uporabnikom že v Amazonovih zapisih pokažejo, ali njihova izbrana knjižnica ima določeno gradivo ali ne.

Na tem mestu bi nekaj pozornosti posvetili še nekaterih posameznim funkcijam in značilnostim. Kot prvo bi izpostavili enostavnost vnosa iskalne zahteve, ki jo zahtevajo uporabniki in o kateri so govorili mnogi avtorji (Borgman, 1996; Novotny, 2004; Rethinking how we provide provide bibliographic services for the University of California, 2005). Gre namreč za področje, na katerega so močno vplivali spletni iskalniki, saj so uporabniki (predvsem mlajši) navajeni iskanja z vpisom ključnih besed v eno samo enostavno iskalno polje (Novotny, 2004), pri čimer ne posvečajo pozornosti sestavljanju iskalnih zahtev, ampak želijo le najhitreje priti do informacije. Kot smo lahko videli pri pregledu katalogov in Amazona, je tako Amazon kot nekaj katalogov (Queens, Phoenix, WorldCat) že posvojilo hitro iskalno polje, ki ga lahko vidimo v spletnih iskalnikih. Sploh iskalno polje kataloga knjižnice Queens je nadvse podobno spletnim iskalnikom, saj nima niti spustnega menija, iz katerega bi lahko uporabnik lahko natančneje določil polje iskanja. Hitro iskalno polje pa ima še eno prednost: zaradi majhnega prostora, ki ga zavzema, se lahko pojavlja prav na vsaki strani kataloga in uporabniku omogoča hitro menjavo iskalne zahteve (ki je tako značilna za mlade), saj pri tem ne izgublja časa z odhodom iz seznama zadetkov na izhodiščno točko kataloga. Z rangiranjem zadetkov po relevantnosti se lahko pomanjkljivosti takšnega iskanja v primerjavi z bolj kompleksnim hitro skrijejo. In res lahko vidimo, da so vsi, ki so posvojili takšno iskanje, uvedli tudi rangiranje po relevantnosti, ki je prav tako pomembna značilnost spletnih iskalnikov in se zdi uporabnikom danes že skoraj samoumevno. Kljub napredku v novejših katalogih v smeri preprostejšega in bolj naravnega iskanja pa vidimo, da katalogi kot tudi Amazon večinoma še vedno uporabljajo Boolove operatorje (čeprav res le v naprednem iskanju), kljub temu, da so raziskovalci že pred več kot desetletjem pisali, da bi jih morali katalogi opustiti (Hildreth, 1995; Borgman, 1996).

Kot drugo možnost enostavnega in uporabnikom ustreznega iskalnega modela več avtorjev (Hildreth, 1995; Bates, 2003; Breeding, 2006) izpostavlja tudi iskanje z brskanjem, kjer uporabniki namesto oblikovanja iskalnih zahtev prepoznavajo, odkrivajo in raziskujejo elemente zanimanja. Rešitev za iskanje z brskanjem smo našli kar nekaj, vendar niso bile povsod razvite do enake mere. Brskanje s pomočjo povezav na avtorje ali predmetne oznake smo našli pri vseh katalogih kot tudi na Amazonu. Nekateri katalogi in

Amazon so temu dodali tudi možnost brskanja po različnih priporočilnih seznamih (novosti, popularnega gradiva, izbranega gradiva na določeno tematiko, seznam uporabnikov...) ter možnost brskanja med rezultati s pomočjo fasetne navigacije, katalog Ann Arbor tudi po oznakah. Le Amazon in katalog knjižnice Phoenix pa omogočata uporabnikom, da že na samem začetku začnejo svoje poiščevanje po katalogu z brskanjem po kategorijah, ki predstavljajo celotno zbirko. Vsekakor je to področje, ki bi ga morale knjižnice še veliko bolj razviti, pri tem pa lahko za zgled vzamejo Amazon, ki uporabnika sistematično pelje od širše tematike k ožji. Razni načini brskanja in navigacije namreč med drugim pomenijo tudi, da uporabnik ne išče več le točno določenega gradiva, ampak mu katalog služi tudi kot izhodiščno mesto za lahko odkrivanje novih tematik in gradiva, ne da bi moral za to poznati kontroliran slovar knjižnice ali tvorjenje kompleksnih iskalnih poizvedb.

Za boljšo izkušnjo pri uporabi kataloga in privabljanje uporabnikov pa pomembno vlogo igrajo tudi obogatene vsebine: tako s strani knjižnice kot s strani uporabnikov samih. Čeprav so knjižnice že začele bogatiti svoje zapise z naslovnici, povzetki, kazali in multimedijskimi vsebinami ter omogočati aktivno participacijo uporabnikov, pa na tem področju še vedno precej zaostajajo za Amazonom. Katalogi recimo ne omogočajo iskanja po celotnih besedilih, čeprav morda uporabnikom nudijo celotna besedila, ki si jih lahko naložijo na svoj računalnik. Pri nekaterih katalogih tudi moti, da obogatene vsebine niso povsem integrirane v katalog, ampak mora uporabnik posebej klikniti določeno možnost (npr. povzetek) in se mu šele takrat, v posebnem oknu in velikokrat v popolnoma drugačnem oblikovnem okolju, izpišejo podatki. V Amazonu so vsi ti podatki del zapisa in uporabnik ne izgublja časa z odpiranjem dodatnih oken. Kot drugo pomembno lastnost Amazona smo omenili velike možnosti sodelovanja uporabnikov pri ustvarjanju vsebin, saj je ravno to posebnost Amazona in ena izmed funkcij, ki ga je naredila slavnega. Kot smo videli pri analizi katalogov, lahko v katalogu WorldCat in v katalogih knjižnic Ann Arbor in Hennepin uporabniki dodajajo nekatere vsebine. Vendar pa je zaradi novosti samih funkcij teh vsebin zaenkrat še zelo malo in zato ne predstavljajo pomembnejšega dela zapisov. Tu ne smemo pozabiti na dve načeli, ki smo ju omenili pri opisu pomembnih idej spleta 2.0 (Anderson, 2007): izkoriščanje moči množic in učinek omrežja. Da bo aktivna participacija uporabnikov dosegla svoj namen, morajo uporabniki uporabljati ponujene storitve. Večje ko bo število uporabnikov storitev, večja bo tudi njihova vrednost in

uporabnost. Le na tak način bodo katalogi lahko izkoristili moč množic in bodo njihovi prispevki postali enakovreden del zapisov.

Če primerjamo Amazon s funkcijami katalogov 3. generacije, kot jih je predvidel Hildreth (1995), vidimo, da Amazon zlahka prištevamo mednje. In ob pregledu funkcij in značilnosti, ki jih nudijo analizirani katalogi se končno zdi, da so se nekateri novejši katalogi (Phoenix in Queens) že v veliki meri odmaknili od katalogov 2. generacije in so na zelo dobri poti, da postanejo katalogi 3. generacije. Hildreth (1995) se je v svoji definiciji osredotočal predvsem na izpopolnitev iskanja in obogatitev zapisov, kar sta kataloga knjižnic Phoenix in Queens v veliki meri izpolnila. Ob preizkušanju katalogov smo tudi spoznali, da je samo oblikovanje vmesnika (iskanje, navigacija, izpis zadetkov) na način, kakršnega predvidevajo katalogi 3. generacije, pomembnejše od najnovejših trendov, ki jih splet ponuja knjižnicam. Vse aktualne vsebine namreč slabo pridejo do izraza v zastarelem iskalnem sistemu, ki uporabniku omogoča le malo fleksibilnosti. Tak primer smo imeli recimo pri katalogih knjižnic Ann Arbor in Hennepin, kjer je bilo iskanje oteženo in zaradi tega neprijetno za uporabnika, česar niso mogle nadomestiti niti funkcije spleta 2.0. Nasprotno pa pri katalogih knjižnic Queens in Phoenix pomanjkanje vsebin spleta 2.0 ni bilo tako opazno ravno zaradi dobrega vmesnika. Zato menimo, da je orodja spleta 2.0 smiselno in potrebno vpeljati šele, ko ima katalog dobro izdelan iskalni sistem oziroma da morajo knjižnice najprej razviti kataloge tretje generacije, preden bodo lahko ustvarile kataloge 2.0. Seveda pa bi bilo to razmišljanje potrebno natančneje preveriti z uporabniško študijo, ki bi pokazala, kako uporabniki doživljajo iskanje v obeh tipih katalogov.

Z ekspertno študijo smo preverili prisotnost izbranih funkcij v Amazonu in knjižničnih katalogih ter definirali nekatere pomembne točke za nadaljnji razvoj. Menimo, da je za nadgraditev študije potrebna uporabniška študija, ki bi primerjala, kako se uporabniki odzivajo na iskanje v Amazonu, klasičnem katalogu, katalogu 3. generacije in katalogu 2.0. Zanimivo bi bilo s stališča uporabnika pogledati, katere od definiranih funkcij so dejansko pomembne zanj in kako vplivajo na njegovo dožemanje kataloga.

8 ZAKLJUČEK

Online katalogi knjižnic so z razvojem spleta in spletnih orodij dobili močno konkurenco. Pojavila so se nova iskalna orodja, ki so uporabniku takoj in enostavno priskrbela podatke, ki jih je potreboval. Knjižnični katalogi so prepočasi sledili trendom na spletu in vse več uporabnikov je za izpolnitev svojih informacijskih potreb začelo uporabljati druga iskalna orodja. Uporabniki, navajeni bolj intuitivnih in funkcionalnih iskalnih orodij, so se začeli pritoževati nad uporabnostjo in slabo ponudbo katalogov, še posebej, ko so vsebine in iskanje v katalogu primerjali s tistimi v Amazonu. Za nekatere je tako Amazon postal izhodiščno mesto iskanja in brskanja, katalog pa le orodje, s katerim so preverili dostopnost znanega gradiva v knjižnici.

Po pregledu literature, ki postavlja Amazon ob bok knjižničnim katalogom, smo definirali dve osrednji področji, ki smo ju želeli natančneje proučiti: sodobni trendi na spletu in problemi pri uporabi knjižničnih katalogov. Obe tematiki sta nam pomagali razumeti, kakšna so pričakovanja uporabnikov in s kakšnimi težavami se srečujejo pri uporabi katalogov. Na podlagi literature smo znotraj šestih področij definirali 43 funkcij in značilnosti, katerih prisotnost in izvedbo v Amazonu in šestih izbranih knjižničnih katalogih smo preverili z ekspertno študijo. Ugotovili smo, da je od Amazona najbolj oddaljen klasični katalog, medtem ko novejši katalogi že počasi vnašajo možnosti, kakršne najdemo tudi na Amazonu, pogosto tudi v enaki obliki kot na Amazonu. Novejši katalogi ponujajo pestrejšo ponudbo obogatenih vsebin in možnosti ter omogočajo nekoliko lažje in bolj intuitivno iskanje. Vendar zaenkrat noben od katalogov še ne prinaša tako celostne ponudbe kot Amazon in vsak ponuja nekoliko drugačen izbor značilnosti, ki jih lahko najdemo na Amazonu: nekateri so se bolj osredotočili na izboljšanje iskanja in navigacije, drugi so raje poskušali izboljšati katalog z vpeljavo trendov spleta 2.0. Vsi katalogi pa za Amazonom najbolj zaostajajo na področju uporabniških profilov in aktivne participacije uporabnikov, dveh pomembnih značilnostih spleta 2.0.

Splet 2.0 smo označili kot bistven del sodobnih trendov na spletu ter pokazali nekaj možnosti za aplikacijo značilnosti spleta 2.0 v knjižnice in knjižnične kataloge. Pa vendar moramo na tem mestu poudariti, da gre za kompleksno in široko področje, znotraj katerega smo v okviru diplomske naloge odprli le nekatere tematike. Posebne raziskave in diskusije bi bile potrebne tako tehnične značilnosti spleta 2.0 kot tudi vprašanja, ki se odpirajo ob vse večji participaciji uporabnikov pri ustvarjanju vsebin, kot sta na primer vprašanje

zaupanja v vsebine, ki jih prispevajo uporabniki in smiselnost folksonomije v knjižničnih katalogih.

Ekspertna študija je prav tako pokazala nekaj področij, ki bi jih morali nadalje raziskati z uporabniško študijo, saj le odziv uporabnikov lahko točneje pokaže uporabnost in smiselnost novo vpeljanih možnosti. Potrebno bi bilo preveriti ali so nove funkcije in možnosti v novejših katalogih pripomogle k lažji uporabi in večji naklonjenosti uporabnikov do knjižničnih katalogov. Prav tako bi bilo zanimivo tudi pogledati mnenje uporabnikov o možnosti participacije in o dodatnih vsebinah, ki jih nudijo katalogi.

Amazon je s svojimi bogatimi vsebinami, preprosto uporabo in možnostjo, da uporabniki sami dodajajo vsebine, sestavljajo sezname in se povezujejo z drugimi uporabniki, ustvaril pravo virtualno skupnost in postal zgodba o uspehu. Na podlagi Amazonove izkušnje sklepamo, da lahko s premišljeno in prijetno oblikovanim vmesnikom, ki upošteva tudi kognitivne značilnosti uporabnikov, knjižnični katalog postane več kot le mesto, kjer se uporabniki ustavljajo le, ko iščejo točno določeno gradivo. Lahko se prelevi v spletni portal, kamor bodo uporabniki prihajali podobno kot v knjižnico: ne le, da bodo poiskali zeleno knjigo ampak tudi, da bodo tam preživljali svoj prosti čas, brskali po gradivu, se zabavali, srečevali in izmenjevali znanje in mnenja z drugimi uporabniki. Le z razvojem in modernizacijo katalogov si bodo knjižnice lahko, ob vsej konkurenci na spletu, izborile svoje mesto.

Amazon je vplival na to, kako uporabniki doživljajo knjižnične kataloge, hkrati pa je knjižnicam odprl nova vrata in jim pokazal, kaj vse lahko naredijo iz kataloga in kako lahko prav katalog postane jedro knjižnične skupnosti. Nekatere knjižnice in organizacije so postale vodilne v razvoju katalogov (t.i. inovatorji), manjši delež knjižnic pa jim sledi in predstavljajo zgodnje posvojitelje novosti. Z diplomskim delom smo med drugim prikazali dosedanje delo teh dveh skupin, tudi z namenom, da bi pomagali knjižnicam, ki se šele odpravljajo na pot sprememb in spodbudili diskusijo o prenovi klasičnih katalogov kot je COBISS.

9 VIRI

- ABRAM, S. 2005. Web 2.0 – huh?! Library 2.0, librarian 2.0. *Information Outlook*, vol. 9, no. 12, pp. 44-46.
- ANDERSON, P. 2007. What is web 2.0? Ideas, technologies and implications for education [online]. *JISC Technology and Standards Watch*, [objavljeno 2007-02, uporabljeno 2007-05-04]. Dostopno na URL: <http://www.jisc.ac.uk/media/documents/techwatch/tsw0701b.pdf>.
- ANTELMAN, K., LYNEMA, E. in PACE, A.K. 2006. Toward a 21st century library catalog. *Information Technology and Libraries*, vol. 25, no. 3, pp. 128-139.
- BARBARIĆ, A. 2003. Povijesni pregled razvoja OPAC-a. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, let. 46, št. 3-4, str. 48-58.
- BATES, M.J. 2003. *Library of Congress Bicentennial Conference on Bibliographic Control for the new Millennium, Task Force Recommendation 2.3 Research and Design Review: Improving user access to library catalog and portal information, Final Report* [online]. [objavljeno 2003-06-01, uporabljeno 2007-06-10]. Dostopno na URL: <http://www.loc.gov/catdir/bibcontrol/2.3BatesReport6-03.doc.pdf>.
- BENKLER, Y. 2006. *The wealth of networks: how social production transforms markets and freedom* [online]. Yale University Press: USA, [uporabljeno 2007-05-05]. Dostopno na URL: http://www.benkler.org/Benkler_Wealth_Of_Networks.pdf.
- BENSON, A. in FAVINI, R. 2006. Evolving web, evolving librarian. *Library Hi Tech News*, vol. 23, no. 7, pp. 18-21.
- BERNERS-LEE, T. 2006. *Developer works interviews: Tim Berners-Lee* [prepis posnetka] [online]. IBM, [objavljeno 2006-08-22, uporabljeno 2007-05-03]. Dostopno na URL: <http://www-128.ibm.com/developerworks/podcast/dwi/cm-int082206.html>.
- BLOCK, M. 2001. Beat out by Amazon. *Ex Libris: an E-Zine for Librarians and Other Information Junkies* [online], no. 85. [objavljeno 2001-01-26, uporabljeno 2007-06-16]. Dostopno na URL: <http://marylaine.com/exlibris/xlib85.html>
- BORGMAN, C.L. 1986. Why are online catalogs hard to use? Lessons learned from information retrieval studies. *Journal of the American Society for the Information Science*, vol. 37, no. 6, pp. 387-400.

- BORGMAN, C.L. 1996. Why are online catalogs still hard to use?. *Journal of the American Society for the Information Science*, vol. 47, no. 7, pp. 493-503.
- BREEDING, M. 2006. Technology for the next generation. *Computers in Libraries*, vol. 26, no. 26, pp. 28-30.
- BREEDING, M. 2007. Thinking about your next OPAC. *Computers in Libraries*, vol. 27, no. 27, pp. 28-30.
- CASEY, M.E. in SAVASTINUK, L.C. 2006. Library 2.0. *Library Journal*, vol. 131, no. 14 (2006-09-01), pp. 40-42.
- CHAD, K. in MILLER, P. 2005. *Do libraries matter? The rise of library 2.0: white paper* [online]. Talis, [objavljeno 2005-11, uporabljeno 2007-05-05]. Dostopno na URL: http://www.talis.com/downloads/white_papers/DoLibrariesMatter.pdf.
- COFFMAN, S. 1999. Building earth's largest library: driving into the future. *Searcher*, vol. 7, no. 3., pp. 34-45.
- COFFMAN, S. 2005. Nekaj misli o knjižnicah in informacijskem trgu. *Organizacija znanja*, let. 10, št. 4, str. 253-261.
- COYLE, K. 2007. The library catalog in a 2.0 world. *The Journal of Academic Librarianship*, vol. 33, no. 2, pp. 289-291.
- CRAWFORD, W. 2006. Library 2.0 and »library 2.0«. *Cites & Insights* [online], vol. 6, no. 2, pp. 1-32. Dostopno na URL: <http://citesandinsights.info/civ6i2.pdf>.
- CURRAN, K., MURRAY, M. in CHRISTIAN, M. 2007. Taking the information to the public library through library 2.0. *Library Hi Tech*, vol. 25, no. 2, pp. 288-297.
- FATTAHI, R. 1997. *The relevance of cataloguing principles to the online environment: an historical and analytical study* [online]. Sydney: School of Information, Library and Archive Studies, University of New South Wales, Chapter 3. Dostopno na URL: <http://profsite.um.ac.ir/~fattahi/CHA3.HTM>.
- HILDRETH, C.R. 1982. *Online public access catalogs : the user interface*. Dublin, Ohio : OCLC. ISBN 0-933418-34-5
- HILDRETH, C.R. 1988. Online library catalogs as IR systems: what can we learn from research? V *Future trends in information science and technology: proceesings of*

the silver jubilee conference of The City University's Department of information science. London: T. Gragam, str. 9-25. ISBN 0-947568-20-4.

HILDRETH, C.R. 1995. *Online catalog design models: are we moving in the right direction?: a report submitted to the council on library resources* [online]. [objavljeno 1995-08, zadnja sprememba 2000-03-27, uporabljeno 2007-06-10]. Dostopno na URL: <http://myweb.cwpost.liu.edu/childret/clr-opac.html>.

HINCHCLIFFE, D. 2006. *All we got was web 1.0, when Tim Berners-Lee actually gave us web 2.0* [online]. Dion Hinchcliffe Web 2.0 blog, [objavljeno 2006-09-04, uporabljeno 2007-05-04]. Dostopno na URL: http://web2.wsj2.com/all_we_got_was_web_10_when_tim_bernerslee_actually_gave_us_w.htm.

HODGSON, M. 2007. *Amazon is library 2.0* [online]. Matt's Mussings, [objavljeno 2007-05-22, uporabljeno 2007-06-15]. Dostopno na URL: <http://magia3e.wordpress.com/2007/05/22/amazon-is-library-20/>.

KAMEL BOULOS, M.N. in WHEELERT, S. 2007. The emerging Web 2.0 social software: an enabling suite of sociable technologies in health and health care education. *Health Information and Libraries Journal*, vol. 24, no. 2, pp. 2-23.

KROSKI, E. 2006. *Online community and libraries* [online]. InfoTangle, [objavljeno 2006-09-05, uporabljeno 2007-05-22]. Dostopno na URL: <http://infotangle.blogspot.com/2006/09/05/online-community-and-libraries-parts-i-ii/>.

LARSON, R.R. 1991. Classification clustering, probabalistic information retrieval, and the online catalog. *Library Quarterly*, vol. 61, no. 2, pp. 133-173.

Library 2.0 reading list. 2007. [online]. Squidoo, [uporabljeno 2007-06-08]. Dostopno na URL: <http://www.squidoo.com/library20>.

LUGG, R. in FISCHER, R. 2002. *The Amazon effect, virtual approval plans, and the changing nature of book selection* [online]. [objavljeno 2002-06, uporabljeno 2007-05-03]. Dostopno na URL: <http://www.ebookmap.net/pdfs/The%20Amazon%20Effect.pdf>.

MANESS, J. 2006. Library 2.0 theory: web 2.0 and its implications for libraries. *Webology* [online], vol. 3, no. 2. [objavljeno 2006-06, uporabljeno 2007-06-08]. Dostopno na URL: <http://www.webology.ir/2006/v3n2/a25.html>.

MANN, T. 1997. »Cataloging must change!« and indexer consistency studies: misreading the evidence at our peril. *Cataloging and Classification Quarterly*, 23(3/4), 3-45.

NOVOTNY, E. 2004. I don't think I click: a protocol analysis study of use of a library online catalog in the internet age. *College and Research Libraries*, vol. 65, no.6, pp. 525-563.

O'REILLY, T. 2005. *What is web 2.0: design patterns and business models for the next generation of software* [online]. O'Reilly Media, [objavljeno 2006-09-30, uporabljeno 2007-05-03]. Dostopno na URL: <http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-20.html>.

Perceptions of libraries and information resources: a report to the OCLC membership. 2005. [online]. Dublin, Ohio: OCLC Online Computer Library Center, [uporabljeno 2007-04-09]. Dostopno na URL: <http://www.oclc.org/reports/2005perceptions.htm>.

Rethinking how we provide bibliographic services for the University of California: final report. 2005. [online]. UC Bibliographic Services Task Force, [objavljeno 2005-02-16, uporabljeno 2007-06-07]. Dostopno na URL: <http://libraries.universityofcalifornia.edu/sopag/BSTF/Final.pdf>.

REYNOLDS, D. 1985. *Library automation: issues and applications*. New York; London: R.R. Bowker. ISBN 0-8352-1489-3.

SADEH, T. 2007. *Google, Amazon, and libraries: workshop #1* [online]. European Library Automation Groups (ELAG), [objavljeno 2007-05, uporabljeno 2007-07-15]. Dostopno na URL: <http://elag2007.upf.edu/workshops/sadeh.pdf>.

SCHNEIDER, K.G. 2006. *How OPACs suck, part 2: the checklist of shame* [online]. ALATechSource blog, [objavljeno 2006-04-03, uporabljeno 2007-06-05]. Dostopno na URL: <http://www.techsource.ala.org/blog/2006/04/how-opacs-suck-part-2-the-checklist-of-shame.html>.

TENNANT, R. 2004. Enriching the catalog. *Library Journal*, vol. 129, no. 11 (2004-06-15), pp.33.

Web 2.0. 2007. [online]. Wikipedia, The Free Encyclopedia, [uporabljeno 2007-07-10].

Dostopno na URL:

http://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Web_2.0&oldid=146893441.

VAN ULLEN, M.K. in GERMAIN, C.A. 2002. Business as usual: Amazon.com and the academic library. *The Journal of Academic Librarianship*, vol. 28, no. 5, pp. 319-324.

YU, H. in YOUNG, M. 2004. The impact of web search engines on subject searching in OPAC. *Information technology and libraries*, vol. 23, no. 4, pp. 168-180.

ŽUMER, M. 2006. Ekspertna študija. V *Raziskovalne metode v bibliotekarstvu, informacijski znanosti in knjigarstvu*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, str. 96-101. ISBN 1580-1586.

KATALOGI, UPORABLJENI V EKSPERTNI ŠTUDIJI:

Ann Arbor District Library catalog. 2007. [online]. Ann Arbor: John Blyberg, [uporabljeno 2007-07]. Dostopno na URL: <http://www.aadl.org/catalog>.

COBISS/OPAC. 2006. [online]. Maribor: IZUM, [uporabljeno 2007-07]. Dostopno na URL: <http://cobiss.izum.si/scripts/cobiss?ukaz=getid&lang=win&lani=si>.

Hennepin County Library catalog. 2007. [online]. Huntville: SirsiDynix, [uporabljeno 2007-07]. Dostopno na URL: <https://catalog.hclib.org>.

Phoenix Public Library. 2007. [online]. Cambridge (MA): Endeca, [uporabljeno 2007-07]. Dostopno na URL: <http://www.phoenixpubliclibrary.org>.

Queens Queens Library. 2007. [online]. Inwood: TLC, [uporabljeno 2007-07]. Dostopno na URL: <http://www.queenslibrary.org>.

WorldCat. 2007. [online]. Dublin (OH): OCLC, [uporabljeno 2007-07]. Dostopno na URL: <http://www.worldcat.org>.

IZJAVA

Izjavljam, da je diplomsko delo v celoti moje avtorsko delo.

Tanja Merčun